

The Project Gutenberg eBook of Othello, by William Shakespeare

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Othello

Author: William Shakespeare

Translator: Paavo Emil Cajander

Release date: January 16, 2006 [EBook #17529]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK OTHELLO ***

Produced by Tapio Riikonen

OTHELLO

Kirj.

William Shakespeare

Paavo Cajanderin suomennos ilmestyi v. 1884.

Näytelmän henkilöt:

VENETIAN DOGI.

BRABANTIO, senaattori.

Toisia senaattoreita.

GRATIANO, Brabantion veli.

LODOVICO, Brabantion sukulainen.

OTHELLO, maurilainen ylimys, Venetian valtion palveluksessa.

CASSIO, hänen luutnanttinsa.

JAGO, hänen vänrikkinsä.

RODRIGO, venetialainen ylimys.

MONTANO, Kypron maaherra.

Narri, Othellon palveluksessa.

DESDEMONA, Brabantion tytär, Othellon puoliso.

EMILIA, Jagon puoliso.

BIANCA, Cassion lemmikki.

Merimiehiä, sanansaattajia, airut, sotaherroja, ylimyksiä,

soittoniekkoja ja palvelijoita.

Tapahtumapaikka: ensimmäisessä näytöksessä Venetia, seuraavissa Kypron satama.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Venetia. Katu.

Rodrigo ja Jago tulevat.

RODRIGO.

Vait! Mitä puhut! Kovin se mua loukkaa,
Jos, Jago, sua, jok' omanasi käytät
Mun kukkarotani, noin kohdellaan.

JAGO.

Mut, hitto vieköön, ettehän mut kuule!
Jos tuommoista ma koskaan uneksimaan,
Niin kammokaa mua.

RODRIGO.

Kerroithan sa mulle
Vihaavas häntä.

JAGO.

Jos en sitä tee,
Niin inhokaa mua. Kolme mahtimiestä
Aneli, lakki kourass', että tekis
Mun luutnantikseen hän, — niin mies kuin olen,
Kykyäni tunnen: täyttää voin sen paikan.
Mut oikkupäisenä ja ylpeänä
Hän heitä kiertää pöyhkeillä estetyillä,
Joit' inhoittavin sotalausein höystäää;
Ja päätteeks, anojille kiellon antaa;
Sill', "uskokaa", hän sanoi,
"Valinnut sotaherrani jo olen".
Ja ken se oli tuo?
Niin, aatelkaapas, suuri laskuherra,
Florensilainen, eräs Michael Cassio,
Mies tuiki rakastunut pulskaan naikkoon;
Ei kenttäjoukkoj' ole johtanut hän,
Enemmän sotarinnast' ei hän tiedä
Kuin kehruutyttö; kaikk' on kirjan mukaan,
Jost' yhtä hyvin kielipalko neuvos
Rupattaa osaa; lorua sen miehen
On sotatiedot, kokemusta vailla.
Sai paikan tuo, ja mun — jonk' arvon nähnyt
Hän Rhodoss' on ja Kyprossa ja muissa
Niin pakanain kuin kristittyjen maissa —
Tuo "debet-kredit" pitää tuulen alla;
Numeromiesi tuo, hän — onneks olkoon! —
Nyt luutnantt' on, ja minä, herra nähköön,
Vaan hänen Mustuutensa vänrikki!

RODRIGO.

Sen pyövel' ennen oisin, jumaliste!

JAGO.

Ei auta; se on virka-uran kirous:
Ylennykseen vie suositus ja armo

Eik' etuoikeus, jonka mukaan toinen
Edeltäjänsä perii. Tuomitkaa nyt,
Mist' olen velkapäänä maurilaista
Rakastamaan.

RODRIGO.

Ma hänt' en palvelis.

JAGO.

Oi, huolet' olkaa; häntä palvelenkin
Vaan kostuakseni. Me emme kaikki
Voi herroj' olla, eikä kaikki herrat
Voi uskotuita palvelijoita saada.
On moni nöyrä, köyryselkä raukka,
Jok', orjankahleisiinsa ihastunna,
Jatustaa aikansa, kuin herran aasi,
Rehusta vaan, ja vihdoin hyljyks joutuu.
Hyi, moista rehti-elukkaa! Taas toisill'
On katsanto ja ulkomuoto nöyrä,
Mut sydän kiintynyt on itseensä;
Isäntiään he näöks palvelevat
Ja voivat hyvin, ja kun täys' on tasku,
He herroj' ovat. Moisill' ymmärryst' on;
Tuot' olen karvaa minä, sen ma myönnän.
Kah, ystävä, niin totta kuin Rodrigo
Te olette, jos mauri oisin, Jagon'
En olla tahtois. Häntä palvellessa
Vaan itseäni palvelen; en lemmeist',
En ystävydestä, sen tietköön taivas,
Mut näöks vaan ja omaks hyödykseni.
Jos, nähkääs, ulkomuodossani koskaan
Sydämen tosi-olento ja laatu
Ilmaantuis, olis aika silloin kantaa
Hihalla sydän, jossa sitä naakat
Hakata sais. En ole mikä olen.

RODRIGO.

Kuin suuri on sen turpahuulen onni,
Jos hänet saa hän!

JAGO.

Herättäkää isä,

Vainotkaa miestä, myrkyttäkää naute;
Asia huutoon, heimo ilmiraivoon!
Vaikk' Eedenissäkin hän asuis, purkoot
Hänt' itikat! Jos ilolt' ilo tuntuu,
Sekoittakaa sen verran tuskaa siihen,
Ett' osan karvastaan se kauhduttaa!

RODRIGO.

Täss' isä asuu; äänehen ma huudan.

JAGO.

Mut hirveällä tuskan ulvonnalla,
Kuin suurissa on kaupungeissa laita,
Kun äkist' yöllä tulipalo uhkaa.

RODRIGO.

Brabantio, hoi! Signor Brabantio, hoi! hoi!

JAGO.

Herätkää, hoi, Brabantio!
Varkaita, varkaita! Hoi, huonettanne
Varokaa, tytärtänne, kirstujanne!
Varkaita, varkaita!

(Brabantio ilmestyy ylhäälle ikkunaan.)

BRABANTIO.

Mik' on noin hirveähän meluun syynä?

Mik' on nyt hätä?

RODRIGO.

Onko perehenne

Kotona kaikki?

JAGO.

Lukossako ovet?

BRABANTIO.

No kuinka niin?

JAGO.

Olette ryöstetty.

Pukeukaa joutuun, hitto vie! Pois puolet

On sielustanne, sydän pirstaleina.

Nyt, juur' nyt vanha musta jäärä astuu

Valkoista uuhtanne. Oi, nouskaa, nouskaa!

Hereille korrostajat, kello soimaan!

Tekeepi piru teidät tuoraks muuten.

Nouskaatte, sanon!

BRABANTIO.

Mitä? Miss' on järkes?

RODRIGO.

Arvoisa herra, äänen' on kai tuttu?

BRABANTIO.

Ei; ken se on?

RODRIGO.

Rodrigo nimeni.

BRABANTIO.

No, sitä kirotumpi! Kielsinhän,

Ett'et sais koskaan ovelleni tulla.

Olethan suoraan sanovan mun kuullut:

Tytärtäni et saa; ja nyt kuin hullu,

Ahmattuna ja viinan vimmassa,

Täynn' ilkeätä koiruutta, sa tulet

Ja rauhan multa ryöstät.

RODRIGO.

Herra, herra!

BRABANTIO.

Mut tuntoni ja arvoni, se tiedä,

Voi tekos tehdä sulle katkeraksi.

RODRIGO.

Tyyn' olkaa!

BRABANTIO.

Mitä ryöstöstä sa haastat?

Venetiass' ollaan nyt; ei metsätölli

Mun taloni ole.

RODRIGO.

Arvoisa Brabantio,

Suorassa, puhtaass' aikehessa liikun.

JAGO. Tuhat tulimmaista! Te, herra, olette niitä, jotka eivät Jumalata tahdo palvella, vaikka perkele käskis. Kun tulemme ja teemme teille hyvän työn, pidätte meitä riitapukareina; tahdotte tyttärenne antaa barbarialaisen oriin astuttavaksi; tahdotte että lapsenne lapset teille hirnuisivat, tahdotte saada konkareita langoiksenne ja ravureita orpanoiksenne.

BRABANTIO.

Ken olet sinä, rietas herjaaja?

JAGO. Mies, joka tulen teille kertomaan, että tyttärenne ja mauri par'aikaa leikkivät "kaksiselkäistä".

BRABANTIO.

Sin' olet konna.

JAGO.

Ja te — senaattori.

BRABANTIO.

Tuon sinä vastaat; tunnen sun, Rodrigo.

RODRIGO.

Ma kyllä kaikkeen vastaan. Mutta kuulkaa;
Jos teidän tietenne ja luvallanne —
Jolt' aivan näyttää — kaunis tyttärenne,
Näin synkkään kesk'-yön aikaan — turvanansa
Ei paremp' eikä pahempi kuin halpa,
Rahalla saatu gondolieri — viedään
Himokkaan maurin ruokottomaan helmaan;
Jos sen te tiesitte ja hyväksyitte,
On loukkauksemme julkea ja raaka.
Mut jos sit' ette tienneet, silloin syyttä
Torutte meitä, tuntoni sen sanoo.
Niin säädyttömäks älkää mua luulko,
Ett' ilvehtisin näin ma arvollanne.
Jos teilt' ei lupaa tyttärenne saanut, —
Sen sanon vielä, — suur' on hänen syynsä.
Kun sulon, älyn, rikkauden ja onnen
Näin uhraa vierahalle seikkailijalle,
Maankulkurille. Hankkikaapa varmuus:
Jos huoneessaan tai taloss' on hän vaan,
Lain kova koura rangaiskoon mua siitä,
Ett' teitä petin näin.

BRABANTIO.

Tult' iskekää!

Minulle tuohus! — Väki valvehille! —
Tää tapaus uneheni vivahtaa;
Sen pelkkä uskominen mun jo murtaa. —
Hoi, tulta, tulta, kuulkaa!

(Poistuu.)

JAGO.

Hyvästi!

Mun täytyy mennä: hyödyllist' ei liene
Eik asemani mukaist' esiin nousta
Othelloa vastaan, — niinkuin minun täytyy,
Jos tänne jään; — ei valtio, sen tiedän —
Alentavaa vaikk' onkin tämä hälle —
Voi häntä jättää; syyt niin tärkeät tänne
Anoneet hänt' on Kypron sotaa varten,
Jok' edess' on nyt, — että, vaikka kuolis,
Niin sopivaa, kuin hän on, siihen toimeen
Ei saata löytää. Siihen nähden, vaikka
Hänt' inhoan kuin tuskaa helvetin,
Mun sentään, hengenpiteen vuoksi, täytyy
Uskollisuuden lippu nostaa: merkki,
Jok' on vaan merkki. Varmaan häntä löytääksenne
Hakijat "joutsilinnaan" johtakaa;
Siell' olen hänen kanssaan. Hyvästi!

(Lähtee.)

(Brabantio tulee ja palvelijoita, soihdut kädessä.)

BRABANTIO.

Se tott' on, paha kyllä! Hän on poissa.
Mit' inhas' elämästäni nyt jääpi,
On pelkkää katkeruutta. — No, Rodrigo,
Sa mistä hänet näit? — O, häijy tyttö! —
Kuin? Maurin kanssa? — Voi, ett' olen isä!
Kuin hänet tunsit? — Petost' ääretöntä! —
Hän mitä sanoi? — Tulta lisää! — Heimo
Hereille! — Lienevätkö naimisissa?

RODRIGO.

Varmaankin, luulen sen.

BRABANTIO.

O, taivaan taatto!

Kuink' ulos pääs hän? — Veren kavallusta! —
O, isät, älkää tytärtenne mieltä
Töist' arvostelko! — Eikö taikaa, jolla
Voi nuoruuden ja kainouden pettää?
Siit' olettenko lukenut, Rodrigo?

RODRIGO.

Kyll' olen.

BRABANTIO.

Herättäkää veljeni! —

Oi, te jos tytön olisitte saanut! —
Mies tuonne, toinen tuonne! — Tiedättenkö,
Kuin kiinni saisin hänet sekä maurin?

RODRIGO.

Sen luulen tietäväni: kelpo vahti
Minulle suokaa vaan ja mukaan käykää.

BRABANTIO.

Edellä! Joka talon luona huudan;
Voin vaikka käskeäkin. — Miekkoj' oiti!
Yövärtijata pari tänne tuokaa. —
Kas niin, Rodrigo; — vaivanne ma maksan.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Toinen katu.

(Othello, Jago ja seuralaisia, soihdut kädessä, tulee.)

JAGO.

Surmannut vaikka sodass' olen monta,
Niin tunto sentään ehdon-murhan kieltää.
Välistä kauna häijyytt' olis tarpeen.
Olenpa miettinyt sen seitsemästi
Tokaista häntä noin vaan kylkeen hiukan.

OTHELLO.

Parempi niin kuin on.

JAGO.

Mut kas, hän loukkas

Ja sätti, herjas teidän armoanne
Niin ilkeästi,
Ett' oma pieni hurskauteni tuota
Voi tuskin sietää. Mutta, anteeks, herra!
Todella, olettenko nainut? Tietkääs,

Magnifico on sangen suosittu,
Ja hänen sanans' yhtä paljon painaa
Kuin doginkin; hän teidät eroittaa,
Tai keksii kaikki kiusat, harmit, joihin
Pakosta laki hänle vallan antaa.

OTHELLO.

Pahintaan koittakoon hän! Valtiolle
Tekemät työni voittaa kaikki kanteet.
Ei ole tietty, — mut kun kuulen että
Kehulla arvon saa, niin julistan sen, —
Ett' olen synnyltä ja hengeltäni
Kuninkaan verta; ansioni voivat
Niin ylhäist' onnea, kuin tää on mulle,
Kypäri päässä puhutella. Tiedäs,
Suloista Desdemonaa jos en lempis,
Tilaani vapaata ja koditonta
En kahleisiin ma kytkis, vaikka saisin
Merenkin aarteet. — Kah! mi valo tuolla?

JAGO.

Hakeva isä ystäväinsä kanssa.
Pois poistukaa.

OTHELLO.

En, min' en tahdo piillä:
Nimeni, arvoni ja tuntoni.
Ei pelkää julkisuutta. Nekö ovat?

JAGO.

Ei, kautta Janon, sit' en luule.

(Cassio ja muutamia sotaherroja tulee, soihdut kädessä.)

OTHELLO.

Luutnanttini, ja dogin miehiä. —
Yön vallat suosikoot teit', ystävät!
Mit' uutta?

CASSIO.

Dogi teitä tervehtii
Ja vaatii kiireen kautta teitä luokseen
Nyt oiti.

OTHELLO.

Mikä, luuletten, on asia?

CASSIO.

Jotakin Kyprosta, jos oikein arvaan;
Palavan kiire toimi; laivastosta
Lähettiläit' on tusinoittain tullut
Tän' yönä, toinen toisen kantapäillä.
Senaattorit on nousseet, dogin luona
He kooss' on. Kiivaast' etsitähän teitä;
Kun teit' ei löytty kotoa, niin laitto
Senaatti kolme eri joukkokuntaa
Teit' etsimään.

OTHELLO.

Hyv' että löysitte mun.
Ma oiti tulen, taloon tuohon annan
Vaan sanan.

CASSIO.

Mitä toint' on hällä täällä?

JAGO.

Maalaivaan iskenyt hän on tän' yönä;

Jos hän sen pitää saa, niin hänen kelpaa.

CASSIO.

En ymmärrä.

JAGO.

He, hän on nainut.

CASSIO.

Kenen?

(Othello palajaa.)

JAGO.

No niin, tuon — Tulkaa, kenraal'.

OTHELLO.

Olen valmis.

CASSIO.

Kas, tuossa teitä toinen joukko etsii.

JAGO.

Se on Brabantio; varuill' olkaa, herra;
Häll' aikeet pahat on.

(Brabantio, Rodrigo ja oikeudenpalvelijoita, soihdut
ja miekat kädessä, tulee.)

OTHELLO.

Hoilaa, ja seis!

RODRIGO.

Kas, se on mauri.

BRABANTIO.

Tappakaa se varas!

(Kumpikin puoli paljastaa miekkansa.)

JAGO.

Rodrigo, te! No, tulkaa, koitellaanpa!

OTHELLO.

Pois miekat kirkkaat, kaste ruostuttaa ne.
Paremmiin ijällänne hallitsette
Kuin miekallanne, hyvä herra.

BRABANTIO.

Sinä,

Likainen rosvo! Miss' on tyttäreni?
Kirottu mies, sa hänet lumosit.
Kaikelta, mill' on järki, kysyn: kuinka —
Jos hänt' ei kietonut ois noidan paulat —
Noin hento, kaunis, onnellinen impi,
Niin naimiselle nurja, että hylkäs
Nuo rikkaat, hienot kansan suosikitkin,
Hän julkipilkaks tullaksensa karkais
Kotoa moisen mustan pedon helmaan,
Jok' ennen kammon tuo, kuin lemmen nostaa!
Tuomitkoon mailma, eikö päivänselvää,
Ett' olet lemmon taikaa käyttänyt sä,
Lumoten myrkyillä ja hurmajuomill'
Ihanan nuoruuden. Se tutkittakoon,
Se luultavaa ja järjenmukaist' on.
Senvuoksi sun nyt vangitsen ja syytän
Sua kansanvimmaajaksi, joka käytät
Luvattomia noidan keinoja.
Hänehen iskekää! Jos vastustaa hän,

Niin pieskää hänet pehmeäks.

OTHELLO.

Seis,

Te, jotka puollatten mua, ja te toiset!
Tapella jos mun tulee, kuiskuttajaa
En siihen toimeen kaipaa. Mihin teill' on
Mua mieli viedä?

BRABANTIO.

Tyrmään, kunnes oikeus
Lain mukaan ajan määrääpi ja kutsuu
Sun vastaamaan.

OTHELLO.

Mut jos ma totteleisin,
Kuink' olis dogi siihen tyytyväinen,
Jonk' airut tässä vieress' on ja kutsuu
Tärkeissä valtakunnan asioissa
Mua hänen luo?

OIKEUDENPALVELIJA.

Niin oikein: dogi istuu
Nyt neuvostossa, johon teitäkin on
Haettu varmaan.

BRABANTIO.

Dogi neuvostossa!
Näin keskell' yötä! — Viekää hänet sinne.
En turhaa minä kannan. Dogiin itseän
Ja kaikkiin virkaveljihini koskee
Tää loukkaus niin, kuin itse he sen tuntis.
Lain asiaks jos moista työt' et tee,
Pakanat, orjat kohta vallitsee.

(Lähtevät.)

Kolmas kohtaus.

Neuvoshuone.

(Dogi ja senaattorit istuvat pöydän ympärillä.
Oikeudenpalvelijoita.)

DOGI.

Näist' uutisista puuttuu sopusointu,
Jok' uskottaviks sais ne.

1 SENAATTORI.

Niinpä kyllä.

Ne yht' ei pidä: minun kirjeessäni
On mainittuna satakuusi laivaa.

DOGI.

Mun sataneljäkymmentä.

2 SENAATTORI.

Mun kaksisataa.

Mut vaikk' ei luku yhteen sovi aivan, —
Niin kuin käy arviolta laskeiss' aina, —
Niin turkkilaisen laivaston he kaikki
Sanovat purjehtivan Kyproon päin.

DOGI.

Kun tuumitaan, se mahdollist' on kyllä.
Niin ei mua petä harhalaskut, ett'en
Pääasiaa ma pelvoll' uskois todeks.

MERIMIES (ulkoa).

Hoi, hoilaa, hoilaa!

PALVELIJA.

Airut laivastosta!

(Merimies tulee sisään.)

DOGI.

Mik' asiiasi?

MERIMIES.

Turkkilaisten aikeet

On Rhodos-saareen; signor Angelo

Sen ilmoittaa mun käski neuvostolle.

DOGI.

Mit' arvelette tästä muutoksesta?

1 SENAATTORI.

Jos kuinka harkitaan, se mahdotont' on;

Lumetta vaan, jok' ohjaa näön harhaan.

Jos muistetaan, kuin tähdellinen Kypros

On Turkille, ja ajatellaan että,

Samalla kuin se sopivamp' on hälle

Kuin Rhodos, se myös helpomp' anastaa on,

Se kun, näet, ei niin varustettu ole,

Vaan kokonansa puuttuu sitä turvaa

Kuin Rhodoll' on; — kun tuota ajatellaan,

Niin turkkilainen meist' ois liian tyhmä,

Jos parhaan palan viimeiseksi jättäis,

Hyläten helpost' anastetun voiton

Vaan hyödyttömään vaaraan syöstäksensä.

DOGI.

Niin kyllä, Rhodos häll' ei mieless' ole.

1 PALVELIJA. Kah, lisää uutisia!

(Sanansaattaja tulee.)

SANANSAATTAJA.

Arvoisat, viisaat herrat, turkkilaisiin,

Jotk' äsken purjehtivat Rhodoon suoraan,

Siell' yhtynyt on toinen laivasto.

1 SENAATTORI. Tuot' arvelin. — Kuin monta heitä lienee?

SANANSAATTAJA.

Noin kolmekymment' alusta; nyt suuntaa

He muuttavat ja käyvät peittämättä

Kyproa kohti. Signor Montano,

Rehellinen ja uljas palvelijanne,

Tän teille alamaisest' ilmoittaa

Ja pyytää, että häntä uskoisitte.

DOGI.

Siis tottakin on Kyproon heillä matka. —

Marcus Lucchese, hän onko kaupungissa?

1 SENAATTORI. Hän Florensiss' on.

DOGI.

Kirjoittakaa hälle,

Ett' oiti tänne saapuu hän.

(Brabantio, Othello, Jago, Rodrigo ja oikeudenpalvelijoita tulee.)

1 SENAATTORI. Tuoss' ompi Brabantio ja urhollinen mauri.

DOGI.

Urhollinen Othello, turkkilaista,
Yhteistä vihamiestä vastaan teidän
Nyt oiti mentäv' on. —
(Brabantiolle)

Kah, teit' en nähnyt;
No, terve, jalo signor! Neuvojanne
Ja apuanne täällä kaipasimme.

BRABANTIO.

Ja minä teidän. Anteeks, jalo dogi!
Ei ammattini eikä virkakäskyt
Mua vuoteelt' ajaneet; ei yhteishyvä
Mua koske nyt; vaan yksityinen murhe,
Kuin hyökylvirta, tulvallaan mun peittää,
Niin että surut muut se itseens' ahmii
Ja aina sama on.

DOGI.

Mik' asianne?

BRABANTIO.

Oi, tyttäreni! Oi, mun tyttäreni!

1 SENAATTORI. Hän onko kuollut?

BRABANTIO.

Kuollut on hän mulle.
Häväisty, viety multa pois ja taikain
Ja puoskajuomain kautta noiduttu.
Noin hullust' ei voi horjahtua luonto —
Jos ei se tylsä ole, sokko, rampa —
Muun kautta paitse taian.

DOGI.

Ken se liekin

Noin ilkeästi häntä houkutellut
Pois itsestään ja teistä, — itse saatte
Lukea lain niin ankaraks, kuin suinkin
Te tahdotte, vaikk' omaa poikaanikin
Kanteenne koskis.

BRABANTIO.

Kiitän nöyryimmästi! —

Täss' on se mies, tää mauri, joka, näen mä,
On valtakunnan asioissa saanut
Teilt' eri kutsun.

DOGI & SENAATTORI.

Surkuteltavaa!

DOGI (Othellolle).

No, mitä vastaatten te puolestanne?

BRABANTIO.

Ei muuta mitään kuin ett' on se niin.

OTHELLO.

Arvoisat, mahtavat ja suuret herrat,
Te ylevät ja taatut suosijani!
Tuon vanhan miehen tyttären ma vein,
Se totta on; nain hänet, se on totta;
Niin suur' on päästä päähän rikokseni,
Sen suuremp' ei. On haasti mulla raaka,
Ja rauhan hempukieltä tuskin tunnen;
Siit' alkain, seitsemän kun vuoden voima
Mull' oli käsivarressani tuossa,

Yheksää kuuta vailla, tähän päivään
Päätoimi sen on telttakentäll' ollut.
En suurta mailmata paljon tunne,
Pait mikä sotaa, tappelua koskee;
Senvuoks en puoltopuheill' asiaani
Juur' kaunistele. Mut jos suvaitsette,
Niin koko rakkauteni juoksun kerron
Koristamatta, suoraan; rohdot, juomat
Ja loihdetet ja tenhot mahtavat, —
Sellaisist' olen, nähkääs, syytettynä —
Joill' immen tuon ma voitin.

BRABANTIO.

Tyttö kaino,
Niin tyynen siivo, että tunnettaankin
Jo punastuu hän; hänkö — luonnon, ijän
Ja maansa, maineensa ja kaiken pilkaks —
Rakastuis mieheen, jota nähdä pelkää!
Sen järki vajaa, rampa on, jok' uskoo,
Ett' avuisuus noin saattaa hairahtua
Pois luonnon uralta; ja luulla täytyy
Kavalan hornan juonet siihen syyksi.
Senvuoks ma vielä kerran väitän, että
Hän verta-hurmaavilla nestehillä
Tai muilla tehokkailla juomill' ompi
Lumonnut hänet.

DOGI.

Todistust' ei väite,
Jos teill' ei ole häntä vastaan syitä
Parempia kuin moinen tyhjä luulo
Ja ainainen ja kurja todenmoisuus.

1 SENAATTORI.

Mut sanokaa, Othello: olettenko
Kavalin pakkokeinoin myrkyttänyt
Ja tytön mielen vallannut, vai onko
Pyyteenne siivo ollut, moinen, joka
Lähentää sielun sieluun?

OTHELLO.

Tehkää hyvin
Ja "joutsilinnast'" impi noutakaa;
Minusta isän kuullen haastakoon hän.
Jos tytön puhe minut viekkaaks näyttää,
Niin antamanne luottamus ja toimi
Pois ottakaa, niin, viekää vaikka henki!

DOGI.

No, tuokaa Desdemona tänne.

OTHELLO.

Mukaan,
Vänrikki! Paikan tunnente te parhain.
(Jago ja muutamia seuralaisia lähtee.)
Siks kunnes saapuu hän, niin totta kuin ma
Vikani taivahalle tunnustan,
Niin totta teille korvin kuullaksenne
Nyt kerron, kuin tuon kaunon lemmen voitin,
Ja minun hän.

DOGI.

Othello, kertokaa se.

OTHELLO.

Immen isä
Mua suosi, kutsui minut usein luokseen,

Kyseli elämäni kaikki vaiheet
Vuodesta vuoteen, taistelut ja voitot
Ja muutkin kohtaloni. Kaikki hälle
Ma selvittelin, poikavuosist' alkain
Ja itse tarinoimishetkeen saakka.
Mont' onnetonta seikkaa siinä kerroin
Ja julmaa vaaraa merellä ja maalla;
Kuin rynnätessä tuskin surman vältin;
Kuink' otti korska vihamies mun vangiks
Ja orjaks myi mun; kuinka pelastuin ma;
Ja kulkuretkieni kummat vaiheet.
Tilaisuutt' oli siinä puheeks ottaa
Avarat rotkot, karut auhdot, vuoret
Ja louhokset ja lumihuippu-vaarat
Ja toisiansa syövät kannibalit
Ja antropophagit ja muut, joill' oli
Pää hartioitten alla. Desdemona
Hän harras oli näitä kuulemaan,
Mut pois hänt' usein askarehet vaati,
Ja kun ne kiireest' oli suorittanna,
Palasi taas hän sekä ahnain korvin
Puhettan' ahmi. Tuon kun huomasin ma,
Valitsin ajan, keksin keinon, jolla
Häneltä lypsin pyynnön hartahan,
Ett' tarinoisin retkeilyni kaikki,
Joist' oli hän vaan kuullut kappaleita
Ja niitäkään ei tarkoin. Minä suostuin,
Ja monast' itkun houkuttelin hältä,
Kun jonkun kovan kohtauksen kerroin,
Mink' olin nuorna kärsinyt. Kun päätin,
Sain mailman täyden huokauksia palkaks;
Hän vakuutti: "Oi kummaa, kumman kummaa!
Oi, sääli tuota, ihmeen sääli!" Toivoi,
Ett'ei hän tuota kuullut ois, mut sitten
Hän toivoi, ett' ois hänkin moinen mies.
Mua kiitti, pyytäin, jos mull' ystäv' olis,
Ken häntä lempis, että kertomahan
Hänt' opettaisin näin, niin hänet varmaan
Hän ottais. Yskän ymmärsin ja kosin.
Hän kohtaloni vuoksi mua lempi,
Ma häntä hänen säälintänsä tähden.
Tuo ainoa on taika mitä käytin.
Täss' ompi hän: todistakoon hän itse.

(Desdemona ja Jago seuralaisineen tulevat.)

DOGI.

Minunkin tyttäreni voittais varmaan
Tarina tuo. Brabantio hyvä, parhaaks
Nyt kääntäkäätte mit' on rikottu:
Parempi miekan tyngell' otella
Kuin käsini paljain.

BRABANTIO.

Pyydän, häntä kuulkaa;
Jos puolekskin hän kosineensa myöntää,
Periköön ikisurma mun, jos miestä
Ma vielä soimaan. — Tule tänne, daami;
Täss' oiva seurassa ket' enimmin
Sun kuulla tulee?

DESDEMONA.

Kunnon isääni.
On kuuliaisuus tässä jaettu, nään mä.
Teilt' elo, kasvatus on, niistä kiitän,

Ja teitä kunnioittamaan mua neuvoo
Elo ja kasvatus. Te kuuliaisuuteni
Olette herra, sillä tyttärenne
Min' olen. Mutta täss' on puolisoni.
Sen verran kuuliaisuutta kuin äitin'
Osoitti teille, kun hän teitä katsoi
Paremmaks isää, samaa minun tulee
Osoittaa maurille, mun herralleni.

BRABANTIO.

Jumala kanssanne! — Mun työn' on tehty.
Nyt valtatoimiin, jos niin suvaitsette.
Parempi ottolaps kuin oma siitos! —
Lähemmäks, mauri! Sydämeidän' aivan
Täss' annan sulle, minkä sydämeistä
Sult' epäisin, jos sull' ei jo sit' oisi. —
Ja sinä, helmi, mitä sinuun tulee,
Iloitsen, ett'ei toist' ole lasta mulla;
Sun pakos mun niin julmaks saattais, että
Sen löisin kahleisiin. — Mun työn' on tehty.

DOGI.

Puhua mun nyt suokaa puolestanne
Ja tehdä tuomio, joka portaan lailla
Nuo lempiväiset suosioonne saattaa.
Mit' ei voi auttaa, turha sit' on surra,
Pahinta kokenutt' ei mikään murra.
Tuhoa mennyttä ken vaikertaa,
Se uuden tuhon niskoillensa saa.
Mit' ei voi kovan onnen kourist' estää,
Parasta pilkaten sen herjat kestää.
Varasta nauramalla varkaan ketät,
Mut joutavia surren itses petät.

BRABANTIO.

Siis Kypron meiltä vieköön turkkilainen,
Sit' ei hän saa, jos nauraa voimme vainen.
Se tuomion hyvin kantaa, jok' ei siitä
Muut' itselleen kuin lohdutusta niitä.
Mut sitä tuomio ja suru painaa,
Ken tuskain hinnaks kärsimystä lainaa.
Kaksmieliset on moiset lausumat,
Sokuriksi ja sapeks kelpaavat.
Mut sanat sanoj' on; en koskaan kuullut,
Ett' ehjäksi sydän korvan kautt' on tullut.

Nöyrimmästi pyydän, että nyt käymme valtiotoimiin käsiksi.

DOGI. Turkkilainen lähestyy suunnattomilla voimilla Kypron saarta. — Te, Othello, tunnette parhaiten paikan varustukset, ja vaikka meillä siellä on maaherrana erittäin kyvykkääksi tunnustettu mies, niin kuitenkin yleinen mieli, tuo tapausten yksinvaltainen haltijatar, pitää teidät paljon luotettavampana. Teidän täytyy siis hyväntahtoisesti hämmentää uuden onnenne kirkkaus ryhtymällä tähän karkeaan ja myrskyiseen toimeen.

OTHELLO.

Totunnan hirmuvalta, jalot herrat,
On sodan pii- ja teräsvuoteen mulle
Pehmeimmäks höyhenpatjaks tehnyt. Myönnän,
Ett' iloisuuden luontevan ja raittiin
Tuo mulle vastukset, ja valmis olen
Nykyiseen sotaan turkkilaista vastaan.
Kumartain nöyräst' anon senaatilta
Vaan kelpo huolenpidon vaimostani,
Sopivan asunnon ja elintarpeet
Ja moista mukavuutta sekä seuraa,
Kuin hänen säätyyns' sopii.

DOGI.

Isän luona,

Jos suvaitsette.

BRABANTIO.

Ei, sit' en ma tahdo.

OTHELLO.

En minäkään.

DESDEMONA.

En minäkään. En siellä

Asua tahdo; vaivaks olis hälle

Alati mua nähdä. Armas dogi,

Lempeihin korviin pyyntön' ottakaa

Ujoudelleni avuks tullen suokaa —

Äänenne mulle turvakirjaksi.

DOGI.

No, mitä tahdotten te, Desdemona?

DESDEMONA.

Rakastuin mauriin elääkseni hälle:

Sen kohtaloni tuima äkkimyrsky

Julistakohon julki. Puolisoni

Noill' avuillaan juur' sydämeni voitti.

Othellon kasvoissa ma sielun näin,

Ja hänen maineelleen ja urhoudelleen

Pyhitin onneni ja sydämeni.

Jos minä, hyvät herrat, rauhan koina

Kodissa oljeksini, kun hän käy sotaan,

Jään lemmen juhlatapoja ma vaille

Ja armaan poissa-olless' aikaa raskast'

Elellä saan. Mun suokaa mennä mukaan.

OTHELLO.

Ma pyydän, myöntykää! Hän tahtons' saakoon.

En tätä rukoile, sen taivas tietköön,

Himoille kulkkulaen kutkukkeeksi

Tai veren tyydykkeeks, tuon nuorten hurman,

Jok' itsessäni jo on lauhtunut;

Vaan suloiseksi mielinouteeks hälle.

Varjelkoon taivas teitä luulemasta,

Ett' tarkin, suuren työnne laiminlöisin

Siks että hän mua seuraa! Ei, jos lemmen,

Tuon löyhkäsulan, hääreet hekumallaan

Niin huumauttaa huomion ja tarmon,

Ett' ilonhumut tehtäväni tärvää,

Padaksi kypärini muuttukoon,

Ja kaikki inhat, halvat kommelukset

Mun mainettani vastaan rynnätkööt!

DOGI.

Määrätkää keskenänne, lähteekö hän

Vai jääkö; kiireisyyttä vaatii toimi,

Ja joutuun täytyy vastata.

1 SENAATTORI. Tän' yönä On teidän lähteminen.

OTHELLO.

Mielist' aivan.

DOGI.

Yheksält' aamull' yhdytähän täällä. —

Othello, joku tänne jättäkää,

Ken toimittaa voi valtakirjan teille

Ja muuta, mikä koskee toimianne

Ja virkaanne.

OTHELLO.

Jos suotte, vänrikkini;
Rehellinen hän on ja taattu mies;
Ma hänen haltuuns' uskon puolisoni
Ja mitä, herra dogi, hyväks näätte
Jäljestä lähettää.

DOGI.

No, olkoon niin. —
Hyv' yötä kaikki! —
(Brabantiolle.) Ja te, jalo herra:
Jos hyve itsessään on kaunistusta, —
Vävyenne kaunis ompi eikä musta.

1 SENAATTORI. Hyväst', uljas mauri! Desdemonaa heli.

BRABANTIO.

Jos silmät sull' on, varo häntä, oi!
Hän petti isän, pettää sunkin voi.

(Dogi, senaattorit y.m. lähtevät.)

OTHELLO.

Hänt' uskolliseksi takaan hengelläni. —
Sun haltuus, kelpo Jago, Desdemonan
Ma heitän nyt; suo vaimos hälle seuraks;
Ens' tilassa tuo heidät luokseni. —
Tule, Desdemona; tiima mulla vaan
On maallisilta toimilta ja töiltä
Lemmellen' antaa. Aikaa täytyy kuulla.

(Othello ja Desdemona lähtevät.)

RODRIGO.

Jago! —

JAGO.

Mitä sanot, jalo henki?

RODRIGO.

Tiedätkö, mitä aion tehdä?

JAGO.

Kaiketi mennä levolle ja nukkua.

RODRIGO.

Aion tuossa paikassa itseni hukuttaa.

JAGO. Jos sen teet, niin emme enää ikänä ole ystäviä. Oi, mikä typerä keikari olet!

RODRIGO. Typerätä on elää, kun elämä on pelkkää tuskaa, ja silloin meillä on määräys kuolla, kun kuolema on lääkärinämme.

JAGO. O, kuinka viheliäistä! Minä olen katsellut mailmaa neljä kertaa seitsemän vuotta, ja siitä saakka, kun saatoin toisistaan eroittaa hyvän työn ja solvauksen, en ole vielä ikänä tavannut ihmistä, joka ymmärtäisi itseänsä rakastaa. Ennenkuin itseni menisin hukuttamaan rakkaudesta tuollaiseen helmikanaan, vaihtaisin vaikka muotoa babiaanin kanssa.

RODRIGO. Mitä tehdä? Häpeän, suoraan puhuen, että näin olen rakastunut, mutta minussa ei ole kuntoa sitä seikkaa auttamaan.

JAGO. Kuntoako? Joutavia! Itsestämme riippuu, olemmeko sitä tai tätä. Ruumiimme on yrttitarha, jonka tarhurina tahtomme on; jos nyt tahdomme siihen nokkosia panna tai vuohenkaalia kylvää, isoppia istuttaa tai ajuruohoa siitä karkoittaa; yhtä siemenlajia siihen juurruttaa tai vuorotella useammalla; antaa sen kesantona karjettua tai ahkerasti sitä ruokota, — kyky siihen, näetkös, ja johtava voima on tahdossamme. Jos ei elämän vaa'an toisella laudalla olisi järki pitämässä tasapainossa toista, aistillisuuden lautaa, niin saattaisi veremme ja luontomme heikkous vietellä meitä mitä

hullunkurisimpiin johtopäätöksiin. Mutta meillä on järki, jolla voimme jäähdyttää raivokkaita halujamme, lihan kutkutuksia ja hillittömiä himojamme, joista luullakseni se, minkä te rakkaudeksi sanotte, on vaan istukas tai siitos-oksa.

RODRIGO.
Mahdotonta!

JAGO. Se on vaan veren kiihkoisuutta ja tahdon myöntymistä. Rohkaise mieltäsi ja ole mies! Vai hukuttaa itsesi? Kissoja hukutetaan ja sokeita koiranpentuja. Olen itseni ystäväksesi julistanut, ja tunnustan olevani lujimmilla ja kestävimmillä varppiköyksillä ansioihisi sidottuna; en ole milloinkaan voinut sinulle olla suuremmaksi avuksi kuin nyt. Pane kultaa kukkaroon; mene mukana sotaan; muuta tekoparralla muotosi; kultaa kukkaroon, sanon minä! Mahdotonta on, että Desdemona ajan pitkään saattaa mauria rakastaa, — kultaa kukkaroon! — eikä mauri häntä. Alku oli niin kiivas, ja saatpa nähdä, että loppu on samanlainen; kultaa vaan kukkaroon! — Nuo maurilaiset ovat muuttelevaisia haluissaan; — kukkaro täyteen kultaa! — se ruoka, mikä nyt maistuu hänelle makealta kuin akasiapuu, muuttuu pian katkeraksi kuin karvas kurkki. Vaimo kaipaa vaihetusta niinkuin nuoret ainakin; kun hän miehestään on kyllänsä saanut, huomaa hän pian valinnassaan erehtyneensä. Hänellä pitää olla vaihetusta, pitää; siis, kultaa kukkaroon! Jos kaikkiin mokomin tahdot hornaan syöstä, niin on tämä keino paljon hauskempi kuin hukuttaaminen. Ota kultaa niin paljon, kuin irti saat. Jos ei tekopyhyys ja tyhjä vala barbarilaisen kulkurin ja nokkelan venetiattaren välillä ole älyni ja koko helvetin joukkokuntaa voimakkaammat, niin sinä hänet saat; siis hanki vaan kultaa. Hiiteen koko tuo hukuttaminen. Se ei ole sinulle laisinkaan sallittu. Parempi sinulle sittenkin tulla hirtetyksi kesken nautintojasi kuin hukuttaa itsesi ja jäädä hänestä osattomaksi.

RODRIGO.
Saanko sinuun toivoni kiinnittää, jos uskallan koettaa?

JAGO. Luota minuun. Mene vaan ja hanki kultaa. Olen usein sinulle sanonut, ja sanon sen vieläkin kerran ja vielä sittenkin kerran, että vihaan tuota mauria. Mulla on siihen sisimmästä sydämestäni syytä, eikä sullakaan sen vähemmän; pitäkäämme yhtä kostaessamme hänelle. Jos saat hänet aisankannattajaksi, niin teet sillä itsellesi huvin ja minulle hauskuuden. Paljon on sattumuksia ajan kohdussa, jotka vaan synnytyistä odottavat. Eteenpäin vaan! Kas niin, hanki kultaa kukkaroon. Enemmän huomenna tästä asiasta. Hyvästi!

RODRIGO.
Missä huomenna yhdyimme?

JAGO.
Minun luonani.

RODRIGO.
Hyvään aikaan saavun.

JAGO.
Hyvä on; hyvästi! — Kuules, Rodrigo!

RODRIGO.
Mitä?

JAGO.
Hukuttaaminen sikseen; — kuuletko?

RODRIGO.
Olen mieltä muuttanut! Myyn kaikki tilukseni.

JAGO.
Hyvä on; hyvästi! Pane vaan tarpeeksi kultaa kukkaroon.
(Rodrigo lähtee.)

Näin narrej' aina kukkarona käytän;
Opitun taidon häväisemist' oisi
Kuluttaa aikaa moisen hölmön kanssa,
Jos siit' ei lähtis hyötyä ja hupaa,
Ma vihaan mauria; ja hoetaanpa,
Ett' on hän vihkivuoteessani käynyt;
En tiedä, onko niin, mut toimin sulast'
Epäilyksestä niin, kuin ois se varma.
Mua suosii hän: se hankettani auttaa.
Ihana mies on Cassio — annas nähdä!

Tydytän kostoni ja paikan sieppaan, —
Kaks konnantyötä! — Miten? — Annas olla: —
Othellon korvaan joskus kuiskaan, ett' on
Cassio Desdemonan suosittu;
Häll' epäluulon-alainen on muoto
Ja käytös — naisten viettelijäksi luotu.
On vilpitön ja suora maurin luonne;
Hän rehdiks uskoo sen, ken siltä näyttää,
Nokasta hänt' on yhtä helppo vetää
Kuin aasia. —
Kas niin! Se siitty on: tuon epäluoman
Nyt yön ja hornan pitää ilmaan tuoman.

(Lähtee.)

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Merikaupunki Kyprossa. Satama.

(Montano ja kaksi ylimystä tulee.)

MONTANO.

Näkykö mitään niemelt' ulapalla?

1 YLIMYS.

Ei mitään; korkealle aallot tyrskyy.
En yhtä purjett' eroittaa voi taivaan
Ja meren välillä.

MONTANO.

Minusta tuuli

Rajusti maalle puskee; noin ei koskaan
Puistellut ole tornejamme myrsky.
Merellä jos se näin on meuhannut,
Niin mitkä tammikaaret pysyis koossa,
Kun päälle hyökkää vuoret? Kuinka käynee?

2 YLIMYS.

Hajonnut Turkin laivasto on varmaan.
Käykääpä rantaan vaahtoiseen, — on niinkuin
Vihaansa laine pilviin saakka purskuis,
Ja niinkuin hyöky, myrskyn pieksemänä,
Harjaansa julmaa nostaisi ja vettään
Otavan silmiin sylkis sammuttaakseen
Ikuisen taivaannavan tähtivahdit.
Äkäistä mert' en ole koskaan nähnyt
Noin raivoissaan.

MONTANO.

Jos turkkilaisten laivat

Ei tuulen suojaan päässeet, vei ne hukka;
Ei mointa saata kestää.

(Kolmas ylimys tulee.)

3 YLIMYS.

Uutisia!

Lopussa nyt on sota; raivo myrsky
Niin turkkilaist' on piessyt, että ontuu
Hän hankkeissaan. Venetialainen haaksi

Kamalan häviön ja puutteen vallass'
On suuren osan laivastosta nähnyt.

MONTANO.

Kuin? Tottako?

3 YLIMYS.

Veronalainen laiva

On satamahan tullut; Michael Cassio,
Urhoisan maurin luutnantti, on maalla,
Mut mauri itse vielä merell' on
Ja kohta valtiaana Kyproon saapuu.

MONTANO.

No, sepä hauskaa: kelpo kuvernööri!

3 YLIMYS.

Mut Cassio, vaikka lohdukkaasti haastaa
Hän Turkin häviöstä, murheissansa
Rukoilee maurin puolesta: näet, heidät
Eroitti tuima myrsky.

MONTANO.

Jumal' auksi!

Hänt' olen palvellut: hän uhka sotur'
On päällikkönä. Lähtekäämme rantaan,
Niin äsken tulleen laivan saamme nähdä
Ja urhokast' Othelloa tähystää,
Siks että ulappa ja sinitaivas
Sulaapi silmiss' yhdeksi.

1 YLIMYS.

Sen teemme.

Jokainen hetki uutten tulokkaiden
Odottamista on.

(Cassio tulee.)

CASSIO.

Ma kiitän teitä,

Te tämän urhosaaren urhot miehet,
Näin mauria kun suositten. — Oi, taivas
Turvatkoon häntä luonnon voimaa vastaan!
Myrskyisen meren valtaan jäi hän multa.

MONTANO.

Hyv' onko laiva?

CASSIO.

Lujaa tekoa,

Ja perämiesi tunnettu on taatuks
Ja taidokkaaksi. Siis voi toivonikin,
Kun viel' ei kuolonsairaaks kiihtynyt se,
Odottaa luottavasti parannusta.

(ULKOA.)

Kah, purje, purje!

(Sanansaattaja tulee.)

CASSIO.

Mit' on ääntä tuo?

SANANSAATTAJA.

Kaupunki tyhj' on. Meren rantaa pitkin
Riveissä kansaa seisoo, huutain: "purje!"

CASSIO.

Mua toivon' uskottaa, ett' on se mauri.

(Laukauksia kuuluu.)

2 YLIMYS.

He tervehtivät höylist' ampumalla;
Varmaankin ystäviä.

CASSIO.

Menkää, herra,
Ja tuokaa tieto tulijasta.

2 YLIMYS.

Kyllä.

(Lähtee.)

MONTANO.

Luutnantti hyvä, onko naimisissa
Tuo kenraalinne?

CASSIO.

Onnellisiss' aivan;
Hän tytön sai, mi kaikkein kuvausten
Ja rohkeimmankin maineen kanssa kilpaa;
Somimman kynän kehutkin hän voittaa
Ja puhtahassa luonnon pukimessaan
Saa taiteen ymmälle. —

(2 ylimys palajaa.)

No, ken on tullut?

2 YLIMYS. Othellon vänrikki vaan, eräs Jago.

CASSIO.

Sep' aivan onnekas ja joutu matka.
Säät rajut, vinhat myrskyt, karjaspäät,
Lietselät, umpiluodot, jotka piillen
Salassa viatonta taikaa väijyy,
Kuin kauneutta he tuntis, murhamielens'
Unohtavat, ja ehjän' ohi kulkee
Tuo jumalatar Desdemona.

MONTANO.

Ken se?

CASSIO.

Hän, josta puhuin, valtiaamme valtias,
Jot' uljas Jago saattaa: tulollaan hän
Ehdätti toivehemme viikon päivät. —
Zeus suuri! varjele Othelloa,
Sen purjeet täytä henkes voimall', että
Aluksellaan hän valkamamme siunais,
Sylihin Desdemonan hehkuin vaipuis,
Lois sammuneihin mieliin uutta tulta
Ja koko Kypron lohduttais.
(Desdemona, Emilia, Jago, Rodrigo seuralaisineen tulevat.)

Oi, kas!

Kas, laivan rikkaus on maalle noussut! —
Sen eteen polvillenne, Kypron miehet! —
Signora, terve sulle! Taivaan armo
Edestä, takoa ja kaikin puolin
Sua ympäröitköön!

DESDEMONA.

Kiitos, uljas Cassio!

Mit' uutta minun miehestäni kuuluu?

CASSIO.

Hän viel' ei ole tullut; muut' en tiedä,
Kuin ett' on terve hän ja kohta saapuu.

DESDEMONA.

Oo! mutta pelkään. — Miten jäi hän teistä?

CASSIO.

Tuo pilvien ja meren suuri kiista
Eroitti meidät. Mutta, vaiti! Laiva!

(ULKOA.)

Kah! laiva, laiva!

(Laukauksia kuuluu.)

2 YLIMYS.

He linnaa tervehtivät: nekin kai
On ystäviä.

CASSIO.

Tieto hankkikaa. —

(Ylimys lähtee.)

Vänrikki, terveeks! —

(Emilialle.) Tervetullut, rouva! —

Pahaksi älkää panko, Jago, vaikka
Tapaani käytän: kasvatus se minut
Näin rohkean on kohteliaaksi tehnyt.

(Suutelee Emiliaa.)

JAGO.

Jos huuliltaan hän suo sen verran teille,
Kuin tarjoaa hän mulle kieleltänsä,
Niin saatte kyllin.

DESDEMONA.

Raukka tuskin puhuu!

JAGO.

Ma mitä kuulen! Liiaksikin paljon!
Sen aina huomaan, kun ma maata tahdon.
Edessä teidän armonne, sen arvaan,
Hän kielen' alas sydämeensä nielee
Ja aatoksissaan haukkuu.

EMILIA.

Syyt' ei sulla

Sanoa tuota.

JAGO.

Eipä vainen! Ulkon'

Olette niinkuin kuvat, kotoisalla
Kuin porokellot, kyökissänne pedot,
Paheessa pyhät, loukattuina pirut,
Hotikot töissä, maaten työtyrit.

DESDEMONA.

Hyi suas, parjaaja!

JAGO.

Jos tott' ei tuo, mun saatte Turkkiin myöä:
Te päivät leikitten, yöt teette työtä.

EMILIA.

Ylistystän' et kirjoittaa saa sinä.

JAGO.

En tahdokaan.

DESDEMONA.

No, mitä kirjoittaisit,
Jos minua sun tulis ylistää?

JAGO.

Oi, armas rouva, mua säästäkäätte:
Ei minusta, jos en saa sättiä.

DESDEMONA.

No, koita! — Valkamaan kai joku lähti?

JAGO.

Kyll', armas rouva.

DESDEMONA (syrjään).

Iloinen en ma ole, mutta peitän
Tosi-oloni ja toiselt' aivan näytän. —
No, entä ylistykses?

JAGO.

Olen työssä;
Mut voi! mun keksintöni päästä lähtee
Kuin karvakankahasta linnunliima:
Se aivot vie ja kaikki. — Runotarpa
Väettää jo, ja näin se synnyttää:
Jos suloinen ja älykäs on tuo,
Hän älyn käyttää, sulon käytöks suo.

DESDEMONA.

Hyvä ylistys! Entä jos hän on älykäs ja musta?

JAGO.

Ken musta on ja lisäksi älyinen,
Parikseen kyllä löytää valkoisen.

DESDEMONA.

Hullua hullumpaa vaan!

EMILIA.

Entä jos kaunis ja houkkamainen?

JAGO.

Ei kaunis ole koskaan houkkamainen:
Näet, houkkanakin äidiks kelpaa nainen.

DESDEMONA.

Vanhoja tyhmiä loruja, jotka saattavat hupsuja olutkapakassa naurattaa.
Kuinka viheliäinen lieneekään ylistyksesä naisesta, joka on ruma ja
houkka?

JAGO.

Niin rumaa houkkaa ei lie, ett'ei tään
Voi käydä niin kuin kauniin älykkään.

DESDEMONA. Voi, kauheata älyttömyyttä! Pahimmalle paras ylistys! Vaan mitenkä ylistät sitten
oikein kelpo naista, semmoista, joka ansioittensa nojalla voisi vaatia itse ilkeyttä todistamaan
puolestaan?

JAGO.

Ken aina kaunis on, ei koskaan pöyhkä,
Nopea kieleltänsä, mut ei röyhkä;
Ken rikas on, mut kultiaan ei näytä;
Tahtonsa saada voi, mut sit' ei käytä;
Vihoissaan kostollen voi sijaa antaa,
Mut kiukun karkoittaa ja herjan kantaa;
Ken järjeltään niin lyhyt olla kaihtaa,
Ett' turskan päähän lohen hännän vaihtaa.
Ken aatella ja vaiti olla voi

Ja miestä saadakse ei kiemuroi;
Semmoinen olento hän voi — niin, mitä?

DESDEMONA.

No, mitä?

JAGO.

Imettää narreja ja olutkirjaa pitää.

DESDEMONA. Oi, mikä rampa ja ontuva johtopäätös! Älä ota häneltä oppia, Emilia, vaikka hän miehesikin on. — Mitä luulette, Cassio, eikö hän ole sangen jumalaton ja kevytmielinen leikinlaskija?

CASSIO. Hän puhuu suoraa kieltä, rouvaseni; häntä pitää enemmän soturina kuin oppineena arvostella.

JAGO (syrjään). Hän tarttuu hänen käteensä; niin, oikein! Kuiskuttelevaan! Tuollaiseen pieneen lukinseittiin kiedon minä kärpäsen, Cassion suuruisen. Niin, hymyile hänelle, hymyile! Tartut kuin tartutkin vielä omiin kiemuroihisi. Oikein puhuttu, aivan niin! Jos tuollaisten elkeitten tähden virkasi menettäisit, niin olisi parasta, ett'et niin usein suutelisi noita kolmea sormeasi, joilla nytkin taas niin mukavasti hienoutta osoittelet. Oivallista! Kelpo suudelma! Perhanan kauniita kumarruksia! — Niin, niin, aivan niin! — Kas niin, taasko sormet suuhun? Jospa edes olisivat peräruiskuja! — (Torvi kuuluu.) Mauri! Se on hänen torvensa.

CASSIO.

Niin totta onkin.

DESDEMONA.

Käykäämme kohti, ottamahan vastaan.

CASSIO.

Kah, tuossa hän jo tulee.

(Othello seuralaisineen tulee.)

OTHELLO.

Urottareni kaunis, oi!

DESDEMONA.

Othelloni!

OTHELLO.

Oi ihme, suuri kuin mun ihastuksen',
Ett' ennen mua saavuit! Mikä autuus!
Jos joka myrskyn jälkeen näin on tyyntä,
Niin riehukoon se, kunnes herää tuoni!
Kavutkoon laiva ylös lainevuorta
Olympon korkuista, ja taas niin syvään,
Kuin horna taivaast' on, se alas syösköön!
Kuink' onnellista kuolla nyt! Niin täysi
Nyt autuuteni määrä on, ma pelkään, —
Ett' tulevaisuus helmassaan tällaista' ei
Iloa toista tuo.

DESDEMONA.

Evätköön taivas,

Ett' ilo, lempi päiviemme kanssa
Ei kilvan kasvais!

OTHELLO.

Amen, armaat vallat! —

Julistaa en voi autuuttani kyllin,
Se tähän jää: täss' iloa on liiaks!

Tuo, tuo,

(Suutelee häntä)

se suurin epäsointu olkoon

Sydämissämme!

JAGO (syrjään).

Hyv' on sointu vielä!
Mut minä säristän tuon soiton kielet,
Niin totta kuin ma olen kunnan mies.

OTHELLO.

Käykäämme linnaan. — Uutisia kuulkaa:
Sota lopuss' on ja Turkki upotettu. —
Kuin voivat vanhat ystävämme täällä? —
Sä, armas, olet Kyproon tervetullut;
Minusta paljon pitävät he täällä.
Oi, kulta, joutavia juttelen:
Mua oma autuus hurmaa. — Jago hyvä,
Käy valkamaan ja tavarani nouda
Ja laivaherra sieltä linnaan käske;
Hän kelpo mies on, tunnustusta vaatii
Hän ansioistaan. — Tule, Desdemona;
Ja vielä kerran: tervetullut Kyproon!

(Othello ja Desdemona seuralaisineen lähtevät.)

JAGO (palvelijalle). Mene oiti valkamaan ja varro mua siellä. — (Rodrigolle.) Käy tänne. Jos olet mies — sillä sanotaan, että pelkuritkin, kun rakastuvat, saavat luonteeseensa jotakin jaloa, jota se synnynnältään on vailla — kuule mua. Luutnantti on tänä yönä linnassa vahdinpidossa; — mutta ensin tulee sinun tietää yksi asia: Desdemona on häneen oikein rakastunut.

RODRIGO.

Häneen! Mahdotonta!

JAGO. Pane sormesi — noin, ja ota oppiaksesi. Huomaa, millä kiihkeydellä hän alussa mauria rakasti, tämä kun osasi kehua ja luonnottomia valheita hänelle ladella; ja ijätikö hän moista lörppäkieltä rakastaisi? Älä, järkevä ystävä, sitä luule. Hänen silmänsä kaipaavat ravintoa; ja mitä iloa hänellä on paholaisen katselemisesta? Kun veri on nautinnoissa raukeaksi käynyt, niin on tarpeen — jotta se taasen tulistuisi ja kylläisyys saisi uutta kiihoitusta — suloinen ulkomuoto, sopusointuisuus ijässä, tavoissa ja ihanuudessa; jota kaikkea mauri on vailla. Näitä välttämättömiä ehtoja kaivatessaan tuntee hänen hieno aistinsa itsensä pettyneeksi, mauri alkaa häntä iljetyttää, innoittaa ja kuottaa; luonto itse ajaa häntä ja pakottaa uutta valikoimaan. No, ystävä, tämän myönnettyämme, — joka on aivan selvä ja luonnollinen edellytys, — kukapa seisoo tämän onnen portailla niin korkealta kuin Cassio, tuo kielipalko veitikka, siinä vaan tunnokas, että pukeutuu siistin ja siivon käytöksen ulkonaiseen verhoon voidakseen sitä paremmin tyydyttää salaisia, irstaita ja hillittömiä himojansa? Ei kukaan, ei kukaan! Liukas ja viekas veitikka; hyvien tilaisuuksien urkkija; jonka silmä sepittää ja mukailee keinoja, vaikk'ei kelpo keinoja koskaan ole tarjona. Pirullinen konna! Lisäksi se kanalja on sievä ja nuori ja kaikki ne ominaisuudet hänellä, joita tyhmyys ja kypsytön äly tähystelee. Kirottu konna läpi läpensä! Ja naikko on jo häneen silmänsä iskenyt.

RODRIGO.

En saata tuota vaimosta uskoa; hänellä on aivan hurskas mielenlaatu.

JAGO. Hurskas! Jopa jotakin! Se viini, jota hän juo, on rypäleistä tehtyä. Jos hän olisi hurskas ollut, ei hän olisi mauriin rakastunut. Hurskasta hakkelusta! Etkös nähnyt, miten hän sormillaan hänen kättään kutkutteli? Etkö sitä huomannut?

RODRIGO.

Kyllä; mutta se oli vaan kohteliaisuutta.

JAGO. Haureutta, niin totta kuin tämä käsi on mun! Alkulause vaan ja hämärä johdanto näytelmään: "hekumat ja irstaat ajatukset!" Heidän huulensa kohtasivat toisiansa niin läheltä, että henget joutuivat kiemmailukseen. Häijyjä ajatuksia, Rodrigo! Kun tällainen tuttavallisuus on edelläkävijänä, tulee heti jäljessä itse valta- ja pääjoukko: yhdistävä loppupäätös. Hyi! — Mutta, ystävä, kuule neuvoani; minä olen sinut Venetiasta tuonut. Mene yöksi vahtiin; määräyksestäsi minä pidän huolta. Cassio ei sinua tunne; minä en ole sinusta kaukana. Keksi keinoja suututtaaksesi Cassiota, joko suureen ääneen puhumalla tai soimaamalla hänen sotakelpoansa tai muulla lailla, minkä tilaisuuteen nähden sopivimmaksi huomaat.

RODRIGO.

Hyvä!

JAGO. Hän on pikainen ja tuittupäinen; kentiesi hän sinua lyökin; ärrytäpä häntä siihen. Muuta en

tarvitse saadakseni Kyprossa aikaan kapinan, jota ei hyvällisesti saata muulla asettaa kuin eroittamalla Cassion. Näin saat sinä lyhemmän päivämatkan toiveittesi perille, niiden keinojen avulla, joita minä keksin niitä edistääkseni; ja kaikki esteet poistetaan voitollisesti, jota ilman emme voisi mitään menestystä toivoakaan.

RODRIGO.

Minä suostun, jos vaan sinä hankit sopivan tilaisuuden.

JAGO. Siitä kyllä vastaan. Tule heti linnalle tapaamaan minua; minun täytyy nyt toimittaa hänen tavaransa maalle. Herran haltuun!

RODRIGO.

Hyvästi!

(Lähtee.)

JAGO.

Että Cassio häntä lempii,
Sen uskon; mutta hänkö Cassiota?
Miks ei? Se luultavaa ja mahdollist' on!
Othellolla — vaikk' en ma häntä kärsi —
On luja, lempeä ja jalo luonto;
Hän Desdemonalle, sen vakaast' uskon,
On hyvä mies. Minäkin häntä lemmin;
En suoraan himosta, — vaikk' ehkä voisin
Ma synnin niinkin suuren päällen' ottaa,
Vaan kostoani ravitakseni:
Ma varon, näät, ett' irstas mauri tuo
On tarhassani käynyt, ja se aatos
Kuin tuima myrkkyy sisuksia leikkaa.
Ei mikään voi, ei saa mua tyydyttää,
Siks kun on tasan pantu — eukost' eukko.
Tai tuo jos pettää, saatan vihdoon maurin
Niin julman luulevaiseks, ett'ei häntä
Paranna järkikään. Sen täyttääkseni —
Jos vaan tuo Venetian rakki-raukka,
Jot' ajonani pidän, ajon kestää, —
Ma Michael Cassiota lonkkaan isken;
Hänt' irstaaks hemmuks maurille ma parjaan;
On hänkin, näät, mua petkuttanut, pelkään. —
Mua mauri sitten suosii, kostaa, kiittää,
Kun hänest' aasin suoraan tein ja hältä
Vein levon, rauhan, tuoden sijaan raivon.
Se tuolla vielä piilee niinkuin yössä;
Kasvonsa konnuus näyttää vasta työssä.

(Lähtee.)

Toinen kohta.

Katu.

(Airut tulee, kädessä julistus; kansaa jäljessä.)

AIRUT. Othellon, jalon ja urhokkaan päällikkömme toivo on, että nyt, kun on tullut varmat tiedot turkkilaisen laivaston täydellisestä perikadosta, jokainen osoittakoon julkisesti iloansa, mikä tanssilla, mikä ilotulituksilla, mikä miltäkin huvilla ja leikillä, halunsa mukaan kukin; sillä, paitse tätä iloista tapausta, vietetään tänään myöskin hänen häitään. Tämä hänen käskystään julki julistetaan. Kaikki linnan huoneet ovat avoinna, ja siellä on vapaa kestitys tästä, viidennestä, hetkestä alkain siihen saakka, kunnes kello on yksitoista lyönyt. Jumala siunatkohon Kypron saarta ja jaloa päällikköämme, Othelloa!

(Lähtee.)

Kolmas kohta.

Linnan sali.

(Othello, Desdemona, Cassio ja seuralaisia tulee.)

OTHELLO.

Tän' yönä, Michael, vahdist' ota vaari.
Olkaamme hyväks esimerkiks itse,
Kuink' ilollakin tulee raja olla.

CASSIO.

Jagolla on jo käsky mitä tehdä;
Mut kuitenkin ma tahdon omin silmin
Tarkastaa kaikki.

OTHELLO.

Kelpo mies on Jago.

Hyv' yötä, Michael; huomenn', ani varhain
Sua puhutella tahdon. —
(Desdemonalle.)

Tule, armas:

Ken kaupan tekee, tahtoo siitä voittoa;
Sen hyödyn saamme kumpikin nyt koittaa.
Hyv' yötä!

(Othello, Desdemona seuralaisineen lähtevät.)

(Jago tulee.)

CASSIO.

Terve, Jago! Meillä on vahdinpito nyt.

JAGO. Ei ihan vielä, luutnantti; kello ei ole vielä kymmentä. Meidän päällikkömme tahtoo näin varhain meistä päästä, kun on niin rakastunut Desdemonaansa; ja siitä älkäämme häntä moittiko; hän ei ole vielä yhtäkään yötä hänen kanssaan lystäillyt, ja siinäpä makupala vaikka Jupiterille.

CASSIO.

Hän on oikein erinomainen nainen.

JAGO.

Ja ihmeen vallaton, sen takaan.

CASSIO.

Niin todellakin, sangen ihana ja viehättävä olento.

JAGO.

Ja niitä silmiä sitten! Minusta ne ikäänkuin voittoisille vaativat.

CASSIO.

Viehättävät silmät ja minusta sangen häveliäät.

JAGO.

Ja hänen haastinsa, eikö se ole oikein rakkauden sotahuutoa?

CASSIO.

Hän on todellakin täydellisyys.

JAGO. Onnea morsius-yölle! Tulkaa, luutnantti; mulla on pullollinen viiniä, ja täällä ulkona on pari reipasta Kypron poikaa, jotka mielellään kilistelisivät maljaa mustan Othellon muistoksi.

CASSIO. Ei, hyvä Jago, ei tänä iltana; minulla on vallan heikko ja onneton viinapää. Soisin mielelläni, että kohteliaisuus keksisi jonkun toisen kunnioittamistavan.

JAGO. Oo, nehän ovat ystäviämme! Pikarillinen vaan! Minä juon teidän puolestanne.

CASSIO. En ole tänä iltana muuta maistanut kuin yhden pikarillisen ja senkin vedellä taitavasti sekoitettuna, — mutta kas, minkä mullistuksen se on tehnyt! Olen niin heikko, ikävä kyllä, enkä tohdi nyt enää huonoja voimiani koetukselle panna.

JAGO.

Kah, ystävä, tänä yönä pitää hummata. Niin tahtovat nuo reippaat pojat.

CASSIO.
Missä he ovat?

JAGO.
Tuolla ulkona. Kutsupas heitä sisään, ole niin hyvä.

CASSIO.
Kyllä sen teen, mutta vastenmielistä se on.

(Lähtee.)

JAGO.
Jos vaan saan hänet juomaan lasin verran
Sen lisäksi', mit' on hän jo ennen juonut.
Niin tulee hän niin riitaiseks ja ärjäks
Kuin armon rakki. Tuo Rodrigo hölmö,
Jonk' aivan nurin kääntänyt on lempi,
On Desdemonan muistoks tyhjentännä
Mont' uhka maljaa, ja nyt vahdiss' on hän.
Kolm' oivaa kyprolaista — tuittupäitä,
Jotk' ovat arkamaiset kunniastaan:
Tän urhollisen saaren tosi kuvat, —
Ma vaahtomaljoin päihdytin; he vahdiss'
On hekin. Tuossa juopposeurassa
Hytytän Cassiomme tekoon, joka
Vihoittaa koko saaren. — Kah, tuoss' ovat
Jos toteen käy vaan mitä uneksin,
Niin myötä virran, tuulen purjehdin.

(Cassio palajaa, Montano ja muita ylimyksiä hänen seurassaan.)

CASSIO.
No, jumal'auta, ovatkin jo saaneet minut hiivaan.

MONTANO. Herrainen aika, mitäpä tuosta! Tuskinhan jyvänkään vertaa joit, niin totta kuin soturi olen.

JAGO.
Hoi! Viiniä tänne!

(Laulaa:)

Hei, malja tänne, saas, saas!
Hei, malja tänne, saas!
Sotamies sepä mies on puolestaan,
Vaikk' elämätä vaaksan verta on vaan.
Sotamiehet, juodahan taas!

Viiniä tänne, pojat!

(Viiniä tuodaan.)

CASSIO.
Saakeli soikoon, oivallinen laulu!

JAGO. Sen opin Englannissa; siellä sitä, totta toisen kerran, vasta juoda osataan. Ei Tanskan mies, ei saksalainen eikä tuo ihramaha hollantilainen — saas tästä! — ole mitään englantilaisen rinnalla.

CASSIO.
Onko se englantilainen niin verraton juomari?

JAGO. On kuin onkin; helposti hän juo tanskalaisen kumoon; hänellä ei vielä ole hikikarpaloa otsalla, kun jo saksalainen on pöydän alla; ja hollantilainen se jo kukertuu, ennenkuin maljaa toistamiseen täytetään.

CASSIO.
Päällikkömme terveydeksi!

MONTANO.

Siihen, luutnantti, minä yhdyin ja vastaan maljaanne.

JAGO.

O, sitä ihanata Englantia!

(Laulaa:)

Kuningas Staffan oli kunnan mies,
Hän housuista ploodun jätti;
Mut kallihiks katsoi tuon kenties
Ja räätäliään nyt sätti.
Hän mies oli korkea arvoltaan,
Sinä vaan olet köyhä rakki;
Se ylpeys on, joka kaataa maan,
Siis yllesi vanha takki.

Viiniä tänne, hoi!

CASSIO.

Kah, sepä vielä ihanampi laulu kuin äskeinen.

JAGO.

Tahdotteko sen kuulla toistamiseen?

CASSIO.

En, sillä sen pidän kelvottomana virkaansa, joka tuommoista tekee. —
Niin, taivas on yli meidän kaikkien, ja sieluja on, jotka autuaiksi
tulevat, ja sieluja on, jotka eivät tule autuaiksi.

JAGO.

Aivan totta, rakas luutnantti.

CASSIO. Itse puolestani, — loukkaamatta sillä päällikköämme tai ketään muuta ylhäistä herraa —
toivon minä tulevani autuaaksi.

JAGO.

Niin minäkin, luutnantti hyvä.

CASSIO. Niin; vaan — suokaa anteeksi — ennen minua ette suinkaan: luutnantti tulee ennen
autuaaksi kuin vänrikki. Vaan mitäpä siitä sen enempää! Toimihimme nyt! — Anna meille meidän
syntimme anteeksi! — Hyvät herrat, tehkäämme nyt tehtävämme. Älkää luulko, herrat, että olen
päissäni; tuo tuossa on vänrikkini; — tuossa on oikea käsi, ja tuossa on vasen käsi. — Päissäni en ole:
voin sangen hyvin seisoa ja sangen hyvin puhua.

KAIKKI.

Erinomaisen hyvin.

CASSIO.

Vai niin, sepä hyvä; älkää siis luulko, että olen päissäni.

(Lähtee.)

MONTANO.

Nyt vallille ja vahdit asemilleen!

JAGO.

Tuon miehen tuossa näitte: sotur' on hän
Ja kelpais vaikka Caesarinkin luona
Komentajaks. Te näette miehen viat;
Hyveisin ne on päiväntasoiss' aivan:
Molemmat yhtä pitkät. Sääli hänt' on!
Ma pelkään, ett' Othellon luotto häneen
Saartanne haittaa, jos saa pahaan aikaan
Tuo heikkous vallan.

MONTANO.

Juoko noin hän usein?

JAGO.

Se häll' on aina johdantona uneen;
Hän kellon kahdest' ympärinsä valvois,
Jos hiiva hänt' ei uneen tuutisi.

MONTANO.

Hyv' ois, jos päällikkönne sais sen tietää;
Ehk'ei hän sitä näe; tai Cassion hyveet
Vaan hyväntahtoisuudessaan hän huomaa
Ja virheet peittoon jättää. Eikö totta?

(Rodrigo tulee.)

JAGO (syrjään hänelle).

Rodrigo, mitä nyt?
Luutnantin jäljest' oiti lähde, — joutuun!

(Rodrigo lähtee.)

MONTANO.

Vahinko suuri, että jalo mauri
Semmoiseen virkaan — omaks sijaisekseen —
Noin paheisiinsa piintyneen on pannut.
Se tekis kelpo työn, ken ilmoittais sen
Hänelle.

JAGO.

Min' en, vaikka Kypron saisin.
Rakastan Cassiota, kaikki annan
Parantaakseni häntä. Vait! Mit' ääntä?

(Ulkona huudetaan: apua, apua!)

(Cassio palajaa, ajaen Rodrigoa takaa.)

CASSIO.

Sa, roisto! Konna!

MONTANO.

Luutnantti, mik' on?

CASSIO.

Opettaa, lurjus, tehtäväni mulle!
Ma moisen konnan vasupulloon pieksen.

RODRIGO.

Mua piekset?

CASSIO.

Mutisetko?

(Lyö Rodrigoa.)

MONTANO.

Luutnantt', älkää!

(Pidättää häntä.)

Ma pyydän, hiljaa!

CASSIO.

Antakaa mun mennä,
Tai kalloon teitä isken.

MONTANO.

Mitä, mitä?

Olette humalassa.

CASSIO.

Humalassa!

(Taistelevat.)

JAGO (syrjään Rodrigolle).

Pois, sanon! Riennä, huuda — kapinaa!

(Rodrigo lähtee.)

Luutnantti hyvä, seis! — Voi, hyvät herrat! —
Apua! — Luutnantti! — Montano! — Herra! —
Avuksi, herrat! — Kyll' on kelpo vahti!

(Kello soi.)

Ken soittaa? — O, diavolo! Kaupunki
On noussut! — Herran tähden, luutnantti!
Ikuisen saatte häpeän.

(Othello seuralaisineen tulee.)

OTHELLO.

No, mitä?

MONTANO.

Ma verta vuodan: kuolinhaavan sain ma.
Hän kuolkoon!

OTHELLO.

Seis, jos henki teille rakas!

JAGO.

Seis, luutnantti! — Montano! — Hyvät herrat,
Arvonne, tehtävänne unhotatte.
Kenraali puhuu, vait! Seis! Hävetkää!

OTHELLO.

No, mitä? Mistä tämä? Turkkilaisiks
Nyt muutummeko, tehden toisillemme
Mit' ottomanneiltakin taivas kieltää.
Pois, kristityt, tuo pakanainen riita!
Ken liikahdaa ja vimmaans' ei nyt hilli,
Se henkens' uskaltaa: pää poikki oiti!
Tuo kello julma vaietkoon! Se saaren
Levoltaan säikyttää. — Mist' ompi riita?
Sa kunnan Jago, surust' aivan kalme,
Ken alkoi, sano, nimess' ystävyiden!

JAGO.

En tiedä. Ystäviä kaikk' ol' äsken
Ja rakkaita kuin morsio ja ylkä
Makuulle mennessään. Ja sitten heti —
Kuin mikä tähti heilt' ois järjen vienyt —
Asehet maalle, rinta vasten rintaa
Verisess' ottelussa! Min en tiedä,
Mist' alkoi tämä kummallinen riita.
Jos menettänyt kunnan sodass' oisin
Nuo raajat, jotka tähän melskaan toi mun!

OTHELLO.

Kuink' itses, Michael, unhotit sa noin!

CASSIO.

Anteeksi, pyydän; puhua en saata.

OTHELLO.

Jalo Montano, tunnettu niin siivoks;
Nuoruutennehan tyyntä vakavuutta
Mailma kiittää; maineenne on suuri
Viisasten suussa; mikä nyt on tullut,
Kun hyvän kuulunne noin tahraatte,
Nimenne jalon haaskaten ja myyden
Yötappelijan nimeen? Vastatkaa.

MONTANO.

Jalo Othello, kuolinhaavoiss' olen;

Ilmoittaa vänrikkinne Jago saattaa —
Puhettani ma säästän, se mua vaivaa —
Mit' itse tiedän. Kuitenkaan en tiedä,
Mit' oisin pahaa sanonut tai tehnyt,
Jos itsensäilytys ei ole rikos
Ja syntiä ei itsepuolustus,
Kun väkivalta uhkaa.

OTHELLO.

Jumal'auta,
Jo veri alkaa varman oppaan voittaa!
Ja kiukku, hämmentäen älyn kirkkaan,
Nyt ohjiin tarttuu. Jos vaan liikahdan,
Jos kättäni vaan nostan, maahan sortuu
Paraskin teistä. Kertokaa, kuink' alkoi
Katala riita tuo, ja ken sen alkoi?
Ken tähän rikoksehen syypääks nähdään —
Vaikk' oma kaksoisveljeni se oisi —
Sen hylkään pois. Kuin? Sodan keskell' aivan,
Kun hurja kauhu mielet vielä täyttää,
Torahan, käsikähmään käydä yöllä
Ja henkivartiona vahdiss' ollen! —
Se hirveää on. — Jago, ken sen alkoi?

MONTANO.

Jos virkainnosta tai puoltomiellä
Muut' ilmaiset kuin suoran totuuden,
Et sotur' ole.

JAGO.

Liki älä astu!
Ma ennen kielen suustan' annan viedä,
Kuin Michael Cassiota loukkaisin;
Mut luulen toki, ett'ei totuus hälle
Lie vahingoks. — Näin, kenraal', oli laita:
Montanon kanssa kun ma puhelin,
Niin tuli mies, jok' ääneen huusi apua,
Ja jäljest' oiti Cassio, miekka maalla,
Valmiina iskemään. Montano silloin
Käy Cassion tielle ja hänt' estää koittaa.
Jäljestä huutajan ma itse juoksin,
Ett'ei hän parullaan — niin kävi toki —
Peloittais kansaa. Ollen nopsa juoksuun.
Hän pakoon pääsi. Heti nyt ma käännynin,
Kun miekan hälinän ja kalskeen kuulin
Ja Cassion ääneen noituvan, jot' ennen
En ollut koskaan kuullut. Tullessani
Se kävi joutuun — yhdess' oli miehet
Ja iskivät ja löivät niin kuin äsken,
Kun itse heidät eroititte.
Muut' en ma tästä tiedä; — ihminenhän
On ihminen: paraskin joskus eksyy.
Vaikk' ehkä Cassio häntä loukkas hiukan —
Vihoissaan saattaa ystävääkin lyödä —
Niin Cassiota, luulen, pakenija
Niin herjas, ett'ei sitä mikään kärsi.

OTHELLO.

Jaloutes ja ystävyytes, Jago,
Asian kaunistaa vaan, helpoks tehden
Sen Cassiolle. — Rakastan sua, Cassio;
Mut luutnanttin' et enää saata olla. —
(Desdemona seuralaisineen tulee.)
Kas, eikö herännyt jo vaimonikin! —
Sinussa esimerkin näytän. —

DESDEMONA.

Mik' on?

OTHELLO.

Kaikk', armas, hyvin taas on. Tule maata! —

Montano, haavanne ma itse sidon. —

Kotihin hänet viekää. —

(Montano viedään pois.)

Silmää, Jago,

Tarkasti kaupunkia; tyynnä niitä,

Joit' on tää inha melu säikyttännä. —

Tule, Desdemona; näin on sotilaan:

Meluhun herää parhaast' unestaan.

(Kaikki lähtevät, paitse Jago ja Cassio.)

JAGO.

Mitä, luutnantti, saitteko haavan?

CASSIO.

Sain ja parantumattoman.

JAGO.

Varjelkoon Jumala!

CASSIO.

Nimeni, nimeni, nimeni! Oi, nimeni olen menettänyt! Kuolemattoman osan

itsestäni olen menettänyt, jäljellä on vaan eläimellinen. — Nimeni,

Jago, nimeni!

JAGO. Luulin, niin totta kuin olen kunnan mies, teidän saaneen haavan ruumiiseen; siinä se lovi pahemmalta tuntuisi kuin nimessä. Nimi on vaan tyhjä ja petollinen mielenkuvitelma; usein sen ansiotta saapi ja usein sen syyttä kadottaa. Ette ole laisinkaan nimeänne kadottanut, jos ette itse usko sitä kadottaneenne. Rohkeutta, ystävä! Keinoja on, joilla voi kenraalin voittaa. Hän on vaan kiivaudessaan teidät eroittanut; rangaistus on enemmän valtioviisaudesta kuin kiukusta lähtenyttä; aivan niin kuin jos joku viatonta koiraansa löisi siten säikyttäkseen röyhkeätä jalopeuraa. Rukoilkaa häntä vaan, niin hän on vallassanne.

CASSIO. Mieluummin häntä rukoilen hylkäämään minut, kuin niin kelpo päällikköä pettäisin näin arvottomalla, malttamattomalla ja viinaanmenevällä sotaherralla. Olla päissään, puhua kuin papukaija, riidellä, ylvästellä, kiroilla, pauhata ja mässäätä oman varjonsa kanssa! Oo, sinä näkymätön viinan henki, jos sinulla ei vielä nimeä ole, josta sinut tuntisi, niin ota sitten nimesi — perkele!

JAGO. Ken se oli, jota miekka kädessä takaa ajoitte? Mitä hän oli teille tehnyt?

CASSIO.

En tiedä.

JAGO.

Onko se mahdollista?

CASSIO. Muistan koko joukon asioita, mutta en mitään selvästi; riidan muistan, vaan en sen syytä. — Voi sentään, että ihminen suuhunsa ottaa vihollisen, joka varastaa ajut hänen päästään! Voi, että ilolla, huvilla, humulla ja huudolla itsemme elukoiksi muunnamme!

JAGO. No, mutta nythän te olette vallan terve. Kuinka te niin pian toinnuitte?

CASSIO. Tuo viina-piru suvaitsi tehdä tilaa toiselle pirulle: kiukulle. Toinen heikkous paljastaa toisen saadakseen minut perin pohjin halveksimaan itseäni.

JAGO. No, mutta nyt te liian ankarasti siveyttä saarnaatte. Mitä aikaan, paikkaan ja maan tilaan tulee, olisin sydämestäni suonut tämän työn tekemättömäksi; mutta kun se nyt kerran on tapahtunut, niin koettakaa saada se hyväksi taas.

CASSIO. Pyydän häneltä saada takaisin virkani; silloin hän minulle vastaa, että olen juomari. Vaikka olisi mulla suuta yhtä monta kuin louhikäärmeellä, ne kaikki tuommoinen vastaus tukkisi. Tällä haavaa järki ihminen, hetken päästä narri, ja yht'äkkiä elukka! Oi, ihmeellistä! Kirottu jokainen liikamalja; sen pohjalla asuu perkele!

JAGO. No, no! Hyvä viina on hauska seurakappale, jos sitä oikein käytämme; älkää sitä nyt enää sättikö. — Kuulkaas, luutnantti hyvä, luulen, että te luulette minun pitävän teistä.

CASSIO.

Sit' olen kyllä kokenut, ystävä hyvä. — Minä päissäni!

JAGO. Teidän, niinkuin kaikkein eläväisten, sallittaneen jonkun kerran päihtyä, arvaan ma. Sanon teille, mitä teidän tulee tehdä. Päällikkömme vaimo on nyt päällikkönä; sanon sen siinä katsannossa, että kenraalimme on itsensä pyhittänyt ja kokonaan antaunut katselemaan, huomaamaan ja tarkastamaan vaimonsa ihaa ja suloa. Tälle syntinne suoraan tunnustakaa; ahdistakaa häntä; hän teidät jälleen virkaanne toimittaa. Niin avonainen, lempeä, myöntävä ja armahtavainen on hän luonteeltaan, että katsoo sen puutteeksi hyvydessään, jos ei hän tee enempää, kuin mitä pyydetään. Tuota taittunutta niveltä teidän ja hänen puolisonsa välillä pyytäkää häntä lastoittamaan; ja kaiken omaisuuteni panen vaikka mitä vastaan vedolle, että tämä ystävyuden rikko kasvaa kokoon ja tulee lujemmaksi, kuin se ennen olikaan.

CASSIO.

Neuvonne on hyvä.

JAGO. Vilpittömästä ystävydestä ja rehellisestä hyväntahtoisuudesta vakuutan sen lähteneeksi.

CASSIO. Sen kyllä uskon; ja heti huomenaamalla pyydän tuota siveätä Desdemonaa puolestani puhumaan. Koko onneni on mennyttä, jos tämäkin pettää.

JAGO.

Oikeassa olette. Hyvää yötä, luutnantti! Minulla on vahdinpito.

CASSIO.

Hyvää yötä, kunnan Jago!

(Lähtee.)

JAGO.

Ken on se, joka nyt mua konnaks väittää,
Kun neuvoni on vilpitön ja suora
Ja mahdollisest' ainoo keino, millä
Voi maurin voittaa? Sillä helppo työ on
Pakoittaa taipuvaista Desdemonaa
Sävyisään pyyntöön: antelias on hän
Kuin aulis emo luonto. Hän se maurin
Saa kaikkeen, vaikka kieltämähän kasteen
Ja synninpäästön välikappaleet.
Niin lemmen pauloiss' on sen miehen sielu,
Ett' eukko häntä kääntää miten mielih,
Kun maurin heikkouden kanssa tahtoo
Leikitä Luojaa. Olenko siis konna,
Näin Cassiolle oikotien kun neuvon
Juur' onnen helmaan? Oppi helvetin!
Kun perkeleill' on mieless' ilkein hanke,
He hahmoss' enkelin meit' ensin kiusaa!
Niin minäkin. Kun, näet, tuo kunnan hupsu
Hädässään avuks Desdemonaa vaatii,
Ja tämä kiusaa pyynnöllänsä miestään,
Niin maurin korvaan valan tämän myrkyn:
Ett' anomukseen syyn' on lihan himo.
Jos kuinka Cassion hyväksi hän puuhaa,
Kadottaa hän vaan maurin luottamuksen.
Näin vaimon avut pikimustiks muutun
Ja hänen hyvydestään kudon verkon,
Mi kietoo heidät kaikki. —

(Rodrigo palajaa.)

No, Rodrigo?

RODRIGO. Minä seuraan ajoa täällä koirana, joka ei aja, vaan auttaa muita haukkumaan. Rahani ovat menneet melkein kaikki; tänä yönä olen saanut kelpo selkäsaunan, ja se kokemus lienee ainoa tulos, minkä vaivoistani saan; tyhjällä kukkarolla ja hiukkasen viisaampana saan nyt palata takaisin Venetiaan.

JAGO.

Kuink' on se köyhä, jolta puuttuu maltti!
Mikäpä haava hetkess' ummistuu?
Me teemme työtä taidoin eikä taioin;
Ja taito, niinkuin tiedät, vaatii aikaa.
Hyvinhän kaikk' on. Selkääs sait, mut Cassion
Viralta pois sait selkäsaunallas.
Monikin kasvi auringossa viihtyy.
Mut ensin kypsyy se, jok' ensin kukkii.
Siis, malttia! — Jo, peijakas, on aamu!
Huveissa sekä toimiss' aika kuluu.
Nyt poistu pois ja majapaikkaas lähde.
Pois, sanon! Kohta enemmän saat kuulla.
Pois, tiehes!

(Rodrigo lähtee)

Kaksi asiata vielä:

Mun vaimon' emäntänsä suosioon
Nyt täytyy Cassio sulkea, sen vaadin.
Sill' aikaa itse syrjään maurin vien.
Ja, juur' kun Cassio ahdistaa rouvaa,
Sisähän suoraa päätä! — Oiva tuuma!
Takoa pitää, kun on rauta kuuma.

(Lähtee.)

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohta.

Linnan edustalla.

(Cassio ja muutamia soittoniekkoja tulee.)

CASSIO.

Täss' soittakaatte, hyvät herrat; työnne
Ma palkitsen; vaan joku pieni kappal'
Nyt aamutervehdykseks kenraalille.

(Soittoa. Narri tulee.)

NARRI. Mitä, miehet? Ovatko soittonne Neapelissa olleet, koska noin honottavat?

1 SOITTONIEKKA. Mitä? Mitä sanotte?

NARRI.

Ovatko ne puhallussoittimia, saanko luvan kysyä?

1 SOITTONIEKKA. Ovat, mitenkäs.

NARRI.

Ovat siis puhalluksissa.

1 SOITTONIEKKA. Puhalluksissa?

NARRI. Niin, niitä on soittimia, jotka ovat puhalluksissa joskus. — Mutta, tuossa on palkkanne, hyvät herrat; kenraali on niin soittoonon ihastunut, että, ystävyiden nimessä, toivoo, ett'ette enää sillä melua herätä.

1 SOITTONIEKKA. Hyvä, hyvä; kyllä ollaan vaiti.

NARRI. Jos teillä on soittoa, jota ei voi kuulla, niin antakaa soida; sillä soittoa kuulla, niinkuin sanotaan, ei kenraali suuresti huoli.

1 SOITTONIEKKA. Semmoista meillä ei ole.

NARRI.

No, pillit pussiin siis, ja tiehenne! Menkää; ilmaan haihtukaa! Pois!

(Soittoniekat lähtevät.)

CASSIO.

Kuuleppas, kelpo ystäväni!

NARRI.

En, en kuule kelpo ystävääne; teitä kuulen.

CASSIO. Säästä sukkeluutesi. Tuossa sulle pieni kultakolikko. Jos kenraalin rouvan seuranainen jo on jalkeilla, niin sano hänelle, että täällä on eräs Cassio niminen mies, joka nöyryimmästi pyytää saada hiukan häntä puhutella. Teetkö sen?

NARRI. Kyllä hän on jalkeilla. Jos hän suvaitsee tänne jalkailla, niin kyllä hänelle sen asian niinkuin esitän.

(Narri lähtee.)

(Jago tulee.)

CASSIO.

Mies hyvä, tee se. — Parahiksi, Jago!

JAGO.

Tän' yönä ette maannut ole? Niinkö?

CASSIO.

En; päivä koitti jo, kun erosimme.
Ma vaimollenne, Jago, rohkenin
Lähehtää sanan; pyyntön' oisi, että
Siveän Desdemonan luokse pääsön
Hän mulle hankkis.

JAGO.

Oiti hänet tänne laitan.

Ja keinon keksin saada maurin tiekseen,
Niin että vapaamp' olis haastelunne.

CASSIO.

Sydämen kiitos! —

(Jago lähtee.)

Florensissakaan en

Parempaa, suurempata miestä tunne.

(Emilia tulee.)

EMILIA.

Huomenta, hyvä luutnantti! Mun sääliks
Osanne käy; mut hyväks kaikki kääntyy.
Kenraalin kanssa puhuu teistä rouva,
Teit' innokkaasti puoltain. Mauri vastaa:
Ett' täällä suuress' arvoss' on Montano
Ja suuri suvullaan; siis viisast' oli
Teit' eroittaa. Mut lempivänsä teitä sanoo
Ja muut' ei välittäjää kaipaavansa
Kuin ystävyyttään antaaksensa teille
Taas virkanne, kun sopii.

CASSIO.

Pyydän sentään —

Jos päinsä käy se tai on mahdollista —
Teit' auttamaan, ett' Desdemonaa yksin
Saan hiukan puhutella.

EMILIA.

Sisään tulkaa,

Niin toimitan ma, että sydämenne

Puhua puhtaaks saatte.

CASSIO.

Nöyrin kiitos!

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Huone linnassa.

(Othello, Jago ja ylimyksiä tulee.)

OTHELLO.

Nuo kirjeet anna laivurille, Jago;
Senaatille hän tervehdyksen' vieköön.
Nyt linnoitusta silmäämässä käyn;
Mua siellä kohtaa.

JAGO.

Kyllä, hyvä herra.

OTHELLO.

No, herrat, haluttaako linnaa nähdä?

YLIMYS.

Teit', armollinen herra, seuraamme.

(Menevät.)

Kolmas kohtaus.

Linnan puisto.

(Desdemona, Cassio ja Emilia tulevat.)

DESDEMONA.

Siit' ole varma, Cassio hyvä, että
Sun edukses teen kaiken minkä voin.

EMILIA.

Se tehkää, rouva; Jagokin hän suree,
Kuin koskis häntä tuo.

DESDEMONA.

Se kunnon miesi! —
Huoletta, Cassio! Mieheni ja teidät
Teen yhtä hyviks ystäviks kuin ennen.

CASSIO.

Oi, hyvä rouva, kuinka käykin Cassion,
Ijäti on hän nöyrä palvelijanne.

DESDEMONA.

Sen tiedän: kiitos! Rakastatte miestäni';
Olette vanhat tutut; varma olkaa.
Hän kylmäkiskoisemp ei ole teille
Kuin valtataito vaatii.

CASSIO.

Mutta, rouva,
Tuo valtataito kestää voi niin kauan,
Niin niukka, laiha voi sen muona olla,
Niin tyhjät syyt sen venyttää voi, että,
Kun olen pois ja täytetty on paikka,
Unohtaa kenraal' ystävyudet kaikki.

DESDEMONA.

Sit' älä luule. Täss' Emilian kuullen
Ma sulle paikkas takaan. Ole varma,
Kun ystävyyttä vannon, niin sen täytän
Viimeiseen tippaan. En suo rauhaa hälle;
Maseeksi häntä valvotan ja puhun
Siks, että loppuu hältä kärsimys;
Teen vuoteen kouluks, rippituoliks pöydän;
Jos mitä tekee hän, niin Cassion pyynnön
Sekoitan kaikkeen. Riemuitse siis, Cassio;
Sun puoltajasi henkens' ennen heittää
Kuin asiasi.

(Othello ja Jago tulevat etäältä.)

EMILIA.

Kenraali jo tulee.

CASSIO.

Jäähyväiset ma lausun.

DESDEMONA.

Ei; mua kuulkaa

CASSIO.

Nyt, rouva, en; levoton olen aivan
Ja asiani ajoin kelvoton.

DESDEMONA.

No, tehkää tahtonne.

(Cassio lähtee.)

JAGO.

Haa! Tuo ei mieleen mulle.

OTHELLO.

Mitä sanot?

JAGO.

En mitään. Taikka jos — en tiedä mitä.

OTHELLO.

Cassioko niin joutuun täältä läksi?

JAGO.

Kuin? Cassio? Ei suinkaan, sit' en usko;
Rikollisena hän ei pakoon hiipis,
Kun teidät näkee.

OTHELLO.

Hän se oli, luulen.

DESDEMONA.

No, puolisoni, mitä nyt?
Anojan kanssa tässä haastoin, miehen,
Jot' epäsuosiosi maahan sortaa. —

OTHELLO.

Sa ketä tarkoitat?

DESDEMONA.

He, Cassiota,

Luutnanttiasi. Puolisoni armas,
Jos voimaa lemmell' on sua hellyttää,
Niin pyydän, sovi oiti hänen kanssaan.
Jos hän ei tosi-ystäv' ole sulle,
Jok' ehdost' ei, vaan heikkoudesta rikkoi,
En tiedä, kell' on rehelliset kasvot.

Suo hälle virka.

OTHELLO.

Hätkö täältä läksi?

DESDEMONA.

Hän, ja niin murtuneena, että täytyi
Mun tuskist' osaa ottaa kärsimään
Hänt' auttaakseni. — Armas, anteeks hälle!

OTHELLO.

Ei, Desdemonani, ei nyt, vaan toiste.

DESDEMONA.

Pianko?

OTHELLO.

Pikaisimmin, sinun tähtes.

DESDEMONA.

Tänäänkö, iltasella?

OTHELLO.

Ei, ei tänään.

DESDEMONA.

Huomenna, lounas-aikaan?

OTHELLO.

Lounaall' olen

Linnassa silloin sotaherrain kanssa.

DESDEMONA.

Mut illalla, tai tiistain aamulla
Tai päiväll', ehtoolla tai keskiviikkona.
Sano aika vaan; mut yli kolmen päivän
Äl' anna mennä. Tottakin, hän katuu!
Tuo rikos, tavallisen järjen mukaan, —
Jos kohta parhaimmissaan sodan täytyy
Es'merkki näyttää, — tuskin muuta sietää
Kuin pienen nuhteen. Milloin saa hän tulla?
Othello, vastaa! Mitä kummaa voisit
Sa multa pyytää, jot' en antais sulle,
Vaan epäröisin noin! Kuin? Michael Cassio,
Mi kosi puolestas ja monta kertaa,
Kun sinua ma moitin, piti puoltas,
Hänenkö kanss' on sopimus niin raskas?
Tekisin paljon varmaan —

OTHELLO.

Jätä tuo. —

Hän tulkoon milloin tahtoo; sult' en mitään
Ma kiellä.

DESDEMONA.

Uhraust' ei se ole; onpa

Kuin pyytäisin sua käymään sormikkaissa,
Pukeumaan hyvin, syömään vahvaa ruokaa
Tai erityistä huolta pitämään
Sun ruumiistas. Ei, kun on mulla pyyntö,
Joll' oikein tahdon rakkauttas koittaa,
Niinpä sitäpä on vaikea ja työläs
Ja vaarallinen myöntää.

OTHELLO.

Sult' en mitään

Ma kiellä; mutta mull' on pyyntö sulle,
Se täytä: jätä minut hetkeks yksin.

DESDEMONA.
Ma kieltäisinkö? En. Hyvästi, armas!

OTHELLO.
Hyvästi, Desdemona! Oiti tulen.

DESDEMONA.
Emilia, lähde. —
(Othellolle). Tee mit' oikkus käskee;
Mlk' olletkin, min' olen kuuliainen.

(Lähtee Emilian kanssa.)

OTHELLO.
Olento armas! Hukka sielulleni.
Jos en sua lemmi! Ja kun en sua lemmi,
Palatkoon alkutyhjyys!

JAGO.
Mun herrani —

OTHELLO.
No, mitä, Jago? Sano!

JAGO.
Kun kositten te, tieskö Michael Cassio
Mitäkään lemmestänne?

OTHELLO.
Alusta loppuun. Miksi tuota kysyt?

JAGO.
Vaan vahvikkeeksi arvelulleni;
Ei mitään pahaa.

OTHELLO.
Mille arvelulle?

JAGO.
En luullut, että Cassio häntä tunsi.

OTHELLO.
Oo, hän se väliämme usein kulki.

JAGO.
Todella?

OTHELLO.
Todella! Niin todella.
Mik' ihme tuo? Hän eikö kunnan mies?

JAGO.
Kunnanko?

OTHELLO.
Kunnanko! Niin, kunnan mies.

JAGO.
En minä muuta tiedä.

OTHELLO.
Mitä luulet?

JAGO.
Mitäkö luulen?

OTHELLO.
Mitäkö luulen! Haa!
Hän, jumal'aut', on kaikuni! Kuin häll' ois
Mielessä hirmu, joka nähtäväksi

On liian julma. — Jotakin sa tahtot;
Sa sanoit äsken: "tuo ei mieleen mulle",
Kun Cassio läksi. Mik' ei mieleen sulle?
Ja kun ma kerroin, että tyynni tunsi
Hän kosintani, huusit: "todella?"
Rypistäen ja vetäin kurttuun otsas,
Kuin oisit jonkun hirvittävän aatteen
Ajuhus kätkenyt. Tuo aattees ilmi.
Jos rakastat mua.

JAGO.

Tiedättehän, herra,
Ett' teitä rakastan.

OTHELLO.

Sen uskonkin.

Ja, — kun sun suopeak ja suoraks tunnen,
Jok' arvaat sanas, ennenkuin ne lausut, —
Senvuoks mua peloittaa nuo katkolausees.
Viekasten, kavalien konnain ainaist'
On juonta tuo; mut kunnan miehess' on se
Salainen viittaus, joka hillitönnä
Sydäimest' ilmi puhkee.

JAGO.

Michael Cassion —

Sen vaikka vannon — kunnan mieheks luulen.

OTHELLO.

Mä myöskin.

JAGO.

Tulis olla, miltä näyttäi,
Ja mit' ei ole, silt' ei näyttääkään.

OTHELLO.

Niin kyllä, miltä näyttää, tulis olla.

JAGO.

No niin, ma Cassion kunnan mieheks luulen.

OTHELLO.

Ei, siinä piilee muuta. Puhu mulle
Kuin itsellesi aivan mitä mietit,
Ja pahimmille aatoksilles anna
Pahimmat nimet.

JAGO.

Anteeks, hyvä herra.

Kyll' olen paljohonkin velkapää,
En toki siihen, jost' on orja vapaa:
Ilm' antamahan ajatuksiani.
Mitäpä, jos ne halvat ois ja väärät —
Sit' onko linnaa, johon riettaus koskaan
Ei tunkisi? Niin puhdast' onko rintaa,
Ett' epäluulot likaiset ei joskus
Siin' istuis oikeutta ja tuomitsis
Laillisten ajatusten kanssa rinnan?

OTHELLO.

Kavallat, Jago, ystävääs, jos häntä
Petetyks luulet, mutta pidät luulos
Salassa hänen korviltaan.

JAGO.

Ma pyydän —

Jos arvelussan' ehkä erhetyn:

On luonteheni kirous, sen myönnän,
Paheita urkkia, ja luulon' usein
Luo vian tyhjästä, — ett', älyvänä,
Näin vajavia mietteit' ette tarkkais
Ja murheit' ette itsellenne loisi
Näin joutavista sekahuomioista.
Se teiltä rauhan, onnen veis ja multa
Alentais älyn, miehuuden ja arvon,
Jos mietteen' ilmaisen.

OTHELLO.

Mik' ajatukses?

JAGO.

Hyvä nimi, nähkääs, miehessä ja vaimoss'
On kallein sielun kalleus. Jos viet rahani,
Vie pois! Viis' siitä! Äsken mun, nyt sun,
Ja tuhansien orja sitä ennen!
Vaan hyvän nimeni jos viet, niin ryöstät
Semmoista, jok' ei rikkaaksi sua saata,
Vaan köyhän köyhäks minut.

OTHELLO.

Aattees tietää

Ma tahdon, jumal'aut'!

JAGO.

Sit' ette voi,

Vaikk' oisi sydämeni kourassanne,
Ja ette saa, niin kauan kuin se mull' on.

OTHELLO.

Haa!

JAGO.

Luulevaisuutta, oi, varokaa!

Viherjäsilmiä peto tuo se huviks
Apettaan kiusaa. Autuutt' aisia kantaa,
Kun tietää kohtans' eikä väärää lemmi;
Mut voi! sen hetket julmat on, ken lempii
Ja luulee, epäilee ja sentään lempii!

OTHELLO.

Oo, kurjan kurjaa!

JAGO.

Köyhä ja tyytyvä on rikas kyllin,
Mut runsain rikkaus on kuin talvi köyhä,
Jos pelkää joka hetki köyhtyvänsä. —
Oi taivas, luulevaisuudesta säästä
Kaikk' ihmissielut!

OTHELLO.

Mitä? Luuletkos sä,

Ett' elinkautta mustin sukin käyn
Ja uusin epäluuloin yhä noudan
Kuun vaiheita? Ei, epäily kun syntyy,
Niin syntyy päätöskin. Myy minut vuoneen,
Jos huomioni kiinnän moiseen tyhjään
Ja löyhään luuloon, kuin sun juttus vaatis.
En luulostu, jos sanot, että vaimon'
On kaunis, pulska, seuramielinen,
Puhelias, laulaa, soittaa, tanssii hyvin: —
Hyvettä, miss' on hyve, tuo vaan lisää.
Enk' omastakaan heikkoudesta päättäin
Luo häneen pienint' epäluulon kaunaa;
Häll' oli silmät, kun mun otti hän.

Ei, tahdon nähdä, ennenkuin epäilen,
Ja kun epäilen, tahdon näytteen saada;
Ja se kun mull' on, muut' ei silloin kuin:
Pois kerrassansa lempi taikka luulo!

JAGO.

No, sepä hauskaa! Nythän mull' on syytä
Uskollisuuttani ja rakkauttani
Vapaasti näyttää. Velvollisuudeksi
Käsittäkää se. Todistukset säästän.
Varokaa vaimoanne, kun hän kahden
On Cassion kanssa; valppahana silmä,
Ei luulevana eikä luottavaisna!
Vapahan, suoran luonteenne en soisi
Jaloudessaan pettyvän. Silm' auki!
Venetian naisten taipumukset tunnen:
Saa taivas paljon nähdä, jot' ei tohdi
He näyttää miehilleen; ja tunnon käsky
Ei kuulu: "heitä se", vaan: "peitä se".

OTHELLO.

Sanotko sinä sen?

JAGO.

Hän isän petti,
Kun teille läksi; ja kun katseitanne
Vavisten näytti pelkäävän, niin niitä
Rakasti hän.

OTHELLO.

Niin kyllä.

JAGO.

Siinä näette:
Noin nuorena kun niin voi teeskennellä,
Ett' isän silmät sokaisee ja kääntää, —
Hän luuli taiaks sen; — mut nyt teen väärin;
Nöyrästi anteeks! Pidän liiaks teistä.

OTHELLO.

Ijäti olen kiitollinen sulle.

JAGO.

Tää, näen mä, hämmentänyt teit' on hiukan.

OTHELLO.

Ei millään tapaa!

JAGO.

Onpa, pelkään mä!
Te muistanette, että rakkaudesta
Ma puhun nyt. — Mut mielenne se kuohuu!
Rukoilen, älkää puheeseeni panko
Suurempaa arvoa ja merkitystä
Kuin pelkkään luuloon.

OTHELLO.

En.

JAGO.

Jos sen te teette,
Pahemmat seuraukset on puheellani,
Kuin tarkoitinkaan. Ystävän' on Cassio —
Mielenne kuohuu; näen sen!

OTHELLO.

Ei, ei haittaa!
Tok' uskolliseks Desdemonan luulen.

JAGO.

Ain' olkoon niin hän, aina te niin luulkaa!

OTHELLO.

Mut entä jos niin luonto hairahtuisi —

JAGO.

Niin, siinä mutka! Rohkenenko sanoa:
Hylätä niin mont' oiva kosijaa
Ja samaa luokkaa, ilm' alaa ja karvaa,
Jot' ihan kaikkialla luonto katsoo:
Hyi! siitä niinkuin löyhkää irstas himo,
Miel' yletön ja suunnattomat halut! —
Mut anteeks! Täll' en suoraan tarkoita
Ma häntä, vaikka pelkään, että hänkin,
Älyynsä tultuaan, vois halun saada
Vertaamaan teitä omiin maalaisiinsa
Ja kenties katua.

OTHELLO.

Hyvästi, hyvästi!

Tuo lisätietoja, jos lisää huomaat;
Niit' urki vaimos kautta. Jätä minut.

JAGO.

Hyvästi jääkää, armollinen herra!

(Lähtee.)

OTHELLO.

Miks nain? — Tuo kunnon mies hän näkee, tietää
Enemmän, paljon enemmän kuin näyttää.

JAGO (palajaa).

Rukoilen, herra hyvä, älkää enää
Tuot' aatelko; se ajan huoleks jääköön.
Ja vaikka Cassion täytyy virkans' saada, —
Johonka täysin kelpaava hän onkin, —
Suvaitkaa odotuttaa häntä hiukan,
Ett' oivallatte miehen ja sen vehkeet.
Huomatkaa: vaimonne jos kiihkein innoin
Ja tulisesti hänen puoltaan pitää,
Se todistaa jo paljon. Siihen saakka
Mua liian kiivaaks pelossani luulkaa —
Jot' olevani pelkäänkin ja syystä —
Ja syyttömäks' hänt' uskokaa, ma pyydän.

OTHELLO.

Kyll' osaan itseäni hallita.

JAGO.

Jäähyväiset ma lausun vielä kerran.

(Lähtee.)

OTHELLO.

Tuo sepä tavattoman kelpo mies on,
Kokenut äly, joka tuntee kaikki
Elämän mutkat. Villiks jos käy haukka,
Vaikk' olis sydänsyissäni sen kytkyt,
Vihellän pois sen, ilman tuulten valtaan
Ja onnens' ohjaan. Sikskö, ett' olen musta
Enk' osaa mielin kielin laverrella
Kuin teikarit, tai siks ett' ikä iltaan
Jo alkaa painua — ei paljon sentään —
Hän mennyt on? ma pettynyt? Nyt inho
On lohtuni! Oi, avion kirousta,

Ett' olennot nuo vienot ovat meidän,
Mut niiden sulot ei! Oi, paremp' olla
Sammakkona ja tyrmän tunkast' elää
Kuin muiden käytettäväks antaa soppi
Rakastetustaan! Se on suurten tuskaa;
Heill' etuus huonomp' on kuin alhaisolla;
Se välttämätönt' on kuin kuolema;
Tuo kirous sarvikas jo äidinkohduss'
On meille pantu. Tuoss' on hän. Hän viekas?
Oi, silloin taivas itseänsä pilkkaa!
Sit' en ma usko.

(Desdemona ja Emilia tulevat.)

DESDEMONA.

No, Othello armas!
Sun atrias ja jalot kyprolaiset,
Joit' olet kutsunut, sua odottavat.

OTHELLO.

Ma vääräss' olen.

DESDEMONA.

Niin raukea on äänes. Voitko pahoin?

OTHELLO.

Ma otsassani tuossa vaivan tunnen.

DESDEMONA.

Se valvonnast' on; kyllä siitä pääset,
Kun lujast' otsas sidon; tunnin päästä
On vaiva pois.

OTHELLO.

On liinas liian pieni.

Sa jätä tuo.

(Desdemona pudottaa nenäliinansa.)

Pois, sisään lähden kanssa.

DESDEMONA.

Mua kovin huolettaa sun huono vointis.

(Othello ja Desdemona lähtevät.)

EMILIA.

Sep' oivaa, että liinan tuon ma löysin;
Se oli maurin ensi lemmenlahja.
Tuo kumma Jago sadasti mua käskei
Varastamaan sen; rouva siitä pitää —
Mies vaatii, että hän sit' aina varois —
Ja hän sit' yhä varjelee kuin silmää,
Puhuttelee ja muiskaa sitä. Mallin
Siit' otan ja sen Jagolle ma annan.
Ties taivas, mitä sillä aikoo hän;
Ma noudatan vaan hänen mieltähän.

(Jago tulee)

JAGO.

Mit' yksin teet sa täällä?

EMILIA.

Älä toru;

Mull' omi jotain sulle.

JAGO.

Jotain mulle?

Ei uutta mitään.

EMILIA.
Mikä?

JAGO.
Houkka vaimo.

EMILIA.
Ei muuta siis? Mit' annat nyt, jos saat
Tän liinan?

JAGO.
Minkä liinan?

EMILIA.
Minkä liinan!
He, maurin ensi lahjan vaimollensa,
Jot' usein minut varastamaan käskit.

JAGO.
Varastanutko olet sen?

EMILIA.
En suinkaan,
Vahingossa hän pudotti sen; minä
Täss' olin onneks ja sen maasta löysin.
Täss' on se.

JAGO.
Kelpo luuska! Tuo se tänne!

EMILIA.
Mit' aiot sillä, kun niin kiihkeästi
Mua varkaaks tahdoit?

JAGO.
Se ei sinuun koske!

(Tempaa häneltä nenäliinan.)

EMILIA.
Jos sit' et tärkkiin toimeen tarvitse,
Niin takaisin se anna. Rouva parka,
Hän tulee hulluks, jos sen kadottaa hän.

JAGO.
Äl' ole milläskään; sen tarvitsen ma.
Pois! Jätä minut.
(Emilia lähtee.)
Cassion asuntoon
Tuon liinan lasken; hän sen siellä löytköön.
Mitätön, löyhä pila luulokkaalle
On yhtä tenhollinen todistus
Kuin lause raamatusta. Tuo se tepsii.
Mun myrkkyni jo muuttanut on maurin;
Näet, epäluulolla on myrkyn luonto:
Alussa tuskin pahalta se maistaa,
Mut, vereen hiukan vaikutettuaan,
Kuin rikki-alho suitsee. — Aivan oikein! —
(Othello tulee.)
Tuoss' on hän! — Nyt ei katkojuuret, valmut,
Ei kaiken maailmankaan unijuomat
Niin makeata unta sulle anna,
Kuin mit' ol' eilen.

OTHELLO.
Ha, ha! Viekas mulle?

JAGO.

No, herra kenraal', enempää ei siitä!

OTHELLO.

Pois! tiehes! Piinapenkkiin minut kytkit;
Parempi suurin pettymys, sen vannon,
Kuin pienin tieto.

JAGO.

Kuin?

OTHELLO.

Nuo salanautteet
Mua mitä koski ne? En nähnyt mitään,
En luullut mitään, tuskat vältin, nukuin yön,
Söin hyvin, pidin hauskaa, Cassion muiskuj'
En hänen huulillansa tuntenut.
Ken sit' ei kaipaa, mik' on hältä poissa,
Vait siitä vaan, ja hält' ei mitään poissa.

JAGO.

Tuo huolettaa mua.

OTHELLO.

Onnellinen oisin,
Vaikk' koko leiri, kuormamiehet, kaikki
Ois hänen sulojansa nauttineet,
Kun min' en tietäis siitä! Nyt, oi, ijäks
Hyvästi, mielenrauha! Hyväst', auvo!
Hyvästi, sulkatöyhdot, sodat uljaat,
Jotk' avuks kunniankin himon teette!
Hyvästi, orhin hirnu, torven toitto,
Mielt' yllyttävät rummut, räikät pillit,
Kuninkaallinen lippu, kaikki, kaikki
Maineikkaan sodan prameus ja loisto!
Ja tekin, kuolon hirmusuiset aseet,
Elämän-herran jyryn matkijat,
Hyvästi! Tehtyn' on Othellon työ.

JAGO.

Ma mitä kuulen! — Herra hyvä, —

OTHELLO.

Konna,
Todista, ett' on armahani portto,
Todista se, tuo mulle selvät näytteet,
Tai, kautta sielun' ijankaikkisen,
Parempi koirana sun olis olla
Kuin vihani uhrina!

JAGO.

Niiks' onko tullut?

OTHELLO.

Se näytä, ainakin tuo todisteita,
Ett' epäilykselle ei hakaa, hankaa
Jää kannatteenksi. Muuten voi sua, voi!

JAGO.

Arvoisa herra, —

OTHELLO.

Jos parjaat häntä ja mua kiusaat, älä
Rukoile koskaan; heitä sääli pois;
Luo kauhu kauhun päälle; te'e töitä,
Joit' ällistyypi maa ja taivas itkee:
Lisätä kadotust' et suuremmaksi
Voi millään.

JAGO.

Armoa! Oi, auta, taivas!

Mies olettenko? Missä järki, tunto? —
Hyvästi! Viekää virkani. — Mua houkkaa,
Rehellisyyteni kun virheeks tehdään! —
Oo, inha mailma! Huomaa, mailma, huomaa!
Rehellisyys ja suoruus vaarallist' on. —
Opista tuosta kiitän: tästä puolin,
Jos moist' on rakkaus, vähät siitä huolin.

OTHELLO.

Ei, viivy! — Rehellinen sinä lienet.

JAGO.

Ei, älykäs. Rehellisyys on narri:
Tavoittaa, vaan ei tapaa.

OTHELLO.

Jumal'auta!

Vaimoni puhtaaks luulen, enkä luule;
Sun rehelliseks luulen, enkä luule.
Tuo näyttees! Hänen nimens', äsken kirkas
Kuin otsa Dianan, nyt nokimusta
Kuin oma muoton' on. — Jos köytt' on, veistä,
Myrkkyä, tulta, hukuttavaa virtaa,
En tuota kärsi. — Varmuutta jos saisin!

JAGO.

Ma näen, kuink' aivan teitä kalvaa kiihko;
Kadun, ett' ilmi toin sen. Varmuuttako
Te tahtoisitte?

OTHELLO.

Tahtoisin? En, tahdon.

JAGO.

Ja saatte. Mutta kuin? Kuin saada varmuus?
Suu auki tuijotella tahdottenko,
Mitenkä toimi käy?

OTHELLO.

Kirous ja surma!

JAGO.

Ja luullakseni sangen työlästä' oiskin
Moist' aikaan saada. Piru heitä riivais,
Jos näkis muut kuin omat silmät heidän
Venyvän patjalla! No, mitä tehdä?
Kuin saada varmuus? Mistä? Tuota nähdä
On teidän mahdoton, vaikk' oisivatkin
Kuin vuohet irstaat, kiimaiset kuin sudet,
Kuin marakatit karjaat taikka riettaat
Kuin hölmöt viinapäissään. Sanon toki:
Jos viittaukset ja selvät suhteet, jotka
Totuuden kynnykselle suoraan vievät,
Voi varmuutt' antaa, niin sen kyllä saatte.

OTHELLO.

Tuo julkinäyte, ett' on uskoton hän!

JAGO.

En moista tointa rakasta; mut koska
Näin pitkälle jo olen mennyt tässä,
Noudattain rakkauttani tyhmän suoraa,
Niin jatkan. Taannoin Cassion luo ma yödyin,
Ja hampaan kolotus kun mua vaivas,
En saanut unta silmäni.

Niin löyhä monell' ihmisell' on sielu,
Ett' uness' asioitaan hokevat he;
Ja niit' on Cassio. Unissaan hän huusi:
"Oi, armas Desdemona, varull' ollaan,
Lempemme salatkaamme!" Käteen' iski,
Puristi, huus: "oi, armas laps!" ja sitten
Mua suutel' innokkaasti, niinkuin oisi
Repinyt juurin huuliltani muiskut.
Hän jalkans' sitten reidelleni laski
Ja huokasi ja suuteli ja kiljas:
"Kirottu onni, että sai sun mauri!"

OTHELLO.

Hirmuista, hirmuista!

JAGO.

Se vaan ol' unta.

OTHELLO.

Edellä-käypää tointa todistaa se;
Se paha merkki on, vaikk' onkin unta.

JAGO.

Se muita heikompia todisteita
Voi vahvistaa.

OTHELLO.

Paloiksi hänet raastan!

JAGO.

Ei, malttakaa; salassa teko viel' on.
Ehk' on hän uskollinen. Sanokaapas:
Häll' olettenko joskus liinan nähnyt,
Joss' ompi mansikkaiset kirjaukset?

OTHELLO.

Semmoisen hälle ensi lahjaks annoin.

JAGO.

Sit' en ma tiennyt; mutta semmoisella —
Se hänen oli varmaan — partaansa
Näin Cassion pyyhkivän.

OTHELLO.

Jos se on se, —

JAGO.

Jos se on se, tai jos se vaan on hänen,
Siin' uusi todistus on muiden lisäks.

OTHELLO.

Jos tuhat henkeä sill' orjall' oisi!
Yks liian pien' on, heikko kostolleni.
Nyt näen, ett' on se totta! — Katsos, Jago:
Näin tyhmän lempen' ilmaan puhallan:
Tuoss' on se mennyt!
Nyt hornan ontost' ilmi, musta kosto!
Oi, lempi, valtaistuimes ja kruunus
Pois anna vihan hirmuvaltiaalle!
Poveni, paisu kantamuksestas,
Se käärmeen kieltä on!

JAGO.

Mut malttukaahan!

OTHELLO.

Oi, verta, verta, verta!

JAGO.

He, tyyntykää; viel' ehkä muuttuu mieli.

OTHELLO.

Ei koskaan, Jago. Niinkuin Ponton meri,
Jonk' ikikylmä virta määrätieltään
Ei koskaan pakene, vaan suoraa suuntaa
Propontihin ja Hellespontoon syöksee,
Niin veri-aatosteni tuima kuuhu
Ei katso taa, ei pakoo lemmen tyyneen,
Ennenkuin valtava ja laaja kosto
Sen niellyt on.

(Polvistuu.)

Tuon kirjalaen kautta,
Syvästi pyhää valaa kunnioittain,
Sanani vahvistan.

JAGO.

Viel' älkää nousko. —

(Polvistuu..)

Se kuulkaatten, te ikikirikkaat tähdet!
Meit' ympäröivät ilman vallat kaikki!
Todistakaa, ett' uhraa tässä Jago
Älynsä, sydämensä, käppen tarmon
Othellon kostotyölle. Käskeköön hän,
Ja tunnon-asia on häntä kuulla,
Vaikk' olis kuinka verinenkin toimi.

OTHELLO.

Tervehdin avosylin ystävyttä,
En tyhjin kiitoksin. Sua koitan oiti:
Tuo kolmen päivän kuluessa tieto,
Ett' elossa ei ole Cassio enää.

JAGO.

On kuollut ystäväni: se on tehty,
Kun käskette. Mut elää vaimon suokaa.

OTHELLO.

Kirottu, kirottu, se rietas narttu!
Mua seuraa tänne; käyn ja hankin jotain
Tehoisaa ainetta, jok' oiti surmaa
Tuon kauniin perkeleen. Nyt olet sinä
Mun luutnanttini.

JAGO.

Teidän ikipäiviksi!

(Lähtevät.)

Neljäs kohtaus. —

Linnan edustalla.

(Desdemona, Emilia ja narri tulevat.)

DESDEMONA.

Tiedätkö, poikaseni, missä luutnantti Cassion on asunmaja.

NARRI.

Cassion asunko maja? En julkene sanoa.

DESDEMONA.

Miks'et?

NARRI. Hän on soturi; jos sanoisin, missä soturin asun on maja, puhuisin pääni poikki.

DESDEMONA.
Älä hulluttele. Missä asuu hän?

NARRI.
Jos sanoisin missä hän asuu, en tekisi asun mukaan.

DESDEMONA.
Voiko kukaan tuosta viisastua?

NARRI. En tiedä, missä hän asuu; ja jos hänelle majan keksisin, ja sanoisin: tässä on Cassion asun maha, tai: tuossa on Cassion asun maha, niin saisin siitä asun omaan selkääni.

DESDEMONA.
Voitko kuulustella häntä ja ottaa oppia muiden neuvoista?

NARRI. Kylläpä häntä tutkaisen koko maailmalta: kysyn niinkuin katkismuksessa: "mikä se on? vastaus".

DESDEMONA. Etsi häntä ja käske häntä tänne. Sano, että olen puolisoni häneen suostuttanut, ja toivon, että kaikki käy hyvin.

NARRI. No, se tehtävä ei käy ihmisymmärryksen yli, ja senvuoks; koetan sen täyttää.

(Lähtee.)

DESDEMONA.
Emilia, mihin jäi se liina multa?

EMILIA.
En tiedä minä.

DESDEMONA.
Ennen kukkaroni
Kadottanut ma oisin täynnä kultaa.
Jos mauri ei niin jalo miesi oisi
Ja vapaa luulevaisten halpuudesta,
Vois tästä pahan aatoksen hän saada.

EMILIA.
Hän eikö ole luuleva?

DESDEMONA.
Ken? Hänkö?
Aurinko hänen kotimaassaan, luulen,
Ne huurut hänest' imi.

EMILIA.
Kah, tuoss' on hän!

DESDEMONA.
En häntä päästä ennen kuin hän Cassion
Takaisin kutsuu. —
(Othello tulee.)

Kuinka voit sa, armas?

OTHELLO.
Kyll', armas, hyvin. — (Syrjään.) Raskas teeskennellä! —
Ja sinä, Desdemona?

DESDEMONA.
Hyvin, armas.

OTHELLO.
Kättesi! — Kosteaa on kättesi!

DESDEMONA.
Sit' ei
Viel' ikä kuivannut ja huolet.

OTHELLO.
Auliin

Ja riettaan mielen merkki! Kuuma, kuuma,
Ja kostea! Niin, tarpeen olis sille
Rukous, paasto, lihan kidutukset,
Himosta luopumus ja menot hurskaat;
Siin' asuu perkel' ihveinen ja nuori,
Jok' usein kapinoipi. Hyvä käsi,
Ja aulis käsi!

DESDEMONA.

Kyllä tosiaankin:
Se käsi pois mun sydämeni antoi.

OTHELLO.

Käs' aulis! Muinoin sydän käden antoi;
Nyt kilvessä on — käsi eikä sydän.

DESDEMONA.

Tuot' en ma ymmärrä. — Nyt lupauksee.

OTHELLO.

Mihinkä lupaukseen, kultaseni?

DESDEMONA.

Puheilles olen kutsuttanut Cassion.

OTHELLO.

Mua ilkeä ja häijy nuha vaivaa;
Tuo tänne nenäliinas.

DESDEMONA.

Tässä, armas.

OTHELLO.

Se, jonka annoin.

DESDEMONA.

Sit' ei myötän' ole.

OTHELLO.

Vai ei?

DESDEMONA.

Ei, kultani, ei tosiaankaan.

OTHELLO.

Sep' oli vahinko. Sen liinan antoi
Mun äidillen' egyptiläinen vaimo,
Lumooja, joka sydämetkin tutki.
Niin kauan kuin se säilyis, sanoi vaimo,
Suloa tois se äidille ja häneen
Isäni kiinnittäis. Mut jos se hukkuis
Tai pois hän antais sen, niin isä alkais
Hänt' inhota, ja uutta lemmen riistaa
Sen silmä tavoittais. Sen mulle antoi
Hän kuollessaan ja pyys, jos onni vaimon
Minulle sois, ett' antaisin sen hälle.
Sen olen tehnyt; sitä vartioi
Kuin silmäteräas; katsos, jos sen hukkaat
Tai annat pois, niin syntyy turma moinen,
Ett'ei sen vertaa.

DESDEMONA.

Onko mahdollista?

OTHELLO.

On varmaan; sen kudonnassa tenho.
Sibylla, jok' ol' eläissänsä nähnyt
Kakssataa aurinkoisen kiertoa,

Pyhissä haltioissahan sen neuloi.
Sen silkin pyhät madot kutoneet on;
Sen paine mumian nestett' on, mi taidoll'
On immen-sydämistä valmistettu.

DESDEMONA.
Tottako?

OTHELLO.
Totta; varo sitä tarkoin.

DESDEMONA.
Voi, ett'en olis koskaan sitä nähnyt!

OTHELLO.
Haa! Kuinka niin?

DESDEMONA.
Miks on niin hyökkäävä ja kiivas haastis?

OTHELLO.
Hukassa? Poissako? Miss' on se? Sano.

DESDEMONA.
Jumala varjelkoon mua!

OTHELLO.
Sanotko?

DESDEMONA.
Hukassa ei; mut entä jos niin olis?

OTHELLO.
Haa! Kuin?

DESDEMONA.
Ma sanon: hukass' ei se ole.

OTHELLO.
Tuo tänne, että näen sen.

DESDEMONA.
Sen tehdä voisin, vaan sit' en nyt tahdo.
Tuo juont' on, jolla päästä minust' aiot;
Ma pyydän, ota Cassio armoon jälleen.

OTHELLO.
Tuo tänne liina; paha aavistan ma.

DESDEMONA.
Kas niin!
Kunnollisempaa miest' et mistään löydä.

OTHELLO.
Tuo liina!

DESDEMONA.
Puhutaan nyt Cassiosta.

OTHELLO.
Tuo liina!

DESDEMONA.
Miehestä, jok' ystävyytes
On kaiken onnens' aina perustanut
Ja kansas kaikki vaarat kärsinyt.

OTHELLO.
Tuo liina!

DESDEMONA.

Kuules, nyt sä vääräss' olet.

OTHELLO.

Pois!

(Lähtee.)

EMILIA.

Eikö tuo mies ole luulevainen?

DESDEMONA.

Tuot' en ma koskaan ennen ole nähnyt.
On varmaan tuossa liinass' ilmitaika;
Mua onnetonta, kun sen kadotin!

EMILIA.

Ei miehest' ota selvää vuoteen, kahteen.
He vatsoj' ovat kaikki, me vaan ruoka.
Meit' ahmivat he, ja kun kyllän saavat,
Niin maalle meidät oksentavat he. —
Kah, Cassio ja mieheni!

(Jago ja Cassio tulevat.)

JAGO.

Se keino

On ainoa; se hänen tehdä täytyy.
Kah, ihan parhaiks! Kiusatkaa nyt häntä.

DESDEMONA.

No, Cassio hyvä, mitä uutta teillä?

CASSIO.

Tuo vanha pyyntö. Anon, rouva, ett'
Tehokkaast' avustanne taas saan elon
Ja jäsenyyden hänen suosiossaan,
Jot' aina sydämeni pohjukasta
Ma kunnioitan. Älkää viivytelkö.
Jos vikani niin kuolettavan suur'
Ett' entiset ei työt, ei nyky-tuskat,
Ei vastaisuuden hyvät aikomukset
Voi mulle hänen ystävyttään voitta,
Niin olis jo se tieto lohduitusta.
Hyvillän' olen silloin väkisinkin,
Ja toisell' urall' onnen armoleipää
Käyn etsimään.

DESDEMONA.

Oi, kelpo, kelpo Cassio,

Mun puoltoni ei soinnu nyt; mun miehen'
Ei ole mieheni; ma hänt' en tuntis,
Jos niin ois muoto muuttunut kuin mieli.
Niin totta auttakoot mua pyhät kaikki,
Kuin minä teitä kaikin voimin puolsin,
Vapaista puheistani joutuin pilkaks
Othellon kiukulle. Mut malttukaa;
Min voin, sen teen, teen enemmän, kuin, sallis
Mun oma etuni; siis tyytykäätte.

CASSIO.

Vihoissaan onko hän?

DESDEMONA.

Täält' äsken läksi

Ja todellakin ihmeen raivokkaana.

JAGO.

Vihoissaan hänkö? Tykin olen nähnyt
Hält' ilmaan sotajoukot lietsovan,
Ja, niinkuin perkel', oman veljen hältä
Käsistä riistävän; — hän vihoissaanko?
Jotakin tärkeää siis! Etsin häntä;
Kun suuttuu hän, on leikki kaukana.

DESDEMONA.

Ma pyydän, tee se. —

(Jago lähtee.)

Valtatoimi varmaan

Venetiast' ilmoitus, tai salahanke,
Kyprossa ilmi saatu — kirkkaan järjen
On hältä hämmentännä. Miehet usein
Vihaansa halpaan esineesen purkaa,
Kun syy on suuremmissa. Niin on aina;
Jos särkee sormeas, niin terveissäkin
On ruumiin jäsenissä tuskan tunne.
Ei, jumalia ei ne miehet ole;
Heilt' emme aina sulhon hempeyttä
Saa vaatia. Emilia, mua moiti;
Soturi olen huono: tunnossani
Valitin hänen kylmyyttään: nyt huomaan,
Ett' olen todistajan lahjonut ma
Ja väärin häntä syytän.

EMILIA.

Suokoon taivas

Todeksi sen, ett' on se valtatointa
Eik' oikkaa vaan ja epäluulon puuskaa,
Mi koskis teitä.

DESDEMONA.

Voi mua! Milloin siihen syytä annoin?

EMILIA.

Ei luulevainen henki siitä huoli;
Hän syyst' ei ole luuleva; hän luulee
Vaan senvuoks, että luulee. Se on peto,
Jok' itsestänsä sikiää ja syntyy.

DESDEMONA.

Pedosta tuost' Othelloa varjele,
Hyväinen taivas!

EMILIA.

Amen!

DESDEMONA.

Etsin häntä.

Tääll' olkaa, Cassio; hyvillään jos on hän,
Esitän hälle anomuksenne
Ja äärimmilleen sitä ajaa koitan.

CASSIO.

Nöyrästi kiitän, armollinen rouva!

(Desdemona ja Emilia lähtevät.)

(Bianca tulee.)

BIANCA.

No, Cassio, terve!

CASSIO.

Mitä täällä teet?

Kuin voit sä, ihanaiseni Bianca?

Juur' aion luokses tulla, armas kulta.

BIANCA.

Ja minä sinun. Mitä! Viikon poissa?
Se seitsemän on päivää sekä yötä.
Kakstoista tiimaa neljätoista kertaa!
Ja kellon aikaa neljätoista kertaa
On hitaamp' armaan poissaolon aika!
Väsyttävätä laskua!

CASSIO.

Oi, anteeks!

Mua painaneet on mietteet lyijynraskaat.
Kun joutoaikaa saan, tuon pitkän laskun
Ma suoritan. Tuost' ota mulle malli,
(Antaa hänelle Desdemonan nenäliinan.)
Bianca hyvä.

BIANCA.

Mistä tämä, Cassio?

Kai joku uuden ystävyuden lahja!
Nyt tiettyyn poissaoloon syynkin tiedän.
Vai niin? No, hyvä, hyvä!

CASSIO.

Vaiti, vaimo!

Nuo hiiden epäilykses heitä hornaan,
Jost' ovat tulleetkin. Nyt luulet mua,
Ett' immelt' olen tämän lahjaks saanut.
Ei, Bianca, usko mua.

BIANCA.

Kelt' on se sitten?

CASSIO.

En tiedä, en; sen huoneestani löysin.
Mua miellyttää se, mukailluks sen tahdon,
Ennenkuin pois se — ehkä pian — viedään.
Tee se, ja jätä minut yksin nyt.

BIANCA.

Kuin? Yksin? Miksi niin?

CASSIO.

Ma kenraalia varron, enkä luulis
Sit' arvokkaaksi enkä suotavaksi,
Jos naisen kanssa hän mun näkis.

BIANCA.

Miks ei?

CASSIO.

Ei siksi, ett'en lempis sua.

BIANCA.

Vaan siksi, ett'et lemmi mua.
Ma pyydän: saata mua hiukan matkaa;
Ja sano, käytkö luonan' iltasella.

CASSIO.

Vaan hiukan matkaa saatan sua saattaa;
Mun täytyy odottaa. Mut kohta saat mun.

BIANCA.

No, hyvä; kaikissapa niissä ollaan!

(Lähtevät.)

NELJÄS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Linnan edustalla.

(Othello ja Jago tulevat.)

JAGO.

No, miltä näyttää?

OTHELLO.

Näyttää? Jago, mikä?

JAGO.

Suut' antaa salaa?

OTHELLO.

Laiton suutelo!

JAGO.

Tai tunnin pari ystävänsä kanssa

Alasti maata, puhtaudess' aivan?

OTHELLO.

Alastiko ja puhtaudess' aivan?

Pirua kohtaan tekopyhyytt' on se!

Jos moiseen ryhtyy viaton, niin perkel'

Se häntä kiusaa, ja hän kiusaa Herraa.

JAGO.

Jos eivät mitään tee, se pien' on hairaus.

Mut jos ma vaimolleni liinan annan —

OTHELLO.

No, mitä sitten?

JAGO.

Se silloin hänen on, ja, ollen hänen,

Hän kai voi kelle hyvänsä sen antaa.

OTHELLO.

Hän kunniansakin on vartija;

Hän voiko senkin antaa pois?

JAGO.

Niin, kunnia on aine, jok' ei näy;

Se usein niill' on, joilla sit' ei ole.

Mut mitä liinaan tulee —

OTHELLO.

Mielelläni

Sen, totta Jumal', oisin unhottanna!

Sa sanoit — O! se muistissani pyörii

Kuin ruttohisen talon päällä korppi,

Tuo tuhon enne, — ett' on liina hällä.

JAGO.

No, mitä sitten?

OTHELLO.

Se ei hyvä.

JAGO.

Mitä,

Jos sanoisin ma, että itse miehen

Näin teitä solvaavan, tai kuulin hältä —

Semmoisiakin konnia on, jotka,
Kun kiihkeillä pyyteillään tai naisen
Omasta ehdost' ansaan hänet saavat,
Vait eivät olla voi, vaan lörpöttävät.

OTHELLO.

Hän onko mitä virkkanut?

JAGO.

On kyllä;

Mut, olkaa varma, muuta ei, kuin minkä
Valalla kieltää voi hän.

OTHELLO.

Mitä virkkoi?

JAGO.

Ett' on hän — min' en tiedä, mitä on hän —

OTHELLO.

Haa! Mitä? mitä?

JAGO.

Maannut —

OTHELLO.

Hänen kanssaan?

JAGO.

Niin, kanssa, päällä, miten suvaitsette.

OTHELLO. Kanssa! Päällä! Hyi inhoittavaa! — Liina, — tunnustuksia, — liina! — Tunnustaa ja joutua hirteen vaivastaan! — Ensin hirteen, sitten tunnustus; — se minua värisyttää. — Luonto ei näin mustaan tuskan pilveen itseänsä peittäisi, jos ei se jotakin ennustaisi. Ne eivät ole sanat, jotka näin minua vavistuttavat. — Huu! — nenät, korvat ja huulet! — Onko tuo mahdollista? — Tunnustus! — Liina! — Oi, perkele!

(Kaatuu tainnoksiin.)

JAGO.

Tee työtäs, myrkkyni, tee työtäs!
Näin uskovaiset narrit ansaan saadaan;
Näin moni arvoisa ja siivo nainen
Häpeään syyttä joutuu. — Nouskaa, herra!
Hoi, herra! Hoi, Othello! —

(Cassio tulee.)

Mitä, Cassio?

CASSIO.

Mik' ompi täällä?

JAGO.

Kenraalilla on kaatuvaisen kohta; —
Tää toinen on; häll' oli yksi eilen.

CASSIO.

Ohauksia siis hierokaa.

JAGO.

Ei, älkää!

Hänt' ei saa tainnoksissaan häiritä;
Hän silloin suustaan vaahtoa ja oiti
Raivokkaan hurjaks yltyy. Kah, hän liikkuu.
Vetäykää hetkeks pois; hän kohta tointuu.
Kun mennyt on hän, tärkeätä mull' on
Puhuttavaa.

(Cassio lähtee.)

No, herra, kuink' on laita?

Satutitteko pääanne?

OTHELLO.

Ivaatkos?

JAGO.

Minäkö ivaisin! En, jumal'auta!
Osanne kestäkäätte niinkuin mies.

OTHELLO.

Mies sarvekas on hirviö ja peto.

JAGO.

Isoissa kaupungeissa sitten monta
Petoa on ja sievää hirviötä.

OTHELLO.

Hän tunnustiko?

JAGO.

Herra, olkaa mies;

Mon' ikeellinen partaniekka vetää
Kanssanne yhtä köyttä. Tuhansittain
Niit' öisin makaa toisten sijalla,
Sen luullen omakseen; niin ei käy teidän.
Se hiton hauska lemmon sutkaus on
Suudella vihkivuoteessansa kurvaa
Ja puhtaaks häntä luulla! Tieto paras!
Kun tiedän oman, tiedän vaimon osan.

OTHELLO.

Oo, sinä olet viisas! Aivan niin!

JAGO.

Nyt syrjään hetkeks käykää.
Rajoissa maltin pysykää. Kas, tässä
Kun tuskan voittamana makasitte,
Jok' ei niin suuren miehen arvoon sovi, —
Sai Cassio tänne. Hänet pois ma laitoin,
Tilaanne syillä puolustain ja käsikin,
Ett' oiti puheilleni palajais hän:
Hän lupasikin sen. Nyt lymyyn käykää,
Ja huomataks, mik' iva, ilkku, nauru
Sen miehen joka kasvoinjuonteess' asuu.
Hän kertoa saa jälleen, kuinka, missä,
Kuink' usein, kuinka kauan vaimoanne
Halannut on hän ja sit' aikoo vielä
Tarkatkaa häntä, sanon olkaa tyyni!
Tai luulen, että teiss' on pernatauti
Ja hiukkaakaan ei miestä.

OTHELLO.

Kuules, Jago,

Min' osaan oikein viekkaan tyyni olla;
Mut — kuuletkos? — myös verinen.

JAGO.

Ei haittaa;

Mut kaikki aikanaan! Nyt piiloon menkää.

(Othello piiloutuu.)

Biancan puheeks otan Cassion kanssa,
Tuon tytön, joka vaatteensa ja ruokans'
Ihallaan ansaitsee; se eläin häntä
Rakastaa; hutsun rangaistust' on tuo:
Hän monta pettää, ja yks hänet pettää.
Kun häntä mainittavan kuulee Cassio,
Hän suuren naurun päästää. — Kah,

(Cassio palajaa.)

Kun nyt hän nauraa, raivoaa Othello.
Ja Cassio raukan hymyt, naljat, liikkeet
Sokeessa epäluulossaan hän väärin
Käsittää aivan. — Mitä kuuluu, luutnantti?

CASSIO.

Pahinta, kun tuon arvonimen kuulen,
Jonk' osattuus mun surmaa.

JAGO.

Käy Desdemonan päälle vaan, niin saat sen.
(Matalammalla äänellä.)
Jos tähän pyyntöön mitään vois Bianca,
Kyll' avun pian saisit.

CASSIO.

Kurja raukka!

OTHELLO (syrjään).

Kas, kuinka hän jo nauraa!

JAGO.

Min' en koskaan
Noin rakastunutt' ole naista nähnyt.

CASSIO.

Mua, luulen ma, se hupsu raukka lempii.

OTHELLO (syrjään).

Hän miedosti sen kieltää, salaa naurain.

JAGO.

Mut kuules, Cassio —

OTHELLO (syrjään).

Nyt hän tunnustukseen
Pakoittaa häntä. Hyvä, hyvä! Joutuun!

JAGO.

Hän tekee kuuluks, että nait sa hänet;
Se onko aikomukses?

CASSIO.

Ha, ha, ha!

OTHELLO (syrjään).

Riemuitsetko, roomalainen, riemuitsetko?

CASSIO. Minäkö hänet naisin? — Mitä! Julki-porton? Ma pyydän; sääli hiukan järkeäni; älä sitä niin sairaaksi luule. Ha, ha, ha!

OTHELLO (syrjään).

Kas, kas, kas, kas! Kyllä vielä naurusi maksan!

JAGO.

Käy huhu moinen, että nait sa hänet.

CASSIO.

Todellakin?

JAGO.

Jos ei, niin sano mua konnaks.

OTHELLO (syrjään).

Oletko multa luvan saanut? Hyvä!

CASSIO. Sen on se marakatti itse levittänyt. Hän on liehakoitsevasta rakkauden kiihkosta päähänsä saanut, että aion hänet naida, vaikk'en minä mitään lupausta ole antanut.

OTHELLO (syrjään).

Jago viittaa mulle; nyt alkaa kertomus.

CASSIO. Hän oli äsken tässä; kaikkialla hän on mulle vaivana. Taannoin haastelin rannalla muutamien venetialaisten kanssa, ja sinnekin se hemppu löysi ja, niin totta kuin elän, karkasi kaulaani näin; —

OTHELLO (syrjään). Huutaen: "armas Cassio!" tai jotakin senkaltaista; hänen liikkeensä sitä osoittavat.

CASSIO.

Ja riippuu siinä ja laahaa ja itkee ja nykii mua ja vetää. Ha, ha, ha!

OTHELLO (syrjään). Nyt hän kertoo, kuinka vaimoni veti häntä kamariini. O, kyllä nokkasi näen, mutta en sitä koiraa, jonka eteen sen viskaisin!

CASSIO.

Minun pitää todellakin luopua hänen seurastaan.

JAGO.

Totta, Jumala! Tuossa hän tulee.

(Bianca tulee.)

CASSIO. Hän se on ihkainen hilleri ja lemuava lisäksi. — Miksi noin aina perässäni kiilit?

BIANCA. Piru äitineen perässäsi kiiliköön! Mitä tiesi se liina, jonka äsken mulle annoit? Ja minä hupsu, kun otin sen! Minunko pitäisi se mukailta kokonansa? Kylläpä kaiketi sen huoneestasi löysit, etkä tiedä, kuka sen sinne jätti! Lahja varmaan joltakin hempukalta, ja minunko sitä sitten pitäisi mukailta? Tuossa on se; anna se keppihevosesellesi. Mistä tahansa sen saitkaan, minä en sitä mukaile.

CASSIO.

Oo, no, Biancaseni! Älähän nyt!

OTHELLO (syrjään).

Totta tosiaan onkin se minun nenäliinani, luulen ma!

BIANCA. Jos haluat tänään luonani illastella, niin tule; jos et, niin tule toiste, milloin haluat.

(Lähtee.)

JAGO.

Riennä, riennä jäljestä!

CASSIO.

Täytynee se tehdä: muuten hän vielä kadulla sadattelee.

JAGO.

Aiotko hänen luonaan illastella?

CASSIO.

Luulenpa niin.

JAGO. Hyvä; sitten kai tapaan sinut; tahtoisin niin mielelläni haastella kanssasi.

CASSIO.

Tule, ma pyydän. Tuletko?

JAGO.

No niin; pidä suus nyt!

(Cassio lähtee.)

OTHELLO (tulee esiin).

Mitenkä ma hänet murhaan, Jago?

JAGO.

Huomasitteko, kuinka hän nauroi pahalla työllään?

OTHELLO.

Oi, Jago!

JAGO.
Ja näittekö nenäliinan?

OTHELLO.
Oliko se minun?

JAGO. Oli, niin totta kuin tuo käsi on mun! Ja te näitte, minkä verran arvoa hän panee tuohon hupsuun naiseen, teidän vaimoonne! Tämä sen hänelle antoi, ja hän antaa sen jalkavaimolleen.

OTHELLO.
Oi, jos saisin yhdeksän vuotta häntä murhatakseni! — Soma vaimo!
Kaunis vaimo! Ihana vaimo!

JAGO.
Tuo teidän nyt täytyy unhottaa.

OTHELLO. Mädätköön hän, hukkukoon ja menköön helvettiin tänä iltana; sillä elää hän ei saa! Ei, sydämeni on kiveksi muuttunut: kun siihen lyön, niin haavoittaa se käteni. Oi, ihanampaa olentoa ei koko maailmassa ole; hän olisi saattanut keisarinkin kupeella maata ja tätä orjantöihin määrätä!

JAGO.
Nyt olette väärällä tolalla taas.

OTHELLO.
Hirteen koko vaimo! Sanon vaan mikä hän on. Niin näppärä neuloja! — Ihmeteltävän soitannollinen! Oi, hän saattaisi laulullaan raivokkaan karhunkin kesyttää! — Ja niin valtava ja rikas älyltään ja neroltaan!

JAGO.
Sitä huonompi hän on.

OTHELLO.
Oo, tuhat, tuhat kertaa! — Ja sitten niin helläluontoinen!

JAGO.
Niin, liiaksikin hellä.

OTHELLO. Se on totta! — Mutta sääli tuota on sentään. Jago — Oo, Jago, sääli on, Jago!

JAGO. Jos olette niin hänen rikoksiinsa rakastunut, niin antakaa hänelle valtakirja syntiä tehdä; sillä jos se ei teitä koske, ei kenenkään toisenkaan siihen mitään tule.

OTHELLO.
Kappaleiksi hänet paloittelen. — Tehdä minusta aisankannattaja!

JAGO.
Ruma työ!

OTHELLO.
Luutnanttini kanssa!

JAGO.
Sitä rumempi!

OTHELLO. Hanki myrkkyä mulle, Jago; tänä iltana: — en tahdo sanasotaan ruveta hänen kanssaan, ettei hänen vartalonsa ja kauneutensa taas minua hurmaisi. — Tänä iltana, Jago!

JAGO. Älkää myrkkyä käyttäkö; kuristakaa hänet vuoteessaan, samassa vuoteessa, jonka hän on saastuttanut.

OTHELLO.
Hyvä! Sepä on paikallaan se rangaistus. Sangen hyvä!

JAGO. Ja mitä Cassioon tulee, kyllä minä pidän huolta hänestä: lisää saatte kuulla keskiyön aikana.
(Torventoitus kuuluu.)

OTHELLO.
Sep' oivallista! — Mikä toitus tuo?

JAGO.

Venetiasta sana varmaankin.
Se dogin lähetti on Lodovico;
Ja vaimonne on, nähkääs, hänen kanssaan.

(Lodovico, Desdemona ja seuralaisia tulee.)

LODOVICO.
Jumalan rauha, kenraal'!

OTHELLO.
Tervetullut!

LODOVICO.
Terveiset dogilta ja senaatilta!

(Antaa hänelle kirjeen.)

OTHELLO.
Suut' annan heidän tahtons' ilmituojan.

(Avaa kirjeen ja lukee.)

DESDEMONA.
Mit' uut', hyvä Lodovico serkku?

JAGO.
Iloista, signor, nähdä teitä täällä;
No, tervetultuanne Kyproon!

LODOVICO.
Kiitos!
Luutnantti Cassio, kuin voi hän?

JAGO.
Hän elää.

DESDEMONA.
Mun mieheni ja hänen välins' aivan
On rikkunut; mut te sen ehjäksi teette.

OTHELLO.
Oletko varma siitä?

DESDEMONA.
Mitä sanot?

OTHELLO (lukee).
"Se tehkää viipymättä, jos on mieli."

LODOVICO.
Ei mitään; kirjeeseen hän kiintynyt on.
Vai huono miehesi ja Cassion väli?

DESDEMONA.
Niin, vallan onneton. Oi, sointuun saada
Jos heidät voisin! Pidän Cassiosta.

OTHELLO.
Haa! Tulikiveä ja tulta!

DESDEMONA.
Mitä?

OTHELLO.
Oletko viisas?

DESDEMONA.
Onko vihoissaan hän?

LODOVICO.
Kenties kirje häntä suututtaa:

Kotihin häntä käsketään, ma luulen,
Ja saaren hallitus jää Cassiolle.

DESDEMONA.

No, sepä oivaa!

OTHELLO.

Todellako?

DESDEMONA.

Mitä?

OTHELLO.

Sep' oivaa, ettäs olet hulluks tullut.

DESDEMONA.

Kuin niin, Othello armas?

OTHELLO.

Perkele!

(Lyö häntä.)

DESDEMONA.

En ansainnut ma tuota.

LODOVICO.

Hyvä herra,

Tuot' ei Venetiass' uskottaisi, vaikka
Todeksi vannoisin sen. Tuo on liikaa.
Hän itkee! Lohdutelkaa!

OTHELLO.

Perkel', perkel'!

Jos maan vois naisen itkut hedelmöittää,
Niin joka tilkka krokotiilin siittäis.
Pois silmistäni!

DESDEMONA.

Ett'en sua loukkais,

Niin lähden.

(Aikoo lähteä.)

LODOVICO.

Tosiaankin nöyrä vaimo!

Takaisin, herra, kutsukaa hän.

OTHELLO.

Rouva!

DESDEMONA.

Mun herrani?

OTHELLO.

No, mitä tahdotten?

LODOVICO.

Ken? Minäkö?

OTHELLO.

Niin, tahdottehan häntä

Takaisin kääntymään. Hän kyllä kääntyy,
Niin, kääntyy, eespäin kulkee, kääntyy taasen;
Ja itkeä hän osaa, itkeä;
Ja, niinkuin sanoitte, hän nöyr' on — nöyrä, —
Erittäin nöyrä! — Itkemistäs jatka! —
On seikka se — Oo, oiva tekotunne! —
Ett' olen kotiin käsketty. — Pois, tiehes!

Sun oiti tuotan. — Käskyä ma kuulen
Ja palajan Venetiaan. — Pois täältä! —
(Desdemona lähtee.)

Saa Cassio paikkani. Ja — — saanko pyytää
Teit' iltaiselle? Tervetullut Kyproon! —
Apinat ja vuohet!

LODOVICO.

Tuoko nyt se mauri,
Mi senaattimme kaikki kaikess' on?
Se jalo henki, jot' ei hurmaa kiihko?
Jonk' uljait' avuja ei onnen keihäs
Voi murtaa eikä sattumuksen nuoli
Lävistää voi?

JAGO.

Hän muuttunut on paljon.

LODOVICO.

Hän onko viisas! Onko järjiltään hän?

JAGO.

Hän on mik' on; en tohdi häntä laittaa.
Suo Jumal', että ois hän mitä vois hän,
Jos sit' ei ole!

LODOVICO.

Lyödä vaimoansa!

JAGO.

Pahasti kyllä. Soisin, että oisi
Se lyönti pahin.

LODOVICO.

Tuoko tapa hällä?

Vai kiihoittiko kirje hänen vertaan
Näin outoon rikokseen?

JAGO.

Ah voi, ah voi!

Ois kunnotonta kertoa min nähnyt
Ja kuullut olen. Tarkatkaatte häntä:
Niin häntä kuvaa oma käytös, että
Puheeni säästää voin ma. Seuratkaa vaan
Ja huomatkaa, miten jatkaa hän.

LODOVICO.

Voi, että näin ma hänest' erehdyin!

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Huone linnassa.

(Othello ja Emilia tulevat.)

OTHELLO.

Te ette mitään ole nähnyt siis?

EMILIA.

En kuullutkaan enk' epäillytkään koskaan.

OTHELLO.

Olette nähnyt hänet Cassion kanssa.

EMILIA.

Mut pahaa min' en nähnyt; joka sanan

Ma silloin kuulin, joka hengähdyksen.

OTHELLO.

He eikö koskaan kuiskailleet?

EMILIA.

Ei koskaan.

OTHELLO.

Ja teitä pois ei laittaneet?

EMILIA.

Ei koskaan.

OTHELLO.

Huntua, viuhkaa, sormikkaita tuomaan?

EMILIA.

Ei, herra, koskaan.

OTHELLO.

Sepä kummallista!

EMILIA.

Vettoa sielustani lyön, ett' on hän
Uskollinen; jos toista luuletten,
Se luulo pois! se pettää sydämenne!
Jos sen on teihin joku konna pannut,
Kirotkoon niinkuin käärmeen hänet taivas!
Siveetön, uskoton jos vaimo tuo on,
Miest' onnellist' ei silloin; puhtain vaimo
On musta niinkuin parjaus.

OTHELLO.

Kutsukaa

Hän tänne. —

(Emilia lähtee.)

Kylläks kuulin; mutta mikä

Parittaja ei tuota vakuuttaisi!
Kavala portto, salasyntien
Likaisen säilyn lukko! Kuitenkin hän
Rukoilee, polvistuu, sen olen nähnyt.

(Emilia ja Desdemona tulevat.)

DESDEMONA.

Täss' olen, herrani!

OTHELLO.

Käy tänne, hemppu!

DESDEMONA.

Mik' on sun tahtos?

OTHELLO.

Näytä mulle silmäs;
Mua silmiin katso!

DESDEMONA.

Mikä julma oikku!

OTHELLO (Emilialle).

Toimeenne, rouva! Yksin jättäkäätte
Rakastavaiset; ovi sulkekaa;
Rykikää, yskikää, jos joku tulee!
Toimeenne, toimeenne! — no, rientäkää!

(Emilia lähtee.)

DESDEMONA.

Mit' aiot? Sano; polvillani pyydän.
Sanoissasi ma raivon tajuan,
Mut sanoj' en.

OTHELLO.

Mik' olet sinä?

DESDEMONA.

Vaimos,
Mun puolisoni! Uskollinen vaimos!

OTHELLO.

No, vanno, kiroo itses, muuton pelkää
Sun perkel' ottaa, luullen enkeliks sun!
Kirottu kahdesti! — no, vanno itses
Nyt puhtaaks!

DESDEMONA.

Taivas tietää sen.

OTHELLO.

Niin, tietää
Sun valheelliseks niinkuin helvetin.

DESDEMONA.

Kuin? Valheelliseks? Kelle? Ketä kohtaan?

OTHELLO.

Oi, Desdemona, — poistu, poistu, poistu!

DESDEMONA.

Voi, päivää onnetonta! — Miksi itket?
Minäkö syypää kyyneliis? Jos kenties
Isäni syyksi kotiinkutsumises
Sa luulet, älä vihaas minuun pura;
Jos hänet kadotit sa, myöskin minä
Kadotin hänet.

OTHELLO.

Jos mua taivas tahtois
Surulla koitella ja pilkat, tuskat,
Kaikk' antais sataa paljaan pääni päälle,
Upottais kurjuuteen mun huuliin asti,
Toivottomahan orjuuteen mun syöksis,
Pisaran kärsimystä jossain sielun
Sopessa löytäisin. Mut voi! kun luopi
Mun kuvapatsaaks, jolle aika ilkkuin
Hitaasti sormeansa osoittaa, —
Oo, oo!
Vaan senkin kestää voisin, hyvin kyllä.
Mut sieltä, miss' on sydämeni säily,
Jost' elää täytyy mun tai elo jättää,
Lähteestä, josta elinvirta vuotaa
Tai muuten kuivuu, — karkoittua sieltä
Tai kuljuna se nähdä, jossa kutee
Ja poikii inhat konnat! — muuta muotos,
Sa maltti, nuori, punasuu keruubi,
Ja näytä julmalta kuin horna!

DESDEMONA.

Toivon,
Ett' uskaa jalo mieheni mun puhtaaks.

OTHELLO.

Niin kyllä, niinkuin teurashuonehessa
Itikat, jotka syntyissään jo huorii!

Oo, ruuhka sinä, hurmaavaisen kaunis,
Jonk' armas tuoksu aivuj' oikein särkee, —
Voi, ett'et olis koskaan syntynytkään!

DESDEMONA.

Mink' olen synnin tietämättä tehnyt?

OTHELLO.

Tuo kaunis, puhdas kirja onko tehty
Vaan porton leimaa varten! Mitä tehnyt?
Mitäkö tehnyt? — Oo, sa julki-luuska!
Sulaks ahjoks poskeni ma saisin,
Jok' ihan hiiliks hävyn kaiken polttais,
Jos tekos julki toisin. — Mitä tehnyt!
Nenänsä taivas tukkii, kuukin torkkuu
Ja tuuli luuska, kaikkein suutelija,
Maan ontelossa luolassa on vaiti
Ja kammoo sitä kuulla. Mitä tehnyt!
Hävytön portto!

DESDEMONA.

Totta, Jumala,
Mua loukkaat.

OTHELLO.

Sinä etkö portto?

DESDEMONA.

En.

Niin totta kuin ma olen kristitty!
Jos tätä astiata kaitseminen
Luvattomasta, inhast' yhteydestä
Ei porton työtä lie, niin min' en portto.

OTHELLO.

Sin' etkö huora?

DESDEMONA.

En, kautt' autuuteni!

OTHELLO.

Se onko mahdollista?

DESDEMONA.

O, Jumal' armahda!

OTHELLO.

Suo anteetta! Sinut
Venetian viekkaaks huoraks luulin, jonka
Othello nai. —

(Emilia palajaa.)

Te, vaimo, jonka toimi
Päinvastainen kuin pyhän Pietarin on,
Te hornan ovenvahti! Te, niin, te!
Nyt työ on tehty; tuossa vaivastanne!
Ov' auaiskaa; meit' älkää ilmi tuoko.

(Lähtee.)

EMILIA.

Voi, herra tuo hän mitä miettineekään?
Kuin voitte, hyvä rouva? Kuinka voitte?

DESDEMONA.

Kuin oisin puoleks unessa.

EMILIA.

Kuink' ompi herran laita, rouva hyvä?

DESDEMONA.

Kenenkä?

EMILIA.

Herrani.

DESDEMONA.

Ken on sun herras?

EMILIA.

Hän, joka teidänkin on, rouva hyvä.

DESDEMONA.

Ei herraa mulla. Mulle älä puhu:

En itkeä ma voi; en vastata

Pait kyynelillä. Ensi yöksi pane

Vuoteelleni häälakanat, — se muista, —

Ja kutsu miehes tänne.

EMILIA.

Sepä muutos!

(Lähtee.)

DESDEMONA.

Näin kohdella mua tulee, aivan niin!

Mutta mitä tein ma, jotta pienin virhe

Syyt' antaa pienimpään vois epäluuloon?

(Emilia ja Jago tulevat.)

JAGO.

Mit', armas rouva, tahdotten? Kuin voitte?

DESDEMONA.

En tiedä. Joka nuorta lasta neuvoo,

Sen tekee säisysti ja vähin töin.

Niin olis mua nuhdella hän voinut:

Laps olen nuhdeltaissa.

JAGO.

Mik' on, rouva?

EMILIA.

Voi, Jago, mauri häntä huoraks haukkui

Ja viskas häneen moista herjan saastaa,

Jot' ei voi uskollinen sydän kestää.

DESDEMONA.

Sen nimen ansaitsenko, Jago?

JAGO.

Minkä nimen?

DESDEMONA.

Jonk' antaneen hän sanoi maurin mulle.

EMILIA.

Hän huoraks häntä sätti. Loismies päissään

Noin törkeäst' ei hutsuansa haukkuis.

JAGO.

Mut miksi niin?

DESDEMONA.

En tiedä; varma vaan,

Ett'en se ole.

JAGO.

Älkää itkekö,

Oi älkää itkekö! Voi tuskan päivää!

EMILIA.

Siks hylkäskö hän monet jalot tatjot,
Isänsä, synnyinmaansa, ystävänsä,
Saadakseen huoran nimen? Ken ei itkis?

DESDEMONA.

Se on mun kova onneni.

JAGO.

Se lempo, —
Mist' oikun moisen sai hän?

DESDEMONA.

Taivas tiesi!

EMILIA.

Käyn hirteen, jos ei joku ilkimys
Jokuinen liukas, liehakoiva konna,
Siloinen, virkaa mateleva orja
Tuon valheen isä lie; käyn siitä hirteen.

JAGO.

Hyi! Moist' ei ole, se on mahdotonta.

DESDEMONA.

Jos on, niin anteeks suokoon hälle taivas!

EMILIA.

Ei, köysi sille! Luut sen syököön horna!
Vai huora hän! Ken sitten etsi häntä?
Kuin? Missä? Milloin? Mitä syytä luuloon!
Ei. Maurin pettänyt on kurja konna,
Katala julki-konna, halpa hylky.
Luo, taivas, peite moisilt' ilkiöiltä
Ja joka aimo käteen pane ruoska,
Joll' alaston se konna halki mailman
Idästä länteen piestäis!

JAGO.

Älä huuda!

EMILIA.

Hyi, moista! Samanlainen veitikka
Se sinun järkeskin kai nurin käänsi
Ja sai sun mua mauriin luulemaan.

JAGO.

Sin' olet hupsu; vait!

DESDEMONA.

Oi, hyvä Jago,
Kuin taas Othelloni ma voittaa voisin?
Käy hänen luokseen. Kautta auringon,
En tiedä, kuinka hänet kadotin ma!
Ma tässä polvistun: — jos ehdollani
Vihoitin koskaan hänen rakkauttaan
Sanoilla, ajatuksilla tai töillä; —
Jos silmä, korva taikka muukaan aisti
Ihastunut on jonkun toisen muotoon;
Jos en ma nyt — kuin ennenkin ja aina —
Vaikk' ajais hän mun luotaan mieronnielle —
Suuresti lemmi häntä, menköön autuus!
Voi tyllyys paljon; hänen tyytyensä
Voi multa hengen viedä, mut ei mustaa
Se lempeäni. Huora! Mitä sanon?
Mua kauhistaa jo, kun sen sanan lausun;

Ja tekoon, joka moisen nimen sietää,
Ei koko mailman turhuus mua saa!

JAGO.

Oi, huolet' olkaa; se vaan pien' on oikku.
Hän valtatoimihin on suuttunut
Ja näin nyt teitä toruu.

DESDEMONA.

Jos muut' ei olis —

JAGO.

Muuta ei, sen vannon.

(Torventoitauksia kuuluu.)

Haa! Kuulkaa, torvet iltaiselle kutsuu!
Venetian airutkunta vartoo; sisään,
Ja itku pois! Hyväksi muuttuu kaikki.

(Desdemona ja Emilia lähtevät.)

(Rodrigo tulee.)

No, mitä nyt, Rodrigo?

RODRIGO.

En huomaa, että kohtelet mua oikein.

JAGO.

Kuinka niin?

RODRIGO. Päivittäin minua uusilla verukkeilla viivyttelit, ja minusta näyttää, että pikemmin minulta estät kaikki tilaisuudet, kuin hankit toiveilleni vähääkään etua. Tätä en, totisesti, kauemmin kestä enkä enää taivu tyynenä noudattamaan mitä tähän saakka olen hupsun lailla sietänyt.

JAGO.

Rodrigo, tahdotko minua kuulla?

RODRIGO. Olen, maarin, jo kuullut liiaksikin; sillä teidän sananne ja työnne eivät ole keskenään sukua.

JAGO.

Te soimaatte minua sangen syyttömästi.

RODRIGO. Se on kirkasta totuutta. Olen kaiken omaisuuteni tuhlaannut. Niistä kalleista kivistä, jotka multa saitte, Desdemonalle annettaviksi, olisi jo puolet voineet nunnankin pettää. Kerroitte minulle, että hän on ne vastaan ottanut ja herätitte minussa pikaisen suosion ja palkinnon suloisia toiveita; mutta siitä ei näy niin mitään.

JAGO.

Hyvä! Jatkakaa! Hyvin hyvä!

RODRIGO. Hyvin hyvä! Jatkakaa! En voi enää jatkaa, mies; eikä se hyvin hyväkään ole. Kautta tuon käden, se on hyvin sikamaista; sen sanon, ja alan jo luulla, että minua pilkkana pidätte.

JAGO.

Hyvin hyvä!

RODRIGO. Se ei ole ollenkaan hyvä, sanon sen vieläkin. Esittelen itse itseni Desdemonalle. Jos hän antaa mulle takaisin kalleuteni, niin heitän pyyteeni sikseen, katuen luvatonta tarjoustani; vaan jos ei, niin vaadin teitä tilille, olkaa varma siitä.

JAGO.

No, nytpä te vasta puhutte!

RODRIGO.

Niin, mutta en mitään, jota en vannoisikaan aikovani toimeen panna.

JAGO. No, nythän näen, että sinussa on miehuutta, ja tästä hetkestä alkaen saan sinusta paremman luulon kuin koskaan ennen. Kätesi mulle, Rodrigo! Olet esiin tuonut sangen oikeutettuja muistutuksia minua kohtaan, ja kuitenkin olen, sen vannon, aika lailla puolestasi puuhannut.

RODRIGO.

Ei ole juuri siltä näyttänyt.

JAGO. Sen kyllä myönnän, ett'ei ole siltä näyttänyt, ja epäluulosi ei ole älyä ja sukkeluutta vailla. Mutta, Rodrigo, jos sinussa todellakin on sitä, jota minulla nyt on suurempi syy sinusta uskoa kuin koskaan ennen, — tarkoitan jänteveyttä, miehuutta ja urhoollisuutta, — niin osoita sitä tänä yönä. Jos et ensi yönä Desdemonaa haltuusi saa, niin laita minut petoksella maailmasta pois ja viritä pauloja hengelleni.

RODRIGO.

Hyvä! Mitä se on? Onko se järjen ja mahdollisuuden piirissä?

JAGO.

Kuules: Venetiasta on tullut jyrkkä käsky, joka määrää Cassiolle Othellon paikan.

RODRIGO.

Todellakin? No, sitten kai Othello ja Desdemona palajavat Venetiaan.

JAGO. Ei maarin: hän lähtee Mauritaniaan ja ottaa kauniin Desdemonan mukansa, jos ei hänen oloansa täällä joku sattumus pitkitä; ja sitä asiaa ei saata mitenkään paremmin ratkaista kuin siten, että Cassio poistetaan tieltä.

RODRIGO.

Mitä tarkoitat? Poistetaan tieltä?

JAGO. Niin, tehdään hänet Othellon virkaan kelvottomaksi: napautetaan miestä päähän.

RODRIGO.

Ja minunko toimekseni sen aiot?

JAGO. Niin, jos rohkenet itsellesi etua ja oikeutta hankkia. Hän on tänään illallisella erään luuskan luona, missä minun on määrä häntä tavata; hän ei vielä tiedä kunniarikkaasta virkaylennyksestään mitään. Jos pidät varasi, kun hän sieltä lähtee, jonka minä toimitan tapahtuvaksi kahdentoista ja yhden välillä, niin voit häneen karata milloin tahdot. Minä olen lähellä hyökkäystäsi auttamassa, ja näin hän joutuu meidän kummankin kynsiin. Kas niin, älä ällistele, vaan lähde mukaan. Minä näytän sinulle hänen kuolemansa niin välttämättömäksi, että pidät velvollisuutenasi auttaa häntä siihen. Nyt on paras illallisen aika, ja yö kuluu kulumistaan. Toimeen siis!

RODRIGO.

Haluan ensin kuulla enemmän syitä.

JAGO.

Ja saatkin halusi tyydytetyksi.

(Lähtevät.)

Kolmas kohtaus.

Toinen huone linnassa.

(Othello, Lodovico, Desdemona, Emilia ja seuralaisia tulee.)

LODOVICO.

Ma pyydän, älkää suotta vaivaa nähkö.

OTHELLO.

Suvaitkaa, — kävely mun tekee hyvää.

LODOVICO.

Hyv' yötä, rouva! Nöyrin kiitos teille!

DESDEMONA.

Olitte tervetullut.

OTHELLO.

Lähdetäänkö?

Oi! — Desdemona —

DESDEMONA.

Mitä, herrani?

OTHELLO.

Käy heti maata; paikalla ma palaan.
Tuo seurakumppanisi laita pois.
Tee niin, kuin käsken.

DESDEMONA.

Kyllä, puolisoni.

(Othello, Lodovico ja seuralaiset lähtevät.)

EMILIA.

No, mitä nyt? Hän lauhemp' on kuin äsken.

DESDEMONA.

Hän sanoi palaavansa heti kohta;
Levolle käski mennä mun ja sinut
Lähetää pois.

EMILIA.

Lähetää minut pois?

DESDEMONA.

Niin käski hän. Senvuoksi, Emilia hyvä.
Yöpuku mulle tuo, ja hyvää yötä!
Hänt' emme nyt saa suututtaa.

EMILIA.

Oi, jos hänt' ette olis koskaan nähnyt!

DESDEMONA.

Sit' en ma sois: niin lemmin häntä, että
Sen miehen viha, karsauskin ja nuhteet —
Pois neulat ota — mieleiset on mulle.

EMILIA.

Häälakanat ma panin vuoteellenne,
Kuin käskitte.

DESDEMONA.

Ykskaikki! — Hyvä isä,
Kuin hupsut voimme olla! — Ennen sua
Jos minä kuolen, toinen lakanoista
Mun pue ylleni.

EMILIA.

Mit' aattelette?

DESDEMONA.

Mun äidilläni piika oli, Pirjo;
Hän lempi; kulta hurjistui ja läksi
Pois tiekseen. Raidast' oli hällä laulu,
Pahainen pätkä, vaan se sopi hälle.
Hän kuollessaan sen lauloi: mielestäni
Tuo laulu nyt ei mene; muut' en voi ma
Kuin istua pää kallellaan ja laulaa
Kuin Pirjo-raukka tuo. Ma pyydän: joudu!

EMILIA.

Yöpuvun tuonko?

DESDEMONA.

Älä; päästä neulat —
Tuo Lodovico se on sievä mies.

EMILIA.

Ja vallan kaunis mies.

DESDEMONA.

Hän puhuu hyvin.

EMILIA. Tunnen Venetiassa naisen, joka avojaloin olisi Palestinaan vaeltanut saadakseen muiskata hänen alahuultaan.

DESDEMONA (laulaa:)

"Sykomori-puun alla tyttö hyräjää,
Soi, raita, vihreä raita!
Povella on käsi ja polvella pää,
Soi, raita, raita, raita!
Tytön huokauksia puro säästää,
Soi, raita, vihreä raita!
Ja kyynelvirta se kiven pehmittää,
Soi, raita, raita, raita!"

Tuo laske syrjään. —

"Soi, raita, raita, raita!"

Tee joutua, hän koht' on täällä. —

"Ja raidasta nyt minä sidon seppelen, —
Oi, hänt' älä moiti; hän kaunis vihass' on —"

Ei, se on toisin. — Kuule, mikä kolke?

EMILIA.

Se vaan on tuuli.

DESDEMONA.

"Ma sanoin: sinä viekas! Hän vastata ties:
Soi, raita, vihreä raita!
Min' otan toisen immen, sin' ota toinen mies."

No, lähde nyt; hyv' yötä! Silmän' syhyy,
Se itkuako tietää?

EMILIA.

Mitä vielä!

DESDEMONA.

Niin sanotaan. — Nuo miehet, oi, nuo miehet! —
Emilia, tuntos päälle: uskotkos sa,
Ett' on noin törkeästi koskaan vaimo
Miestänsä pettänyt?

EMILIA.

Sen varmaan luulen.

DESDEMONA.

Sen tekisitkö, maailman jos saisit?

EMILIA.

Ja te?

DESDEMONA.

En, päivän nähden: sen ma vannon!

EMILIA.

En minäkään päivän nähden, mutta kenties pimeydessä.

DESDEMONA.

Sen tekisitkö, maailman jos saisit?

EMILIA.

Avara mailma ompi: palkka viono
Ja rikos hieno!

DESDEMONA.

Sit' et maarin tekis!

EMILIA. Tekisin maarinkin; ja tehtyäni tekisin sen taas tekemättömäksi. En sitä sentään, luulen ma, sormuksesta tekisi enkä muutamasta harsokynnästä enkä vaipoista, hameista, myssyistä enkä pienestä vuosieläkkeestä. Mutta jos maailman saisin, — hei, ken ei siitä hinnasta miestänsä tekisi aisankannattajaksi, kun hän siten saa kruunun päähänsä. Kiirastulenkin uhalla sen tekisin.

DESDEMONA.

Kirottu ma, jos moisen vääryyden
Tekisin, vaikka koko mailman saisin!

EMILIA. Oh, tuohan vääryys on vaan maailmassa vääryys, ja jos koko maailman saatte vaivastanne, niin on se vääryys omassa maailmassanne, ja helposti sen silloin voitte oikeaksi tehdä.

DESDEMONA.

En luule moista naista olevan.

EMILIA.

On, tusina täyteen, ja päälliseksi vielä niin paljon, että sillä vois
kansoittaa sen maailman, josta leikkiä lyövät.
Mut naisten lankeemukseen miehet luulen
Ma syyksi. Jos he meitä laiminlyövät,
Valaen aarteemme vieraan helmaan;
Tai tyhmän epäluulon' ilmi tuoden
Sitovat vapautemme, lyövät meitä,
Uhalla tuhlaavat mit' omistimme,
Kyll' yltyy sappi. Vaikka hurskait' ollaan,
On kostonhalu meissä. Miehet tietkööt,
Ett' aistit vaimollakin on: hän näkee
Ja haistaa, makean ja karvaan maistaa
Kuin mieskin. Mit' aikovat, kun meitä
He toisiin vaihtavat? Huvinko vuoksi?
Ma luulen sen. Vai himoko sen tekee?
Ma luulen sen. Vai eksyttääkö heikkous?
Sen luulen myös. Mut himoj' eikö meillä?
Heikkoutta, huvimieltä niinkuin heillä?
Pidelkööt hyvin meitä, ett'ei vaan
He meissä näkis seuraust' opistaan.

DESDEMONA.

Hyv' yötä! — Herra, älä pahentua
Mun paheest' anna, mutta parantua!

(Lähtevät.)

VIIDES NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Katu.

(Jago ja Rodrigo tulevat.)

JAGO.

Vajassa tuossa piile; tulen kohta;
Paljasta miekkas, iske niinkuin mies.
No, joutuun! Älä pelkää, olen läsnä.
Tää nostaa taikka kaataa; muista se,
Ja luja, vankka ole päätöksessä.

RODRIGO.

Täss' ole läsnä: ehk' en onnistukaan.

JAGO.

Täss' aivan; ole mies ja miekkaas tartu.

RODRIGO.

Halua suurt' ei tekoon ole mulla,
Mut hän on esiin tuonut kelpo syitä.
Yks henki vaan! — Hän kuolkoon! Miekka maalle!

(Vetäytyy syrjään.)

JAGO.

Tuon näpyn nuoren verisille hiersin;
Se äityy jo. Jos Cassio hänet surmaa
Tai Cassion hän tai kumpikin he kaatuu,
Mull' ain' on voitto. Jos Rodrigo elää,
Mua korvaamahan täydesti hän vaatii
Kaikk' kullat, helmet, joita peijannut ma
Hält' olen lahjaks Desdemonalle.
Se ei käy päinsä. Jos jää Cassio eloon,
Hän joka päivä tekee kauneudellaan
Rumaksi mun; ja lisäksi hänelle mauri
Kaikk' ilmoittaa voi; suuri siin' on vaara.
Ei. Kuolkoon hän! — Vait! Tulevan hän kuuluu.

(Cassio tulee.)

RODRIGO.

Se hän on; käynnin tunnen. — Kuole, konna!

(Karkaa esiin ja iskee Cassiota miekallaan.)

CASSIO.

Sep' olis, totta, ollut surma-isku,
Mut paremp' on, kuin luulet, tämä takki;
Sun koitan takkias.

(Paljastaa miekkansa ja haavoittaa Rodrigoa.)

RODRIGO.

Oo, surman sain ma!

(Jago karkaa esiin, iskee Cassiota takaapäin sääreen
ja hiipii pois.)

CASSIO.

Ijäksi rampa! — Avuks! Murhaa! Murhaa!

(Othello tulee etäällä.)

OTHELLO.

Haa! Cassion ääni! — Sanaans' ei syö Jago.

RODRIGO.

Oi, mua konnaa!

OTHELLO.

Hiljaa! — Aivan niin.

CASSIO.

Apua! Tulta! Haavuri!

OTHELLO.

Se hän on. —

Sa uljas Jago, kelpo, kunnan mies,
Noin helläst' ystävän kun herjan tunnet!
Mua opetat. — On kultas kuollut, hemppu,
Ja sunkin loppus joutuu. — Tulen, luuska!

Pois povestani silmäis tenhon heitän,
Ja syntiverees syntivuotees peitän.

(Lähtee.)

(Lodovico ja Gratiano tulevat etäällä.)

CASSIO.

Ei vartijaa? Ei ketään? Murhaa! murhaa!

GRATIANO.

Tuhoa varmaan! Hirveä on huuto.

CASSIO.

Apua!

LODOVICO.

Kuule!

RODRIGO.

Oo, suas, kurja konna!

LODOVICO.

Parikin voihkausta! — Yö on synkkä;
Petosta ehkä! Vaarallist' on käydä
Päin huutoa, jos apua ei saada.

RODRIGO.

Avuksi tulkaa, verihini kuolen!

(Jago tulee yöpuvussa, kynttilä kädessä.)

LODOVICO.

Vait! Kuule!

GRATIANO.

Yksi tuossa paitasillaan,
Kädessä kynttilä ja miekka, saapuu.

JAGO.

Ken siellä? Ken se kirkuu, murhaa huutaa?

LODOVICO.

Me emme tiedä.

JAGO.

Kuulittenhan huudon?

CASSIO.

Oi, tänne, tänne; avuks, Herran tähden!

JAGO.

Mik' on?

GRATIANO.

Othellon vänrikki, ma luulen.

LODOVICO.

Niin onkin; uljas mies!

JAGO.

Ken oletten te,
Kun huudatte niin haikeasti?

CASSIO.

Jago?

Mun aivan ruhjoks ruhjoneet on konnat,
Oi, auta mua!

JAGO.

Voi! Tekö luutnantti?

Ken konna tään on tehnyt?

CASSIO.

Tuoss' on, luulen,
Lähellä yksi, jok' ei pakoon päässyt.

JAGO.

Kavalat konnat! —

(Lodovicolle ja Gratianolle.)

Keitä te, te siellä?

Avuksi tänne!

RODRIGO.

Auttakaa mua tässä!

CASSIO.

Siin' yks on.

JAGO.

Salamurhaaja! Sa konna!

(Pistää Rodrigoa miekallaan.)

RODRIGO.

Kirottu Jago! Verikoira! Oo, oo, oo!

JAGO.

Vai pimeässä ihmisiä murhaat! —

Miss' on ne verirosvot? — Voi, kuin hiljaist'

On kaikki kaupungissa! — Murhaa! Murhaa! —

Mitk' aikeet teillä? Hyvätkö vai pahat?

LODOVICO.

Sen näette, kun meitä koittelette.

JAGO.

Signor Lodovico?

LODOVICO.

Niin.

JAGO.

Ma pyydän anteeks.

Täss' ompi Cassio, rosvoon haavaamana.

GRATIANO.

Cassio? Kuin?

JAGO.

Kuink' on sun laitas, veikko?

CASSIO.

Mun poikki jalkan' on.

JAGO.

Heresta auta!

Hoi, tulta, hoi! Sen paidallani sidon.

(Bianca tulee.)

BIANCA.

Mit' ompi täällä? Ken se täällä huusi?

JAGO.

Ken täällä huusi?

BIANCA.

Oi, rakas Cassioni! Armas Cassio!

Oi, Cassio, Cassio, Cassio!

JAGO.

Oo, julki-portto! — Arvaatteko, Cassio,
Ketk' on ne teitä ruhjonehet noin?

CASSIO.

En.

GRATIANO.

Tilaanne säälin; teitä juurin etsin.

JAGO.

Minulle polus lainatkaa. — Kas niin! —
Ja paaret tuokaa, joilla kannetaan hän.

BIANCA.

Hän pyörtyy! Ah! — Oi, Cassio, Cassio, Cassio!

JAGO.

Epäilen, hyvät herrat, tuota luuskaa
Osalliseksi tähän rikokseen. —
Oi, Cassio, malta hetki! — Tulkaa, tulkaa:
Valoa hoi! — Nää kasvot tuntenenko?
Rodrigo? Ystäväni? Rakas maanmies?
Ei: — on, on. Hyvä Jumala! Rodrigo!

GRATIANO.

Venetiastako?

JAGO.

Niin, sama mies.

Tunnette hänet?

GRATIANO.

Tunnenko ma? Kyllä.

JAGO.

Signor Gratiano? Nöyräst' anteeks pyydän!
Verinen seikka tää tek', ett'en teitä
Ma huomannut.

GRATIANO.

Hupaista teitä nähdä.

JAGO.

Kuin voitte, Cassio? — Joutuun paaret tänne!

GRATIANO.

Rodrigo!

JAGO.

Hän, hän se on. —

(Paaret tuodaan.)

Kah, tuessapa on paaret! —

Pois täältä jotkut teistä hänet viekää, —

Varoen. Maurin haavurin ma noudan. —

(Biancalle.) Te, neiti, säästäkääte vaivojanne. —

Tää murhattu on, Cassio, ystäväni;

Mit' oli riitaa teillä keskenänne?

CASSIO.

Ei mitään laisinkaan. En tunne miestä.

JAGO (Biancalle.)

Kuin? Kalvas? — Viekää hänet katon alle. —

(Cassio ja Rodrigo kannetaan pois.)

Seis, herrat! — Neiti, vaalenetteko?

Kah, mikä kauhu hänen silmissänsä!

Niin, tuijotelkaa vaan! Kyll' oiti nähdään. —

Tarkastakaatte, katsokaapa häntä;
Kah, nähkääs, herrat! Syyllisyys se puhuu,
Vaikk' olis kaikki kielet puhumatta.

(Emilia tulee.)

EMILIA.

Haa! Mitä tääll' on? Mitä tääll' on, Jago?

JAGO.

Pimeessä Cassiot' ahdisti Rodrigo
Ja joukko muita, jotk' on pakoon päässeet.
Hän kuolon kieliss' on, Rodrigo kuollut.

EMILIA.

Voi sitä hyvää herraa! Cassio parkaa!

JAGO.

Niin riettaus palkitaan. — Emilia, kuule!
Kysypäs, miss' ol' iltaisella Cassio. —
(Biancalle). Haa! Vapisetteko?

BIANCA.

Mun luonani

Hän illasti; mut siit' en vapise ma.

JAGO.

Vai teillä? Mua seuratkaa, ma käsken.

EMILIA.

Hyi, hyi suas, portto!

BIANCA.

Min' en mikään portto:

Yht' olen siivo kuin mun parjaajani.

EMILIA.

Kuin minäkö? Hyi suas!

JAGO.

Hyvät herrat,

Sidotuiks laittakaamme Cassion haavat. —
Mukahen, neiti! Kaukan' on nyt leikki. —
Emilia, juokse linnaan, kerro maurin
Ja rouvan kuullen mit' on tapahtunna. —
Edellä menkää. — (Syrjään.) Tää yö nostattaa
Mun pilvihin, tai hornaan kukistaa.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Makuuhuone.

(Desdemona nukkuu vuoteessa. Kynttilä palamassa.)

(Othello tulee.)

OTHELLO.

Hän syyss' on, sieluni, hän syyss' on! Missä?
Sit' en ma teille, puhtaat tähdet, virka! —
Hän syyss' on. — Hänen vertaan tok' en haaskaa!
Ei naarmaa saa tuo iho lumipuhdas
Ja niinkuin alabasterkuva hieno.

(Laskee miekan pois kädestään.)

Mut kuolla täytyy sun, tai petät muita.
Nyt sammu, tuli; sitten — sammu, tuli!
Sun, liekki läikkivä, jos sammutan,

Takaisin taas voin valos sulle antaa,
Jos katuisin; vaan sun kun liekkis sammuu,
Ihanan luonnon kaunein taideteos,
Mikäpä Prometheon panu voisi
Sytyttää valos taas? Jos ruusun taitan,
Palauttaa en voi sen elinvoimaa,
Sen täytyy kuihtua. — Ma varttas maistan, —
(Suutelee häntä.)

Suloinen tuokse, oikeuden melkein
Saat taittamahan miekkansa! — Yks vielä,
Viel' yksi! — Tuommainen jos kuolleen' olet,
Niin surmaan sun ja sitten sua lemmin. —
Viel' yksi! — viimeinen! Noin maire kuinka
Noin surmaavaa on? Itkeä mun täytyy:
Mut julmat on ne kyyneleet; tää tuska
On taivaallista: rakkaudesta lyö se. —
Hän herää.

DESDEMONA.

Kuka siell'? Othelloko?

OTHELLO.

Niin, Desdemona.

DESDEMONA.

Tuletko maata, puolisoni?

OTHELLO.

Luitko

Jo iltarukoukses, Desdemona?

DESDEMONA.

Luin, armas. —

OTHELLO.

Synnin jos sa muistat, joka

Viel' armoluojan sovitusta kaipaa,
Sit' oiti rukoile.

DESDEMONA.

Voi, puolisoni,

Mik' aikees?

OTHELLO.

Tee se joutuun; syrjään käyn mä.

En valmistumatonna sieluasi
Ma tahtois murhata; en, jumal'auta,
Ma sieluasi tahtois murhata!

DESDEMONA.

Sa puhut murhasta?

OTHELLO.

Niin puhun.

DESDEMONA.

Sitten

Mua, Jumal', armahda!

OTHELLO.

Sydämeest' amen!

DESDEMONA.

Jos sanot niin, et kaiketi mua murhaa.

OTHELLO.

Hm!

DESDEMONA.

Mut sentään sua pelkään: olet julma,
Kun silmäs pyörii noin. Vaan min' en tiedä,
Miks pelkäisin, kun syyllisyytt' en tiedä.
Mut sentään tunnen, että pelkään.

OTHELLO.

Muista

Nyt syntis.

DESDEMONA.

Se on rakkaus sinuhun.

OTHELLO.

Ja senvuoks kuolet.

DESDEMONA.

Luonnoton se kuolo,
Jok' etsii meitä rakkautemme tähden! —
Ah! miks noin alahuultasi sa puret?
Verisest' innost' ihan järkkyy ruumiis;
Se tietää paha. Toivon sentään, toivon,
Ett'ei mua tarkoita se.

OTHELLO.

Vait ja hiljaa!

DESDEMONA.

Vait olen. Mitä tahdot?

OTHELLO.

Liinan, josta

Niin pidin ja jonk' annoin sulle, annoit
Sa Cassiolle.

DESDEMONA.

En, kautt' autuuteni!

Mies tänne noudata ja kysy hältä.

OTHELLO.

Oi, armas, karta, väärää valaa karta!
Sin' olet kuolinvuoteellasi nyt.

DESDEMONA.

Niin, mut en nyt kai kuole?

OTHELLO.

Kuolet oiti:

Siis suoraan syntis tunnusta. Ja vaikka
Valallas joka kohdan kieltäisitkin,
Ei siltä muutu eikä poistu varmuus,
Jonk' alla vaikeroin. Sun täytyy kuolla.

DESDEMONA.

No, Jumal', armahda mua sitten!

OTHELLO.

Amen!

DESDEMONA.

Ja sinäkin mua armahda! En koskaan
Sua pettänyt, en Cassiot' armastanut
Enemmän, kuin mit' itse taivas salli;
En koskaan antanut ma lahjaa hälle.

OTHELLO.

Näin liinani ma hällä, jumal'auta!
Valapatto! Sydämeni kiveks muutat.

Mink' aion tehdä, murhaks sen nyt huomaa,
Vaikk' uhriks luulin sen. Ma näin sen liinan.

DESDEMONA.

Sen sitten löysi hän; en koskaan hälle
Sit' antanut. — Mies tänne kutsu; toden
Tunnustakoon hän.

OTHELLO.

Tunnustanut on hän.

DESDEMONA.

Mit', armas?

OTHELLO.

Ett' on käyttänyt hän sua.

DESDEMONA.

Luvattomasti?

OTHELLO.

Niin.

DESDEMONA.

Sit' ei hän saata

Sanoa.

OTHELLO.

Ei, suu hält' on tukittu;
Siit' oiva Jago pitänyt on huolta.

DESDEMONA.

Oo, pelkoni sen sanoo! — Hänkö kuollut?

OTHELLO.

Vaikk' olis joka hiuksess' ollut henki,
Nälkäinen kostoni ne kaikki ois niellyt.

DESDEMONA.

Petetty on hän! Oi, ma hukass' olen!

OTHELLO.

Haa! Luuska! Nähtenikö itket häntä?

DESDEMONA.

Oi, hylkää minut, oi, mut älä murhaa!

OTHELLO.

Haa! Kuole, luuska!

DESDEMONA.

Murhaa huomenna,
Suo tämä yö mun elää.

OTHELLO.

Jos sa tenäät, —

DESDEMONA.

Vaan puolen tiimaa!

OTHELLO.

Kun on alku tehty,
Ei auta viipy.

DESDEMONA.

Rukoilla mun suo vaan.

OTHELLO.

Se liian myöhäist' on.

(Tukeuttaa hänet.)

EMILIA (ulkona).

Hoi! Hollaa, herra!

Hoi, herra! Kuulkaa, herra!

OTHELLO.

Mikä melu?

Ei kuollut? Eikö ihan kuollut? Minä,
Vaikk' olen julma, armias tok' olen:
En tuskiasi tahdo pitkittää.
Kas noin!

(Lävistää hänet tikarilla.)

EMILIA (ulkona).

Hoi, herra, herra, hoi!

OTHELLO.

Ken siellä?

EMILIA (ulkona).

Oi, hyvä herra, sana teille vaan.

OTHELLO.

Vai niin! Emilia! — Oiti! — Kuollut on hän.
Hän Cassion surmast' ehkä tiedon tuopi;
Suur' oli melu. — Haa! Ei liikahdusta?
Kuin hauta vait! — Avaanko? Mikä paras? —
Hän, luulen, liikahtaa: — ei. — Mikä paras?
Jos avaan hälle, puhuttelee varmaan
Hän vaimoani. — Vaimoani! Ketä?
Mun vaimoni! — Vaimoa ei mulla!
Oo, tuskallista! Mikä tuhon hetki!
On niinkuin olis auringossa, kuussa
Pimennys ääretön, ja säikäyksestä
Maa ammoittais ja koko mailma muuttuis.

EMILIA (ulkona).

Ma pyydän, sana lausua mun suokaa,
Oi, hyvä herrani!

OTHELLO.

Sun unhotin;

Käy sisähän, Emilia! — Hiljaa! — Oiti! —
Etehen vedän uutimet. — Miss' olet?
Mik' on sun asiasi?

(Avaa oven.)

(Emilia tulee.)

EMILIA.

Hyvä herra,

Tuoll' ulkona on julma murha tehty.

OTHELLO.

Kuin? Nytkö?

EMILIA.

Niin, nyt aivan, hyvä herra.

OTHELLO.

Hairahdus kuussa varmaan; lähemmäks,
Kuin tapa on sen, pyrkii se nyt maata
Ja riivaa ihmiset.

EMILIA.

Oi, kuulkaa, Cassio

Surmannut nuoren on venetialaisen,
Rodrigo nimisen.

OTHELLO.

Rodrigo kuollut!
Ja Cassio kuollut!

EMILIA.

Ei, ei Cassio kuollut.

OTHELLO.

Ei Cassio kuollut! Soinnuton siis murha,
Ja rämeäks on koston sulo käynyt.

DESDEMONA.

Ah! voi! Viattomasti murhattu!

EMILIA.

Voi! Mikä huuto tuo?

OTHELLO.

Tuo! Mikä?

EMILIA.

Hyväinen taivas! Emäntäni ääni, —
Apuhun, apuun! — Puhukaatte vielä!
Oi, rouva, armas rouva, puhukaa!

DESDEMONA.

Syytönnä kuolen.

EMILIA.

Oo, ken on sen tehnyt?

DESDEMONA.

Ei kenkään; minä itse. Hyvästi!
Terveiset puolisololleni! Hyvästi!

(Kuolee.)

OTHELLO.

Haa! Oisko murhattu hän!

EMILIA.

Ah, kentiesi!

OTHELLO.

Se min' en ollut, sen hän sanoi itse.

EMILIA.

Sen sanoi hän, se todistaa mun täytyy.

OTHELLO.

Hän valhe suussa hornan liekkiin läksi:
Se hänen murhaajansa olin minä.

EMILIA.

Oo, enkel' on hän sitä ihanampi,
Ja perkel' sitä mustemp' olet sinä!

OTHELLO..

Hän riettaaks rupesi ja oli huora.

EMILIA.

Sen valhettelet, sinä perkele!

OTHELLO.

Kuin vesi viekas oli hän.

EMILIA.

Ja sinä

Kuin tuli hillitön, jos häntä viekkaaks
Sa sanot. Hän kuin enkel' oli puhdas!

OTHELLO.

Hänet Cassio raiskas; kysy mieheltäs.
Syvimpään helvettiin sa minut noidu,
Jos tähän tuhotyöhön täydet syyt
Ei johtaneet mua. Miehes tietää kaikki.

EMILIA.

Mun mieheni?

OTHELLO.

Sun miehes.

EMILIA.

Ettäkö

Hän oli uskoton?

OTHELLO.

Niin, Cassion kanssa.

Oi, jos hän olis uskollinen ollut,
Vaikk' ainoost' ihka chrysolitist' oisi
Minulle taivas uuden mailman luonut,
En siihen olis häntä vaihtanut!

EMILIA.

Mun mieheni?

OTHELLO.

Niin, hän sit' ensin kertoi;

Hän kunnan mies on eikä kärsi saastaa,
Jot' inhaan työhön tarttuu.

EMILIA.

Miehenikö?

OTHELLO.

Miks sitä matkit? Kuulethan sen: miehes.

EMILIA.

Oi, rouva! Rakkautt' ivannut on konnuus! —
Hänt' uskottomaks miehenikö sanoi?

OTHELLO.

Niin, miehes, miehes, kuulethan, sun miehes,
Mun ystäväni, kunnan, kunnan Jago.

EMILIA.

Mädätköön puolen drakmaa joka päivä
Kirottu sielunsa, jos sen hän sanoi!
Sydäntä syöpä valhe! Liiaks vaimos
Likaiseen kauppaans' oli kiintynyt.

OTHELLO.

Haa!

EMILIA.

Pahintasi tee vaan. Tuo sun tekos
Se enemmän ei taivast' ansaitse
Kuin sinä häntä.

OTHELLO.

Vait! — se paras sulle!

EMILIA.

Ei puolta sitä voimaa sulla lyödä
Kuin mulla kärsiä. Oo, tyhmä pöllö!
Älytön loka! Työn sa teit, — en pelkää

Ma miekkaas — julki julistan sen, vaikka
Satakin henkeä ma kadottaisin. —
Apuhun! Apuun! Mauri murhannut
On armollisen rouvan! Murhaa! Murhaa!

(Montano, Gratiano ja Jago tulevat.)

MONTANO.

No, mit' on täällä? Mitä, kenraali?

EMILIA.

Oo, tuossa Jago! — Kauniist' olet tehnyt,
Kun murhans' ihmiset sun päähäs ajaa!

GRATIANO.

Mik' ompi?

EMILIA.

Kumoa tuon konnan puhe,
Jos olet mies. Sun syyttäneen hän väittää
Irstaaksi vaimoan. Sit' et sa tehnyt,
Sen tiedän: sin' et ole moinen konna.
Oi, puhu! Sydämeni pakahtuu.

JAGO.

Ma sanoin minkä luulin, enkä muuta,
Kuin minkä todeksi hän itse uskoi.

EMILIA.

Oletko koskaan hälle sanonut,
Ett' uskonon on Desdemona?

JAGO.

Olen.

EMILIA.

Se valhe on, kirottu, häijy valhe;
Niin, valhe, jumal'auta, musta valhe!
Hän uskononko Cassion kanssa? Cassion?
Sanoitko niin?

JAGO.

Niin sanoin, vaimo. Vaiti
Ja pidä suus!

EMILIA.

En, suutani en pidä;
Puhua minun täytyy: murhattuna
Tuoss' emäntäni makaa vuoteellaan.

KAIKKI.

Jumala varjelkoon!

EMILIA.

Ja sinä juorullas sait murhan aikaan.

OTHELLO.

Se tott' on, herrat; älkää tuijotelko.

GRATIANO.

Kamala totuus!

MONTANO.

Teko hirmuinen!

EMILIA.

Konnuutta, konnuutta, oo, konnuutta!
Ma mietin — niin — nyt huomaan: — konnuutt' oi!
Sit' oiti luulin; — suru murhaan vie mun. —

Oo, konnuutta! Oo, konnuutta!

JAGO.

Oletko hullu? Kotiin oiti! Pois!

EMILIA.

Puhua minun suokaa, hyvät herrat.
Mun kuulla häntä tulee, mut ei nyt. —
Ehk' en käy enää koskaan kotiin, Jago.

OTHELLO.

Oo, Oo, Oo!

(Kaatuu vuoteelle.)

EMILIA.

Makaa siinä vaan ja mylvi;
Puhtaimman kukan taitoit, mik' on koskaan
Teränsä auaissut.

OTHELLO (nousten).

Hän oli rietas! —

Kah, setä, tuskin teidät tunsin. Tuossa
On sisarenne tytär nyt, jolt' äsken
Tää käsi hengen tukautti. Ma tiedän,
Ett' työni julmalt', ilkeältä näyttää.

GRATIANO.

Hyv' että kuoli isäs, lapsi rukka!
Avios hänet surmas; tuskast' aivan
Hält' ikälanka katkes. Jos nyt eläis
Ja näkis tään, hän epätoivoon lankeis,
Kiroispa luotaan hyvän enkelinsä
Ja kadotukseen syöksis.

OTHELLO.

Surkeaa!

Mut Jago tietää, että sadat kerrat
Hän Cassion kanss' on irstaast' elänyt.
Sen Cassio tunnustanut on; ja palkaks
Kosiotöistään vaimoltani sai hän
Sen lemmenvakuuden, sen lahjan, jonka
Min' annoin hälle; Cassion kädessä
Sen näin. Se liina oli, vanha muisto
Isältäni äidilleni.

EMILIA.

Taivaan taatto!

Kaikk' ilman vallat!

JAGO.

Vaimo, vait!

EMILIA.

Sen täytyy,

Sen täytyy ilmi tulla! — Vait en ole,
En, en; vapaasti niinkuin tuuli puhun.
Ihmiset, pirut, taivaat, kaikki, kaikki
Häpeäks huutakoot sen; puhun sentään!

JAGO.

Kotihin kauniisti!

EMILIA.

En, sit' en tee.

(Jago yrittää pistää häntä miekalla.)

GRATIANO.

Hyi! Naista miekall' uhkaa!

Em.

Tyhmä mauri!

Sen liinan, josta puhuit, minä löysin
Satunnalta ja miehelleni annoin;
Hän juhlallisen vakaana mua usein —
Useemmin, kuin noin turha kalu sieti —
Pyys sitä varastamaan.

JAGO.

Hiiden huora!

EMILIA.

Hän Cassiolle tuon! Ei, minä löysin
Ja Jagolle sen annoin.

JAGO.

Valhettelet, hylky!

EMILIA.

En, jumal'auta! Hyvät herrat, en!
Sa, verta himoava narri! Miksi
Moiselle hölmölle noin kelpo vaimo?

(Jago lävistää miekallaan Emilian ja juoksee pois.)

OTHELLO.

Haa! Onko taivaan kaikki tulinolet
Vaan pauannetta varten? — Ilmi-konna!

GRATIANO.

Hän kaatuu, kah! Oi, vaimonsa hän murhas!

EMILIA.

Niin, niin. Oi, rouvan viereen minut pankaa!

GRATIANO.

Hän tiessään on, mut murhattuna vaimo.

MONTANO.

Sep' aika konna! Talteen miekka tuo,
Sen maurilt otin juur'. Ovelle vahti!
Hänt' ei saa päästää; ennen surmatkaa hän.
Tuon konnan jälkeen lähden; hän on itse
Pää-ilkiö!

(Lähtee.)

OTHELLO.

En ole enää urho:

Mult' ottaa miekan voipi poika-nulkki. —
Kun meni kunto, mitä kunniasta?
Pois kaikki!

EMILIA.

Mitä tiesi laulus, rouva?

Mua kuule! Kuulla voitko? Teen kuin joutsen
Ja sointuun kuolen. —

(Laulaa:)

"Raita, raita, raita" —

Hän oli puhdas; hän sua lempi, julmus!
Nimessä autuuteni, totta puhun!
Puhuen mitä mietin, kuolen — kuolen.

(Kuolee.)

OTHELLO.

Huoneessa tääll' on toinen miekka mulla;
Se Spaniast' on ja jäissä karkaistu.
Täss' on se, tässä! — Ulos tahdon, setä.

GRATIANO (ulkona).

Yritäs vaan! saat kalliisti sen maksaa.
Asetta sull' ei ole, alle joudut.

OTHELLO.

Käy sisään sitten, että saan ma haastaa;
Tai miekatta kun olen, päälles karkaan.

GRATIANO (tullen sisään).

No, mitä tahdot?

OTHELLO.

Näät sä, mull' on miekka!
Soturin kupehell' ei ole koskaan
Parempaa nähty. Muistan päivän, jolloin
Käs'varsi pieni tää ja tämä miekka
Sata kertaa suuremmatkin esteet voitti
Kuin tuo sun vastukses. — Vaan turhaa kehun!
Ken kohtalonsa määrää? Nyt ei niin. —
Vaikk' aseiss' olen, älkää peljätkö;
Täss' ompi matkan pää ja tässä määrä
Ja purjehduksen äärimmäinen viitta.
Pelosta taannutteko? Turha pelko!
Othellon rintaa vastaan ruoko pankaa,
Niin väistyy hän. — Ja mihinkä hän menis? —
Oi, miltä näytät nyt? Sa onneton!
Kuin pukus kalvas! Tilillen kun tullaan,
Tuo katsees taivaasta mun sielun' ajaa
Ja perkeleet sen sieppaa. Tyttöseni,
Kylmäkö, kylmä? Niinkuin siveyteskin!
Kirottu konna! — Perkeleet, mua pieskää
Tuot' ihanuutta taivaan näkemästä!
Ajelkaa tuulispäissä! Paahtakaa mua
Rikissä! Tulikumass' alhossa
Mua virutelkaa! Desdemona kuollut!
Oo, Desdemona! Kuollut! Oo, oo, oo!

(Lodovico, Montano, Cassio kantotuolissa,
Jago vankina, ja sotaherroja tulee.)

LODOVICO.

Miss' on se kiivas, perin kurja mies?

OTHELLO.

Se, jok' Othello oli; tässä olen.

LODOVICO.

Miss' on se käärme? Esihin se konna!

OTHELLO.

Sen jalkaa katson — tarua tok' on se —
Jos olet perkele, en voi sua tappaa.

(Haavoittaa Jagoa.)

LODOVICO.

Pois hältä miekka!

JAGO.

Verta vuodatan,
Mut surmattu en ole.

OTHELLO.

Sepä hauskaa!
Sun eloon jäämään tahdon, sillä kuolo
Minusta onni on.

LODOVICO.

Oi, sua, Othello,
Niin hyvä olit ennen sä ja nyt
Kirotn konnan verkkoon kiedottu!
Miks sua nimittäisin?

OTHELLO.

Miksi tahdot:
Murhaajaks kunnialliseksi; en tehnyt
Vihasta mitään, kaikki kunniasta.

LODOVICO.

Tuo konna syyns' on osaks tunnustanna;
Te Cassion surmaa yhdess' etsitten?

OTHELLO.

Niin.

CASSIO.

Aihett' antanut en teille koskaan.

OTHELLO.

Sen uskon; anteeks pyydän. Kysykäähän
Nyt tuolta puoliperkeleeltä, miksi
Näin ruumiini ja sieluni hän kietoi.

JAGO.

Mult' älkää kyselkö. Te tiedätte
Min tiedätte; täst' edes en ma suutan'
Avaja koskaan.

LODOVICO.

Etkö rukoukseenkaan?

GRATIANO.

Kidutuskone kielel kirvoittaapi.

OTHELLO.

Parempaa et voi tehdä.

LODOVICO.

Nyt kuulla saatte, kuinka kaikk' on käynyt;
Sit' ette tunne kai. Täss' ompi kirje,
Rodrigon kuolleen taskusta se löyttiin;
Ja toinen tässä. Näistä toinen näyttää,
Ett' oli Cassion murhaaminen pantu
Rodrigon tehtäväksi.

OTHELLO.

Oo, se konna!

CASSIO.

Niin pakanallinen ja paatunut!

LODOVICO.

Täss' ompi toinen kärty kirje; sekin
Rodrigon taskuss' oli; nähtävästi
Sen tuolle konnalle hän laittaa aikoi,
Mut sillä aikaa tuli Jago häntä
Lepyttämään kai.

OTHELLO.

Oo, suas, häijy konna! —
Kuin sait tuon liinan vaimoltani, Cassio?

CASSIO.

Sen huoneestani löysin; ja tuo itse
Juur' tunnustanut on, ett' ehdollaan hän
Sen oli sinne pannut edistääkseen
Näin hankkeitaan.

OTHELLO.

Ma, narri, narri, narri!

CASSIO.

Rodrigo kirjeessänsä lisäksi moittii,
Ett' yllytti hän häntä härsyttämään
Minua vahdin päälle; siitä syystä
Menetin virkani. Hän juuri kertoi
Heräten valekuolleist' — että Jago
Hänt' yllytti ja häneen miekan pisti.

LODOVICO.

Pois täältä nyt ja meitä seuratkaa.
Teilt' otettuna virka on ja valta;
Nyt saarta Cassio hallitsee. Tuo konna, —
Jos piinaa älykäst' on, jolla häntä
Kiduttaa kauan voi ja ankarasti,
Se hälle keksitään. — Te vangiks jätte,
Siks kun Venetian neuvoskunta tiedoks
Saa rikoksenne luonnon. — Pois hän viekää.

OTHELLO.

Seis! Sanaa pari ennen lähtöänne.
Tein jonkun palveluksen valtiolle.
Se tiedetään; ei mitään siitä. — Mutta
Kun kirjeessänne kerrotten nää tuhot,
Kuvatkaa minut sellaiseks kuin olen,
Rumentamatta, kaunistelematta.
Mies kuvatkaa, jok' ylenmäärin lempi,
Mut älyll' ei; mies, jok' ei luulevaiseks
Vähillä tullut, mutta yltyneenä
Rajusi julmasti; mies, jonka käsi,
Kuin halpa indiaani, helmen hylkäs
Arvokkaamman kuin miehen koko heimo;
Mies, jonka herkkä silmä, sulamahan
Ei muuten tottunut, nyt kyyneleitä
Hereitä vuodatti kuin lääkepihkaans'
Arabian puut. Se kertokaa, ja lisäksi:
Venetialaist' Aleppossa kun kerran
Löi häijy, käärelakki turkkilainen
Ja valtakuntaa herjas, silloin iskin
Tuot' ympär'leikattua koiraa kurkkuun
Ja tapoin hänet — näin!

(Syöksee miekan rintaansa.)

LODOVICO.

Verinen loppu!

GRATIANO.

Puheemme kaikk' on turhat.

OTHELLO (kaatuen Desdemonan yli).

Suuta annoin,

Kun sulta hengen vein; nyt itseltäin
Ma hengen vien, suun-antoon kuollen näin!

(Kuolee.)

CASSIO.

Ma tuota varoin, — mut en luullut häntä

Aseelliseks, — häll' oli suuri henki.

LODOVICO (Jagolle).

Oo, sinä spartalainen verikoira!
Sa tuskaa, nälkää, merta kiukkuisempi!
Tuon vuoteen surullista taakkaa katso:
Sun työs se on. Oo, näön myrkyttää se!
Se peittäkää. — Gratiano, tänne jääkää;
Tavarat maurin ottakaa: te hänet
Nyt peritte. — Te, herra kuvernööri,
Tuon lemmon konnan tuomio määrätkää,
Rangaistus, aika, paikka, — ankar' olkaa!
Venetiaan oiti lähden; kerron siellä
Tän synkän teon synkeällä miellä.

(Lähtevät.)

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK OTHELLO ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You

can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.